

Ebbe Frederiksen
Еббе Фредериксен

RUSSISK SPROGLÆRE
РУССКАЯ ГРАММАТИКА

SKRIFTSPROG
ЛИТЕРАТУРНЫЙ ЯЗЫК
TALESprog
РАЗГОВОРНЫЙ ЯЗЫК

7. UDGAVE, 2. OPLAG

2007
© EF

Forord:

Jeg skrev, på to skrivemaskiner, oprindeligt **Sproglæren** til mine gymnasielever, men med tiden, da jeg gik over til den udmærkede elektroniske tekstbehandler Chiwriter, blev det ingen større sag at lade den udkomme i nye udgaver, som erfaringerne ved elevernes brug kom og jeg i højere og højere grad fandt min egen opstilling af stoffet.

Femte udgave i Wordformat skyldtes derimod lysten til, uden tanke på gymnasiet, at beskrive aspektbrugen videregående samt inddrage talesproget og nu har **Sproglæren** fået endnu en overhaling, hvorved teksten talrige steder er forbedret med rettelser, ændringer og tilføjelser.

Men inden I går i gang, er der lige to ting, I bør vide:

Lydlæren er ikke taget med for sjov. I kan ikke opfatte eller huske ord og vendinger, I ikke kan udtale. Desuden bygger hele det russiske sproglige system på modsætningen hård / blød og det er halsløs gerning at gå i gang med bøjningsskemaerne i **Ordlæren**, før I behersker denne skelen.

Ordlære hedder det, men russiske ord er byggesten. Navnet på stenen får i ved at læse forfra, men anvendelsen af stenen ved at læse bagfra. Disse byggesten er benævnt på latin. Ikke for at drille, der er overalt straks en dansk oversættelse ved hånden, men for at vise, det er byggesten.

I kommer f. eks. ikke fornuftigt gennem verberne uden at forstå dette. At præteritum, præsens og futurum er nogle endelser, mens fortid, samtid, nutid, altid og fremtid er tidsforfølelser.

Men kender I jer først hjemme i stenbruddet, kan I for alvor forstå det russisk i møder og gå i gang med selv at bygge russiske meninger. Hjælp til det finder I selvklart i **Sætningslæren**, men jeg har med vilje anbragt en mængde eksempler på byggestenenes anvendelse allerede i **Ordlæren**.

Jeg bruger i teksten symboler, hvis betydning turde være indlysende for alle, der har set en matematikbog. Tekstbehandleren kan dog ikke indsætte trykstreger! De steder, hvor det har været vigtigt at angive trykvokalen, er denne følgelig understreget.

***

Udgave 7 er gået over til punktstørrelse 10 og har derved vundet plads, som har gjort det muligt at tilføje tekst, eksempler og krydshenvisninger, hvor det syntes gavnligt. Desuden er den gamle tekst nogle steder brudt om og stillet anderledes op og et kulturhistorisk afsnit er flyttet til en hædersplads efter forordet, medens indholdsfortegnelsen efter russisk skik er flyttet helt bagud. Ny er afsnit om sætningskomplekser og ordstilling samt et tillæg med de russiske ord for begreberne i denne lære, uden hvilke man dårligt kan snakke sprog med en russer. Endeligt er opdagede fejl selvfølgelig rettet.

Tekstmængden er over de sidste tre udgaver øget væsentligt, men alligevel turde **Sproglæren** stadig være overskuelig og læseren kan selv dømme om den tillige er klar tekst.

I andet oplag, 2007, har tidsbiord fået to nye eksempler, medens et er flyttet derfra til rettere sted, men ellers er der kun ændret i den danske tekst og alle sidefodder er bragt til at stå ens.

Ebbe Frederiksen

Rusland, russere og russisk:

Det første Rusland hed fra slutningen af 800-tallet Русь, dvs Rus, og derfra stammer det danske navn på landet og tillægsordet русский, dvs russkij, dvs russisk. Jf. det moderne navn: Беларусь, dvs Belarus.

Efter 1240 gik landet under, det største, litauisk, senere polsk besatte område deltes efterhånden i to og blev, som tiden gik, til Беларусь, dvs Hviderusland, et navn man ikke har fornuftig forklaring på og Украина, dvs Ukraina, dvs Udkanten, og begyndte et eget sprogligt og kulturelt liv under polsk styre til omkring 1800.

Den tatarisk besatte del var mindre, men alligevel splittet op i flere fyrstendømmer. Efterhånden vandt fyrsten i Moskva overhånd og fik titlen Великий Князь, dvs Storfyrste. Han tog Георгий Победоносец, dvs Georg Sejrsbærer, dvs St. Jørgen, som våbenmærke, samlede og befriede over et par hundrede år "de russiske lande", dvs, de som var besat af tatarerne og som efterhånden i udlandet blev kendt som Muskovien.

Den første uafhængige storfyrste i Moskva giftede sig kort før 1500 med en ætling af den sidste romerske kejser i Konstantinopel og forviste St. Jørgen til en plads på brystet af den kejserlige dobbelthovede ørn, dvs Двуглавый орёл. En efterkommer antog i 1500-tallet den tilsvarende, stolte titel Царь, dvs kejser, og lod efter græsk mønster landet antage det officielle navn Россия, dvs Rossija, med tilhørende tillægsord российский, dvs rossijskij.

Om stat, samfund og dertil hørende brugtes derefter rossijskij.
Om sprog, folkelig fællesskab, og dertil hørende brugtes fortsat russkij.

I sovjettiden erstattedes Rossija med Sovjetskij Sojuz, dvs, Sovjetunionen, og statsborgeren rossijanin blev til sovjetskij tjelovek, dvs, sovjetmenneske, men selvfølgelig brugtes russkij som tidligere. Ved Sovjets sammenbrud genopstod Rossija i meget mindre størrelse end før 1917, men begge kejserrigets tillægsord bruges nu igen som før. Det hedder:

Med "o":

Президент России,   dvs Ruslands Præsident.
Российское правительство,   dvs den russiske regering.
Российская футбольная сборная,   dvs det russiske fodboldlandshold.
Россиянин, россиянка, россияне,   dvs russisk(e) statsborger(e).

Med "u" og "o":

Русский язык –   dvs, russisk er
государственный язык России,   statssprog i Rusland

Med "u":

Русский, русская, русские,   dvs mennesker, der uanset pas føler sig som russer.
Русские народные песни,   dvs russiske folkesange.
Русскую литературу,   dvs russisksproget litteratur.

Der er altså en vigtig betydningsforskel, alt efter om folk, forfattere, idrætsudøvere, forbrydere osv betegnes som русские eller российские. Modsat er sammensætninger af русский med samfundsord som valg, jernbaner, råstofforekomster osv meningsløse eller storrussiske gebærder.

En sådan mulighed for at holde det statslige skilt fra det folkelige er ukendt i vor del af verden.

Lyde, bogstaver og tegn:

Russisk retskrivning er noget tættere på udtalen end dansk.

Alfabetet består af 33 enheder. Der er 10 vokal- og 21 konsonantbogstaver samt 2 tegn.

Tegnene er uden egen lydværdi, men de bestemmer udtalen af konsonanter, der står lige foran dem.

Vokalbogstavet "ë" bruges ikke til daglig, men kun som hjælp i forskellige lære- og ordbøger samt leksika.

Alfabetet:

a A = a	б Б = bæ	в В = væ	г Г = gæ	д Д = dæ	е Е = jæ	ë Ë = jo
ж Ж = zhæ	з З = zæ	и И = i	й Й = Ki	к К = ka	л Л = æl	м М = æm
н Н = æn	о О = o	п П = pæ	р Р = ær	с С = æs	т Т = tæ	у У = u
ф Ф = æf	х Х = h	ц Ц = tsæ	ч Ч = tje	ш Ш = shæ	щ Щ = shje	ъ Ъ = HT
ы Ы = y	ь Ь = VT	э Э = æ	ю Ю = ju	я Я = ja		
Ki = kort i	= j	= и краткое	= i kratkoje			
HT = hårdt tegn	= твёрдый знак	= твёрдый знак	= tvjordyj znak			
VT = blødt tegn	= мягкий знак	= мягкий знак	= mjagkij znak			

Håndskrift:

*a A; б Б; в В; г Г; д Д; е Е; ë Ë; ж Ж; з З; и И; й Й; к К;
л Л; м М; н Н; о О; п П; р Р; с С; т Т; у У; ф Ф; х Х; ц Ц;
ч Ч; ш Ш; щ Щ; ы Ы; ь Ь; э Э; ю Ю; я Я*

Bogstavet "т" har, som "д", to ligeberettigede skrivemåder og skrives ofte som "т", dvs, som det trykte bogstav. Det kan skyldes, at det officielle, der svarer til vort "m", hvis man glemmer strengen over, nemt i sløset skrift kan forveksles med håndskrevet "ш". Mange skriver derfor også "ш" med vandret streg under.

Læg endelig mærke til, at "л, м, я" begynder med en hage fornedet.

Fra alfabet til alfabet:

Der findes ingen almengyldig konverteringstabel mellem kyrillisk og latinsk alfabet.

Dansk Sprognævns norm umuliggør mangt et forsøg på at forestille sig, såvel russisk skriftbillede, som udtale.

Derudover findes, til de enkelte sprogs mærkværdigheder tilpassede, normer for engelsk, fransk og tysk.

Disse fire normer eller sammenblandinger deraf bruges i flæng af danske medier.

Жуков, f. eks. optræder som Sjukov, Zhukov, Joukoff, eller Schukow.

Herunder følger de kritiske enheder efter DSNs norm, med min egen brug i parentes.

Vokaler:	и	⇒	"i", men "ji" efter "ь"		
	э	⇒	"e"		
	е	⇒	"e" efter konsonant, men "je" i forlyd, efter vokal samt efter "ь" og "ъ"		
	ë	⇒	"jo", men "o" efter "ч, ж, ш, щ" (Altid "jo" og efter udtale, ikke retskrivning)		
	ю, я	⇒	"ju, ja"		
Konsonanter:	з, ж	⇒	"s, sj" ("z, zh")		
	ш, щ	⇒	"sj, sjtj" ("sh, shj")		
	х	⇒	"kh" ("h")		
	ц, ч	⇒	"ts, tj"		
Tegn:	ъ, ь	⇒	angives ikke.		
Det giver for DSN skriver	Brezhnev Брежнев Bresjnev	Zhjoltyj Желтый Sjeltyj	Sytjov Сычев Sytjev	Sjuzjov Сюзев Sjusev	Hrushjov Хрушев Khrustjev

Jf. udtalen af de enkelte lyde, side 2-3.

Det er ikke meget bedre den anden vej. Hovedreglen fra gammel tid er at gengive, hvad der siges, men russerne bryder selv denne udmærkede regel gang på gang ved at gå ud fra skriftbilledet, selv om det giver en anden, eller endda tosset udtale på russisk.

Latinsk "e" og "jo" for eksempel gengives næsten altid med "e", ikke "э" og "йо", ikke "ë",

Jens ⇒ Йенс, ikke Енс eller Йэнс   major ⇒ майор, ikke маёр.

Europa ⇒ Европа, dvs "JivropA"   universitet ⇒ университет, dvs "un'pъv'rsitjæt".

Men ekskursion ⇒ экскурсия, dvs "ækskursjъ".

Dvs, at af fire "e" udtales halvandet som hos os.

Jf. vokalreducering og konsonantblødgøring, side 2-3.

Vokaler, selvlyde:

Vokalbogstaverne angiver rene selvlyde, dvs, de altid danner en stavelse.

De kan aldrig, i modsætning til danske, danne tvetyde.

Kai og pause rimer i dansk på maj og tavse.

Russisk har таи = tai og пауза = pauza med to og tre stavelser.

Dansk har kun 9 vokalbogstaver, men hele 20 selvlyde, der kan udtales på tilsammen 50 måder!

Obs: Et dansk "r" bruges som oftest kun til at angive selvlydens udtale.

"a & e & i" bruges til 4 a-lyde, "e & i" bruges til 2 e-lyde, "e & i & æ" bruges til 3 æ-lyde,

"y & ø" bruges til 4 ø-lyde, "o & u & å" bruges til 3 å-lyde.

"i" bruges til i-lyden, "o" bruges til o-lyden, "u" bruges til u-lyden, "y" bruges til y-lyden

Ved de 14 af disse skelner dansk derudover mellem kort-, lang- eller stødudtale!

De overordentligt mange selvlyde gør dansk enestående og svært for en udlænding.

I russisk er det omvendt. Der er ti vokalbogstaver, men kun seks fuldtonende selvlyde!

De ti vokalbogstaver er nemlig delt i to parallelle grupper.

neutrale   ы = y   э = æ   а = а   о = о   у = u

palataliserende   и = i   е = jæ   я = ja   ë = jo   ю = ju

Selvlyden "ы" er ikke et dansk rundt "y", man skal smile bredt og sige "y".

Selvlyden "и" svarer til det danske "i" i "is".

Selvlyden "э" svarer til det danske "æ" i "end".

Selvlyden "а" svarer til det danske "a" i "arm".

Selvlyden "о" svarer til det danske "o" i "ose", men er tydelig rund.

Selvlyden "у" svarer til det danske "u" i "ur", men er tydelig rund.

Blødgørende vokaler:

De fire sidste palataliserende vokaler svarer til de neutrale ovenover,

bortset fra j-et, som "bruges til" at blødgøre en foranstående konsonant, dvs,

denne udtales med j-klang, palataliseres.

Er der ingen konsonant foran, udtales j-et, men selvlyden er den samme: я = й + а

Vokalernes reducering:

Hvis en selvlyd ikke er under tryk, reduceres den, dvs,

dens udtaleværdi falder, i henhold til dens afstand fra trykket. Reducering finder også sted i dansk.

Der er 3 muligheder.

Styrke 3   Tryk

Styrke 2   Stavelse før tryk og forlyd   Her har dansk svagtryk!

Styrke 1   Alle andre tilfælde   Her har dansk mellemtryk!

Балалайка ⇒ 1231 = balalajka   аппарат ⇒ 223 = аппарат med "dansk" udtale 2131 og 213!

Reduceringen er ikke bare kvantitativ, men også kvalitativ,

hvilket betyder, at russisk yderligere får fire, ikke er fuldtonende, vokallyde. Jf. ovenfor.

NB1:   "a" og "o"   udtales ens i samme trykssvage stilling.

Styrke 2   ^   dvs afsvækket a-lyd

Styrke 1   ъ   dvs kort, svag a-lyd, der ligner den svage e-lyd i gade.

Балалайка (1231) ⇒ бʌлʌlajkʌ   аппарат (223) ⇒ ʌpʌtʌt   холодно (311) ⇒ хоʌдно

NB2:   "я" og "e"   udtales ens i samme trykssvage stilling.

Styrke 2   i   dvs afsvækket i-lyd

Styrke 1   ь   dvs kort, svag i-lyd

язык (23) ⇒ jizyk   якут (23) ⇒ jikut   её (23) ⇒ jjo   ещё (23) ⇒ jishsjø

Efter de bløde medlyde "ч" og "щ" reduceres "а" som "я"

часы (23) ⇒ tjisy   щадить (23) ⇒ shsjiditʌ

Efter trykket reduceres "я" som "а".

Obs: De understregede bløde tegn i følgende to eksempler viser medlydenes blødhed.

Jf. Konsonantskema, side 3.

время (31) ⇒ вʌтʌтʌ, синяя (311) ⇒ sipʌjʌ

Obs: Udtalen af fire russiske vokalbogstaver kan altså sammenfattes således:

Vokalerne "о" og "ё", dvs alle typer "o", kan kun forekomme under tryk.

колокол ⇒ kolʌkʌl, колёса ⇒ kʌlʌsʌ

Vokalen "я", dvs "а" efter blød medlyd, kan kun forekomme under tryk.

пять ⇒ pjat, пятак ⇒ pitak, часть ⇒ tjast, часы ⇒ tjisy

Vokalen "е", dvs "æ" efter blød medlyd kan kun forekomme under tryk.

петь ⇒ pet, петух ⇒ pituh

Jf. Konsonantskema, side 3.

Konsonanter, medlyde:

Konsonantbogstaverne angiver rene medlyde, dvs, de ikke kan danne stavelser og tvelyste.

Danske konsonanter danner derimod tit tvelyste: hov = hou, mig = maj = Mai

Danskere siger Nougorod, men Новгород (311) udtales Новгѣрът med "в" og "д" ⇒ "т"

Bogstaver og lyde.

Dansk har 20 konsonantbogstaver, hvoraf 5 er unødvendige, fordi der ikke findes en tilsvarende medlyd i dansk. Prøv selv at finde dem!

Russisk konsonantskema:

	bløde	hårde	bløde eller hårde	
stemte	й	ж	б в г д з	л м н р
ustemte	ч щ	ц ш	п ф к т с х	

Russisk har altså 21 konsonantbogstaver, men hele 36 medlyde.

3 medlyde er altid bløde. De har altid "j-klang" i udtalen.

3 medlyde er altid hårde. De har aldrig "j-klang" i udtalen.

15 medlyde er enten bløde eller hårde. De har, eller de har ikke "j-klang" i udtalen.

Blødheden bestemmes af det bogstav eller tegn, der følger efter.

Palataliserende vokal eller blødt tegn bevirker blødhed. Ellers udtales medlyden hårdt.

мат ≠ мать ≠ мят ≠ мять; мол ≠ моль ≠ мёл; мел ≠ мель

Medlyden "л" er meget hård, næsten et kort "u". Dansk "l" er et utilstrækkeligt "blødt л" for en russer.

Medlyden "щ" er dobbelt så lang som de andre. Jf. gengivelsen "shj", side 1.

Stemte og ustemte lyde:

Dansk skelner mellem pustedede og upustedede medlyde, der alle er ustemte.

Russisk skelner mellem stemte og ustemte medlyde, der alle er upustedede.

Der er seks par.

бар ≠ пар, ваза ≠ фаза, гол ≠ кол, дом ≠ том, зад ≠ сад, жар ≠ шар

Står en af de seks stemte medlyde i udlyd, udtales den ustemt.

зуб ⇒ зуп, ров ⇒ роф, луг ⇒ лук, код ⇒ кот, газ ⇒ гас, нож ⇒ нош

Stemte og ustemte medlyde assimileres bagfra.

Følger flere af disse "parlyde" lige efter hinanden i blandet orden, assimileres de, dvs, de retter sig ind efter den sidste lyd i rækken med hensyn til stemthed eller ustemthed.

улыбка ⇒ улыпкъ, вокзал ⇒ влгзал, к дому ⇒ гдому, от брата ⇒ лдбратъ

Obs: Dog kan "в" ikke gøre stemt: свой = свой

S-lydene.

Russisk skelner mellem 4 hårde s-lyde.

	spidst	hvislet
stemt	з (z)	ж (zh)
ustemt	с (s)	ш (sh)

Obs: De spidse lyde kan også være bløde og man får således den vigtige række:

ся ≠ зя ≠ са ≠ за ≠ жа ≠ ша

Den danske s-lyd ligger mellem russisk "с" og et blødt udtalt "ш". dvs "sj"

Derudover har russiske en blød hvislelyd af dobbelt længde.

På dansk må man bruge tre bogstaver for at gengive det: щ (shj).

Konsonantophobninger:

Vigtige regler for udtale af konsonantsammensætninger.

s-lyde.

сч, зч, жч	⇒	щ	счѣт	⇒	щѣт	мужчина	⇒	мущинъ
сш, зш	⇒	шш	бесшумно	⇒	бьшшшумнь	без шума	⇒	бьшшшумъ
сж, зж	⇒	жж	сжечь	⇒	жжэчь	разжечь	⇒	рлжжэчь

ц ог ч.

тц, дц	⇒	цц	отца	⇒	лца	двадцать	⇒	дваццѣть
тч, дч	⇒	чч	лѣтчик	⇒	льоччѣк	разведчик	⇒	рлзвеччѣк
чн	⇒	шн	конечно	⇒	коньшнь	скучно	⇒	скушнь

Obs: что ⇒ што eller i sløset udtale ⇒ чѣ

Den reflexive endelse.

ться, тся	⇒	цц	боятся	⇒	блятцѣ	боится	⇒	блитцѣ
-----------	---	----	--------	---	--------	--------	---	--------

Bortfald af "т, д" og "в".

стн / здн	⇒ сн/зн	грустно	⇒ грусьнъ	поздно	⇒ познь
нтск / ндск	⇒ нск/нск	гигантский	⇒ гиганськый	исландский	⇒ исланськый
стск	⇒ ск	туристский	⇒ туриськый		
стл	⇒ сл	завистливый	⇒ злвьслвьый		
вств	⇒ ств	чувство	⇒ чувствъ		

Udtalen af "г".

Følgende regel gælder overalt i genitivendelsen ental for adjektiviske bøjninger.

г	⇒ в	юного	⇒ юньвъ	того	⇒ тлво
Andre steder udtales "г" normalt:		много	⇒ многъ	=	meget, mange

Talesprog og udtale:

Alle sprog har en dannet og en dagligdags, hurtig, mere sløset udtale.

Frederiksen udtales dannet med alle fire stavelser, men til daglig med tre. Jeg bliver til "je" i utvungen samtale.

Russisk har også en dagligdags udtale.

Vokaler.

Reduceringen er meget voldsommere i stilling 1, så vokalen kan falde helt bort.

голова	⇒ гллва	перенести	⇒ пьрнисти	холод	⇒ холд
вообще	⇒ влппце	сообщил	⇒ слбщил	прямо	⇒ прям
стало быть	⇒ сталбытъ	около	⇒ оклъ	милиционер	⇒ мьлицнер

Ved meget brugte ord og vendinger falder selv konsonanter ud.

пожалуйста	⇒ плжалсть	человек	⇒ члек	сейчас	⇒ щас
здравствуйте	⇒ здрасть	как будто	⇒ клбуть	то есть как?	⇒ тлескък?

Ved personnavne eller personbetegnelser er den dagligdags udtale selvklart meget virksom.

Петя	⇒ Петъ	Миша	⇒ Миш	Соня	⇒ Сонъ
мама	⇒ мам	папа	⇒ пап		

Иван Иванович

⇒ Ван Ваньч

Анна Ивановна

⇒ Ан Ванна

Алексей Юрьевич

⇒ Сей Юрьч

Софья Александровна

⇒ Соф Саннь

Det frembyder mindre vanskelighed for en dansker, at reduceringen også når "у" og "ы".

девушка	⇒ девъшкъ	пустота	⇒ пьстлта	пожалуйста	⇒ плжалсть
была	⇒ бла	широко	⇒ шрлко	с Новым годом	⇒ сновм годъм

Den russiske j-lyd kan fortykkes og fortrænge en vokal.

Det er et meget hyppigt fænomen ved udtale af bøjningsendelser.

умнее	⇒ умней	кое-кто	⇒ кой-ктъ	не знаю	⇒ низнай
-------	---------	---------	-----------	---------	----------

Konsonanter.

Dagligdags udtale forenkler mange flere konsonantgrupper.

поездка	⇒ плезкъ	невестка	⇒ ньвескъ	лаборантка	⇒ лъблракъ
спасибо	⇒ плсибъ	сколько	⇒ скокъ	спокойной ночи	⇒ плкойночи
когда	⇒ клда	нельзя	⇒ низя	ладно	⇒ ланъ
радость	⇒ радъс	гвоздь	⇒ гвоз	красенький	⇒ красънькъ
до свидание	⇒ дъсиданъ	пойди	⇒ поди	как живёшь?	⇒ клжьёш?

I tillægsordenes genitiv fører udtale af "г" som "в" tit til bortfald af andensidste stavelse.

нового	⇒ новъ	левого	⇒ левъ	здорового	⇒ здлровъ
--------	--------	--------	--------	-----------	-----------

Men stavelsesbortfald mødes i det hele taget tit.

знакомому	⇒ знлкомъ	с одним знакомим	⇒ съдньмзнлком
пятьдесят	⇒ пиятъ	очень хорошо	⇒ очхърлшо
может быть	⇒ млжбытъ	более или менее	⇒ больмень
целый день	⇒ цэлдень	мало ли что	⇒ малъшто

Udtalen af ord:

Ord udtales i sammenhæng og ved normalt tale tempo virker udtalereglerne hen over ordgrænserne.

ВОТ ЭТОТ ДОМ ⇒ ВЛДЭТЬДОМ мороз зверский ⇒ МЛРОЗВИРСКИЙ
 ДОМ И САД ⇒ ДЬМЫСАТ ВОТ ИДЁТ ОН ⇒ ВЬТЫДЁГЪН

Læg lige ovenover mærke til at udlydende, hård medlyd to gange efterfølges af nyt ord med "и" i forlyd.

Denne medlyd blødgøres dog ikke, jf. blødgøringsreglen, side 3, men "и ⇒ ы"!

Obs: Ved regelkonflikt mellem vokaler og konsonanter på grænsen mellem ord viger altså vokalen.

Det er ikke svært at træne det frie russiske tryk.

да-да! ≠ да-да!
 да-да-да! ≠ да-да-да! ≠ да-да-да!
 да-да-да-да! ≠ да-да-да-да! ≠ да-да-да-да! ≠ да-да-да-да
 да-да-да-да-да! ≠ да-да-да-да-да! ≠ да-да-да-да-да! ≠ да-да-да-да-да! ≠ да-да-да-да-да

Udtalen af sætninger:

Tonehøjden.

Ordstillingen er mindre bunden i russisk end i dansk.

Man skifter derfor betydning ved at skifte intonation, dvs, ved at ændre tonehøjde.

Der er fire vigtige IK = intonationskonstruktioner.

I dem alle er ТН = tonehøjden middel til trykket i hovedordet, hvorefter:

IK1: ТН falder markant og holdes.

IK2: ТН falder en smule og holdes.

Det markante bliver her et ekstratryk på trykvokalen.

IK3: ТН stiger markant, falder igen som ved IK2 og holdes.

Tonebevægelsen, stigning og fald, sker i en stavelse.

IK4: ТН falder som ved IK2, stiger igen som ved IK3 og holdes.

Tonebevægelsen, fald og stigning, sker i en stavelse.

Brugen af IK.

IK1: Ved almindelige fremsættende sætninger eller opremsning.

Твой дом ⇔ Dit hus ≠

Твой дом ⇔ Dit hus

Приехали Саша, Лёня и Костя ⇔ S a s h a , L j o n j a o g K o s t j a k o m

IK2: Spørgsmål med spørgeord eller noget bemærkelsesværdigt.

Где он сегодня? ⇔ H v o r e r h a n i d a g ? ≠

Где он сегодня? ⇔ H v o r e r h a n i d a g ?

Доброе утро! ⇔ G o d m o r g e n !

Это стол, а не стул ⇔ D e t e r e t b o r d , i k k e e n s t o l

IK3: Spørgsmål uden spørgeord eller underafsnit i længere sætninger.

Этo твой дом? ⇔ E r d e t d i t h u s ? ≠

Этo твоЙ дом? ⇔ E r d e t d i t h u s ?

IK3 & IK1:

После школы он вернулся домой ⇔ E f t e r s k o l e v e n d t e h a n h j e m

IK3 & IK2:

Хочешь, или нет?! ⇔ V i l d u , e l l e r e j ? !

Это не стол, а стул ⇔ D e t e r i k k e e t b o r d , m e n e n s t o l

Spørger man om, skifter IK2 til IK3. Der svares med IK1.

Как вас зовут? – Ляля ⇔ H v a d h e d d e r D e ? – L j a l j a

Как? – Меня зовут Ляля ⇔ H v a d ? – J e g h e d d e r L j a l j a

IK4: Spørgesætninger indledt med "а" eller krav og begejstring.

А твой дом? ⇔ H v a d m e d d i t h u s ?

Ваш билет! ⇔ M å j e g s e D e r e s b i l l e t !

Какой дом красивый! ⇔ H v i l k e t s m u k t h u s !

Ordklasser.

Russisk har otte vigtige ordklasser.

I fire af dem kan ordenes endelser skifte udseende, hvorved ordene ændrer betydning. Man siger ordene bøjes. Ordlæren giver en beskrivelse af, hvad der sker.

Hvor en ordklasse deler bøjningen efter køn, er formerne for bedre overskuelighed anbragt i rækkefølgen intetkøn, hankøn, hunkøn. Fra gammel tid er imidlertid navnet på sådan et ord bestemt som hankønsformen og det er altså den, der skal ledes efter i ordbøger!

Bøjning og retskrivning:

Alle russiske bøjninger bygger på modsætningen hård / blød udtale. Men derudover gælder:

Tre retskrivningsregler:

Efter	г, к, х	skrives	и	aldrig	ы
Efter	ж, ч, ш, щ	skrives	и, е, а, у	aldrig	ы, э, я, ю
Efter	ц	skrives	е, а, у	aldrig	э, я, ю

Disse regler har fortrinsret ved alle bøjningsskemaer!

Man støder ofte på stammer, der ender på en af ovenstående konsonanter.

Herved fremtvinges de såkaldte blandede bøjningsskemaer.

Нож	⇒	нож-а	/	нож-и	kniv	/-s	/-e
друг-ой	⇒	друг-ого	/	друг-ие	anden	/-s	/ andre
хорош-ий, -ая, -ее, -ие					god	/-t	/-e

NB1:

Kun ved stammer på	г-, к-, х-	kan man høre alt dette!
Stammer på	ж-, ш-, ц-	skal jo altid udtales hårdt!
Stammer på	ч-, щ-	skal jo altid udtales blødt!

Uanset, hvad der måtte følge efter! Jf. Konsonantskema, side 3.

NB2:

Lydene "ж, ш, щ, ч" og "ц" sammenblander ydermere skemaerne alt efter trykket.

Betonet endelse efter disse lyde har "o", ubetonet har "e".

хорош	-е	= godt (tillægsord)
хорош	-о	= godt (biord)

Obs: Ved fremmedord brydes disse retskrivningsregler ofte. Jf. Fra alfabet til alfabet, side 1.

брошюра, жюри

Stærke bøjninger.

Dansk har stærke bøjninger med vokalændring.

tå, tæer; stor, større, størst; springe, sprang, sprunget.

Russisk har stærke bøjninger med konsonantændring. Herved gælder at:

Stemt – bliver til anden stemt – og ustemt – til anden ustemt lyd.

г, д	⇒	ж				
дорогой	⇒	дороже	молодой	⇒	моложе	= 1. og 2. grad af dyr og ung
к, т	⇒	ч				
мягкий	⇒	мягче	богатый	⇒	богаче	= 1. og 2. grad af blød og rig
х	⇒	ш				
тихий	⇒	тише			= 1. og 2. grad af stille	
ск, ст	⇒	щ				
плоский	⇒	плосче	толстый	⇒	толще	= 1. og 2. grad af flad og tyk

Jf. Komparation, side 11.

Sådanne konsonantskift er også hyppige ved udsagnsordenes bøjning.

Jf. Præsens, side 22.

Substantiver, navneord:

Bøjning.

De har stamme på hård / blød konsonant og bøjes i to tal og seks fald.

Der er fire bøjningsmønstre.

Intetkøn	ender på -o / -e				
Hankøn	ender på -÷ / -й eller -ь				
Hunkøn	ender på -a / -я eller -ь				
Hunkøn, som	ender på -ь,		har egen	i-bøjning	
Ental	intetkøn	hankøn	hunkøn	hunkøn	
nominativ	-o / -e	-÷ / -ь, -й	-a / -я	-ь	
akkusativ	-o / -e	-?! / -?!	-y / -ю	-ь	
genitiv	-a / -я	-a / -я	-ы / -и	-и	
dativ	-y / -ю	-y / -ю	-e	-и	
instrumentalis	-om / -em	-om / -em	-ой / -ей	-ью	
præpositionalis	-e	-e	-e	-и	
Flertal	intetkøn	hankøn	hunkøn	hunkøn	
nominativ	-a / -я	-ы / -и	-ы / -и	-и	
akkusativ	-a / -я	-?! / -?!	-?! / -?!	-и	
genitiv	-÷	-ов / -ев	-÷ / -ь	-ей	
dativ	-ам / -ям	-ам / -ям	-ам / -ям	-ям	
instrumentalis	-ами / -ями	-ами / -ями	-ами / -ями	-ями	
præpositionalis	-ах / -ях	-ах / -ях	-ах / -ях	-ях	

NB1: Reglen for ?!

Den gælder også for de ordklasser, der ved bøjning knyttes til navneordene.

Ord, som betegner levende væsener, har akkusativ = genitiv.

Ord, som betegner ting, har akkusativ = nominativ.

NB2: Flygtige vokaler.

Hypptigt bliver "o" og "e" under bøjningen skudt ind, eller de falder ud.

Se f. eks. følgende ord i nominativ og genitiv ental og flertal.

окно	⇒ окна, окон, окон	vindue
отец	⇒ отца, отцы, отцов	far
ноготь	⇒ ногтя, ногти, ногтей	negl
девушка	⇒ девушки, девушки, девушек	pige
церковь	⇒ церкви, церкви, церквей	kirke

Bemærkninger til bøjningen.

Fremmedord med endelser, der ikke passer ind i nominativ, bøjes ikke.

Obs: De tre retskrivningsregler, side 6.

Intetkøn.

Trykstærk blød endelse	har nominativ	ental	på	/ -ë
Trykstærk blød endelse	har instrumentalis	ental	på	/ -ëm
Trykstærk blød endelse	har genitiv	flertal	på	/ -ей
Ord, der ender på -ие	har præpositionalis	ental	på	/ -ии
	og genitiv	flertal	på	/ -ий

Hankøn.

Trykstærk blød endelse	har instrumentalis	ental	på	/ -ëm
Trykstærk blød endelse	har genitiv	flertal	på	/ -ëв
Der forekommer	genitiv	ental	på	-y / -ю
Efter "в" og "на" forekommer	præpositionalis	ental	på	-y / -ю
Der forekommer, i talesprog ofte,	nominativ	flertal	på	-a / -я
Ord på -ь, -ж, -ш, -ч, -щ	har genitiv	flertal	på	/ -ей
Der forekommer	genitiv	flertal	på	-÷ /

Hunkøn.

Trykstærk blød endelse	har instrumentalis	ental	på	/ -ëй
Ord, der ender på -ия	har dativ	ental	på	/ -ии
	præpositionalis	ental	på	/ -ии
	og genitiv	flertal	på	/ -ий

Enkeltundtagelser.

Intetkøn.

Nogle få ord har hård stamme ental og blød flertal.

дерево – деревья, звено – звенья, крыло – крылья.

træ, (kæde)led, vinge.

Ti stammebetonede ord på "мя". То er meget hyppigt brugt og deres bøjning kan slås efter i en ordbog.

бремя = byrde, время = tid, вымя = uver, знамя = fane, имя = navn,
пламя = flamme, племя = stamme, семья = et frø, стремя = stigbøjle, темя = isse

Hankøn.

Nogle få ord har hård stamme ental og blød flertal.

брат – братья, друг – друзья, муж – мужья, стул – стулья.

bror, ven, mand, stol.

To ord har hård/blød stamme i en anden form.

сосед – соседи, чёрт – черти.

nabo, djævel.

Ord på "анин / яние" har flertal på "ане / яне".

гражданин – граждане, датчанин – датчане, крестьянин – крестьяне.

borger, dansker bonde.

To ord bruger to stammer.

ребёнок – дети, человек – люди.

barn, menneske

"дитя" og "человеки" bruges kun i sjældne, bestemte tilfælde. Jf. dog "mennesker" efter mængdetal, side 15.

Hunkøn.

To ord er bevaret som ældgamle "r-stammer".

мать, дочь.

moder, datter.

Deres bøjning kan slås efter i en ordbog.

Ud over disse vigtige undtagelser er der undtagelser for ganske få ord, som man må mærke sig, som de træffes.

Grammatisk køn.

Det grammatiske køn fremgår, med undtagelse af ord på "мя" og "ь" af endelsen.

Stammebetonede ord på "мя" er intetkøn. Jf. ovenfor.

De fleste ord på "ь" er hunkøn. Herunder alle ord på –жь, –шь, –чь, –щь og –ость

ложь = løgn, мышь = mus, ночь = nat, вещь = ting, новость = nyhed

Men ord på "тель" er hankøn.

учитель = lærer, писатель = forfatter, выключатель = kontakt

De ubøjelige fremmedord giver man køn med sin fornuft.

бюро, кино, леди, меню, метро, такси, шоссе osv.

Biologisk køn.

Til tider blander biologien sig i grammatikken.

мама og папа er grammatisk hunkøn og bøjes ens, men:

моя мама / мой папа = min mor / min far. Jf. stedordene, side 12.

Аня og Миша er grammatisk hunkøn og bøjes ens, men:

Аня красива / Миша красив = Anja er smuk / Misha er smuk. Jf. tillægsordene, side 9.

женщина og мужчина er grammatisk hunkøn og bøjes ens, men:

две женщины / двое мужчин = to kvinder / to mænd. Jf. talordene, side 15.

Врач er grammatisk hankøn, men:

врач пришла / врач пришёл = lægen (kvinde / mand) er kommet. Jf. udsagnsordene, side 21.

Det sidste eksempel viser russisk under pres fra ændrede kønsroller.

Fra gammel tid har russisk forsøgt at samordne grammatik og biologi.

учитель / учительница = lærer / lærerinde og хозяин / хозяйка = vært / værtinde

Men hundrede års kønskamp og kvindetænkning er heller ikke forløbet sporeløst i Rusland.

врач = læge, инженер = ingeniør, водитель = (vogn)fører, chauffør, uanset køn.

Hunkønsformerne врача и инженерша er stærkt nedladende, men man kan sagtens møde водительница.

Personnavne

Fornavne, døbe- som kæleformer, bøjes som navneord.

Efternavne på "ов" og "ин" bøjes dels som navneord, 8 af 18 former, dels som tillægsord, 10 former.

	hankøn	hunkøn	flertal
nominativ	—÷	—а	—ы
akkusativ	—а	—у	—ых
genitiv	—а	—ой	—ых
dativ	—у	—ой	—ым
instrumentalis	—ым	—ой	—ым
præpositionalis	—е	—ой	—ых

Efternavne, der er dannet ud fra tillægsordenes langformer, bøjes som tillægsord.

De stivnede former på "ово, аго, ых / их" er dog ubøjelige. Jf. Tillægsord og navne, side 10.

Fremmede navne inddrages i systemet, hvis endelsen gør det muligt, ellers er de ubøjelige.

Som for eksempel alle kvindelige efternavne på konsonant.

Adjektiver, tillægsord.

Lægger sig til navneord og bøjes også i køn, tal og fald. Flertal er fælles for de tre køn.

Obs: De tre retskrivningsregler, side 6.

Langformer.

	intetkøn	hankøn	hunkøn	flertal
nominativ	–ое / –е	–ый / –ий	–ая / –я	–ые / –ие
akkusativ	–ое / –е	–?! / –?!	–ую / –юю	–?! / –?!
genitiv		–ого / –его	–ой / –ей	–ых / –их
dativ		–ому / –ему	–ой / –ей	–ым / –им
instrumentalis		–ым / –им	–ой / –ей	–ыми / –ими
præpositionalis		–ом / –ем	–ой / –ей	–ых / –их

?! sonderer mellem levende væsener og ting. Jf. NB1, side 7.

Instrumentalis hunkøn har sideformerne: –ою / –ею

Endebetonet hankøn nominativ ender på –ой og bøjes hårdt.

ung: молод–ое   молод–ой   молод–ая   молод–ые

Kortformer.

Findes kun i nominativ, dvs, de lægger sig udelukkende til grundled eller omsagnsled.

Jf. Kasusbrug uden præposition, side 45.

	intetkøn	hankøn	hunkøn	flertal
nominativ	–о / –е	–÷ / –ь	–а / –я	–ы / –и
молодой:	мо <u>ло</u> д –о	мо <u>ло</u> д	мо <u>ло</u> д – <u>а</u>	мо <u>ло</u> д –ы
синий:	си <u>н</u> –е	си <u>н</u> –ь	си <u>н</u> –я	си <u>н</u> –и

I hankøn må man tit foretage vokalindskud.

Больной:	бо <u>льн</u> –о	бо <u>лен</u>	бо <u>льн</u> – <u>а</u>	бо <u>льн</u> – <u>ы</u>
Излишний:	изи <u>шн</u> –е	изи <u>шн</u> ен	изи <u>шн</u> –я	изи <u>шн</u> –и

Brugen af tillægsordene.

Langformerne kan stå foran – eller bag styrelsen, men kortformerne står kun efter.

Красивый дом	⇔ Et smukt hus
Дом красивый = Дом красив	⇔ Huset er smukt
Верные своему долгу, они...	⇔ Tro mod deres pligt, ... de....
Они верны своему долгу	⇔ De er tro mod deres pligt

Hvis styrelsen viser tilbage til noget foregående bruges langform.

Ваня – мальчик умный	⇔ Vanja er en klog dreng
Грипп – болезнь заразная	⇔ Influenza er en smitsom sygdom
Вы – женщина счастливая	⇔ De er en lykkelig kvinde

Langformerne er neutralt beskrivende, kortformerne er modale eller forstærkende.

De korresponderer med henholdsvis такой = en sådan og так = således. Jf. side 13, 42 og 52.

Они такие богатые, что	⇔ De er så rige, at	
Они так богаты, что	⇔ De er så rige, at	
Det forekommer, at lang- og kortformerne har udviklet forskellig betydning.		
Ребёнок очень живой	⇔ Barnet er meget livligt	≠
Наш дед ещё жив	⇔ Vor bedstefar er stadig levende	
Маша, ты хорошая девочка	⇔ Masha, du er en god lille pige	≠
Девушка была удивительно хороша	⇔ Pigen var forunderlig smuk	
Они уже видные учёные	⇔ De er allerede kendte videnskabsmænd	≠
Церковь видна издалека	⇔ Kirken er synlig langt fra	
Она способная девушка	⇔ Hun er en dygtig pige	≠
Она способна такое сделать	⇔ Hun er i stand til at gøre noget sådant	
Правая рука	⇔ Højre hånd	≠
Борис, ты не прав!	⇔ Boris, du har uret!	

Følgende fire kortformer har i praksis tabt langformen.

Конечно, ребёнок рад подарку	⇔ Selvfølgelig er barnet glad for gaven
Она должна была успеть	⇔ Hun skulle nå det
Извини, я виноват!	⇔ Undskyld, det er min skyld!
Он был обязан выполнить приказ	⇔ Han var forpligtiget til at udføre ordren

Efter stedordene "это, то, тот, что, кто, весь, всякий" bruges kortform.

Всё это правильно	⇔	Det er alt sammen rigtigt
Хорош тот, что это сделал	⇔	Det er en køn en, der har lavet det her
Кто согласен, поднимите руку	⇔	De, som er enige, rækker hånden i vejret
В зимний холод всякий молод	⇔	I vinterkulde er alle unge

Hvis tillægsordet udvides med fald, navnemåde eller forholdsordsled bruges kortform.

Он был благодарен ей за помощь	⇔	Han var hende taknemmelig for hjælpen
Мы были довольны их успехами	⇔	Vi var tilfredse med deres fremgang
Они должны были бы приехать	⇔	De burde være kommet
Она рада его видеть	⇔	Hun er glad ved at se ham
Дети одеты и готовы к отъезду	⇔	Børnene er klædt på og klar til afrejse
Вы сердиты на меня?	⇔	Er De vred på mig?
Сын похож на отца	⇔	Sønnen ligner sin far

Hvis der udtrykkes forhold mellem mennesker eller ting bruges kortform.

Петя и Миша очень дружны	⇔	Petja og Misha er meget gode venner
Будь вежлив со всеми	⇔	Vær imødekommende overfor alle
Улицы были параллельны	⇔	Gaderne var parallelle
Их взгляды противоположны	⇔	Deres synspunkter er helt forskellige

Kortformerne kan overfor langformerne udtrykke

"for lidt" / "for meget" eller en tidsbegrænset egenskab.

Туфли красивые, но они ей малы	⇔	Skoene er smukke, men de er for små til hende
Зелёная рубашка ему велика	⇔	Den grønne skjorte er for stor til ham
Его папа болен сейчас	⇔	Hans far er syg nu ≠
У него больной папа	⇔	Hans far er syg
Море сегодня тихо	⇔	Havet er stille i dag ≠
Тихий Океан	⇔	Stillehavet

Kortformer optræder ret hyppigt som rest af gammel sprogbrug.

Будьте добры	⇔	Vær så venlig
Ни жив, ни мёртв	⇔	Hverken død eller levende
От мала до велика	⇔	Alle (Fra lille til stor)
Среди бела дня	⇔	Ved højlys dag

Tillægsord og navneord.

En del tillægsord og tillægsformer bruges nu som navneord. Jf. Participier, side 34.

Булочная	⇔	Bageri
Вожатый / вожатая	⇔	Leder
Животное	⇔	Dyr
Мостовая	⇔	Kørebane
Насекомое	⇔	Insekt
Портной	⇔	Skrædder
Рабочий	⇔	Arbejder
Служащий	⇔	Funktionær

Tillægsord og navne.

De fleste russiske efter-, faders- og stednavne stammer fra gamle ejerformer af tillægsord.

De blev dannet af hankønsord med endelsen "ов" og af hunkønsord på "ин".

Ordernes bøjning findes i afsnittet Personnavne, side 8.

Иванов (сын)	⇔	Ivans [Hans] søn
Горбачёва (дочь)	⇔	Gorbatjs [Pukkelrygs] datter
Львов (город)	⇔	Ljevs [Løves] by
Ильин (сын)	⇔	Iljas [Eliases] søn
Бабушкин (внук)	⇔	Babushkas [Bedstemors] barnebarn
Бабушкина (внучка)	⇔	Babushkas [Bedstemors] barnebarn
Бородино (село)	⇔	Borodas [Skægs] (kirke)landsby
Козлов-к-а (деревня)	⇔	Kozjols [Gedebuks] landsby

Ejetillægsord på "ин" træffes stadig i talesprog.

Сестрины дети	⇔	Min søsters børn
Володин младший брат	⇔	Volodjas lillebror

Komparation, gradbøjning.

Den har, som i dansk, tre grader, der dannes lig de danske.

Positiv, første grad.

умн–ое, умн–ый, умн–ая, умн–ые ⇔ klog, –t, –e

Komparativ, anden grad.

Med endelse.

умн–ее (–ей) ⇔ klog –ere

En del former har konsonantændring og endelse –e. Jf. nedenunder og Stærke bøjninger, side 6.

Ved nogle ganske få ord falder rodkonsonanten væk før endelsen –e og der kan være andre uregelmæssigheder.

га	–д–к	–ий	⇒	га	–ж	–е	⇔	ækel
гла	–д–к	–ий	⇒	гла	–ж	–е	⇔	glat
жи	–д–к	–ий	⇒	жи	–ж	–е	⇔	lind
ре	–д–к	–ий	⇒	ре	–ж	–е	⇔	sjælden
бли	–з–к	–ий	⇒	бли	–ж	–е	⇔	nær
ни	–з–к	–ий	⇒	ни	–ж	–е	⇔	lav
у	–з–к	–ий	⇒	у	–ж	–е	⇔	snæver
вы	–с–ок	–ий	⇒	вы	–ш	–е	⇔	høj
коро	–т–к	–ий	⇒	коро	–ч	–е	⇔	kort
сла	–д–к	–ий	⇒	сла	–щ	–е	⇔	sød
шир	–ок	–ий	⇒	шир		–е	⇔	bred
глуб	–ок	–ий	⇒	глуб	–ж	–е	⇔	dyb
далё	–к	–ий	⇒	даль	–ш	–е	⇔	fjern
тон	–к	–ий	⇒	тонь	–ш	–е	⇔	fin
дол	–г	–ий	⇒	доль	–ш	–е	⇔	lang
стар		–ый	⇒	стар	–ш	–е	⇔	gammel

Sammensat: более +

умн–ое, умн–ый, умн–ая, умн–ые ⇔ mere klog, –t, –e
 более og formen på –ее er ubøjelige.

Tit, især når endelsen er ubetonet, udtales: –ее ⇒ –ей. Jf. Vokaler, side 4.

Tit skrives endelsen også således, især i tekster, der afspejler udtalen.

Superlativ, tredje grad.

Med endelse.

умн–ейшее, умн–ейший, умн–ейшая, умн–ейшие ⇔ klog –est, –este

Sammensat.

сам–ое, сам–ый, сам–ая, сам–ые ⇔ mest. Jf. Bestemmende stedord, side 14. +
 умн–ое, умн–ый, умн–ая, умн–ые ⇔ klog –t, –e

Som i dansk er en række vigtige former helt uregelmæssige.

хороший	⇒	лучше	⇒	лучший	⇔	god, bedre, bedst
плохой	⇒	хуже	⇒	худший	⇔	slem, værre, værst
маленький	⇒	меньше	⇒	меньший	⇔	lille, mindre, mindst

Brugen af gradbøjningen.

"end" udtrykkes ved "чем" + nominativ eller ved genitiv.

Он хуже, чем она ⇔ Han er værre end hun

Она лучше его ⇔ Hun er bedre end han

Obs: Nutidsdansk har tit "end" + akkusativ". Jf. Anden kasusbrug, side 45 og en anden dansk afvigelse.

"lidt" kan udtrykkes ved præfikset "по" + anden grad.

Садись ко мне поближе ⇔ Sæt dig lidt tættere hen til mig

Она его постарше ⇔ Hun er lidt ældre end han

"aller" udtrykkes ved anden grad + genitiv af stedordene "всё" = alt eller "все" = alle.

Jf. Bestemmende stedord, side 14.

Больше всего ⇔ Allermest

Она красивее всех ⇔ Hun er allersmukkeste

"ovenud, utrolig" udtrykkes med vendingen "что ни на есть". Jf. To vigtige regler for verbet быть, side 23.

Она самая что ни на есть умная ⇔ Hun er utrolig klog

Что ни на есть удачно ⇔ Ovenud vellykket

Pronominer, stedord.

Der er ni slags. De træder i stedet for navneord og bøjes som dem i køn, tal og fald.

Personlige stedord.

	1. person		2. person		3. person			
	jeg	vi	du	I	den/det	han	hun	de
nominativ	я	мы	ты	вы	оно	он	она	они
akkusativ	меня	нас	тебя	вас	его	её	их	
genitiv	меня	нас	тебя	вас	его	её	их	
dativ	мне	нам	тебе	вам	ему	ей	им	
instrumentalis	мной	нами	тобой	вами	им	ей	ими	
præpositionalis	мне	нас	тебе	вас	нём	ней	них	

Мы с тобой на кухне посидим ⇔ Du og jeg sidder lidt i køkkenet

Целую тебя крепко ⇔ Tusind kys (Kysser dig kraftigt)

Efter forholdsord får 3. person foranstillet et "н".

под неё = under hende, от них = fra dem, к ним = til dem, с ней = med hende, о нём = om ham

Forholdsord og personlige stedord. Jf. Præpositioner, side 18.

"к, над, перед, с" får tilføjet et "о", når de styrer dativ eller instrumentalis.

ко мне, надо мной, передо мной, со мной

"о" med præpositionalis antager foran første person ental formen "обо": обо мне.

"мной" og "тобой" har sideformerne "мною" og "тобою".

Det samme gælder i instrumentalis hunkøn for alle stedord, der bøjes som tillægsord.

моей / моею, твоей / твоею, своей / своею, такой / такую, какой / какую, которой / которую

Tilbagevisende stedord.

себя = sig kan i sagens natur ikke optræde i nominativ. Det bøjes derudover som "du".

Она была самой собой ⇔ Hun var sig selv

Он держал мысли при себе ⇔ Han beholdt tankerne for sig selv

Det bruges om alle personer, hvis der vises tilbage til subjektet.

Я вижу себя в зеркале ⇔ Jeg ser mig selv i spejlet

Познай самого себя ⇔ Kend dig selv

Hinanden konstrueres således:

akkusativ	Они любят	друг	друга	⇔	De elsker	hinanden
genitiv	Они живут	друг у	друга	⇔	De bor hos	hinanden
dativ	Они помогают	друг	другу	⇔	De hjælper	hinanden
instrumentalis	Они играют	друг с	другом	⇔	De leger med	hinanden
præpositionalis	Они думают	друг о	друге	⇔	De tænker på	hinanden

Ejestedord.

Følgende fem bøjes som tillægsord efter den bløde bøjning. Jf. Adjektiver, side 9

1. person: мой = min, mit, mine   наш = vor, vort, vore (vores)

2. person: твой = din, dit, dine   ваш = jeres

Alle personer: свой = sin, sit, sine

Tre er, som i dansk, ubøjelige.

3. person: его = dens, dets, hans   её = dens, dets, hendes   их = disses, deres

Ваши места там, наши тут ⇔ Jeres pladser er der, vore her

Ты видела мою книгу? ⇔ Har du set min bog?

Она нашла её книгу ⇔ Hun fandt hendes bog

Их связи очень тесны ⇔ Deres forbindelser er meget tætte

Obs: "свой" bruges for alle personer, hvis besidderen er lig grundledet.

Она нашла свою книгу ⇔ Hun har fundet sin bog

Куда я свою книгу положил? ⇔ Hvor har jeg lagt min bog?

Ты должна знать своё место ⇔ Du bør kende din plads

Они изложили свои мысли ⇔ De fremlagde deres tanker

Påpegende stedord.

такой	=	en sådan, et sådant, nogle sådanne
тот	=	hin, hint, hine, den der, det der, de der
этот	=	denne, dette, disse, den her, det her, de her

"такой" bøjes som et tillægsord, med kortformen "таков".

"тот" og "этот" bøjes således:

	intetkøn		hankøn		hunkøn		flertal	
nominativ	то	это	тот	этот	та	эта	те	эти
akkusativ	то	это	?!	?!	ту	эту	?!	?!
genitiv		того		этого	той	этой	тех	этих
dativ		тому		этому	той	этой	тем	этим
instrumentalis		тем		этим	той	этой	теми	этими
præpositionalis		том		этом	той	этой	тех	этих

В таком случае	⇔	I så fald
Таково уж положение	⇔	Sådan er nu en gang situationen
Дай-ка мне вон ту книгу	⇔	Giv mig lige den der bog
Ты читала вот эту книгу?	⇔	Har du læst den her bog?

Spørgende stedord.

какой	=	hvilken, hvilket, hvilke
кто	=	hvem, что = hvad, чей = hvis

"какой" bøjes som et tillægsord, med kortformen каков. Jf. Adjektiver, side 9

"кто, что, чей" bøjes således:

	hankøn		intetkøn		hunkøn		flertal	
nominativ	кто	что	чьё	чей	чья	чьи		чьи
akkusativ	кого	что	чьё	?!	чью	?!		?!
genitiv	кого	чего	чьего	чьего	чьей	чьих		чьих
dativ	кому	чему	чьему	чьему	чьей	чьим		чьим
instrumentalis	кем	чем	чьим	чьим	чьей	чьими		чьими
præpositionalis	ком	чём	чьём	чьём	чьей	чьих		чьих

Per definition er "кто" hankøn og "что" intetkøn.

Кто это был? А, это моя сестра	⇔	Hvem var det? Åh, det er min søster
Что это ещё было такое!?	⇔	Hvad i alverden var det for noget!?
Чья книга?	⇔	Hvis bog?
В каком доме?	⇔	I hvilket hus?
Каков хитрец!	⇔	Hvilken listig rad!
Какая сегодня погода?	⇔	Hvordan er vejret i dag?

I talesprog erstattes "какой" hyppigt af "что за" + nominativ.

Что за люди?	⇔	Hvad for mennesker?
Что это за книга?	⇔	Hvad er det for en bog?

Benægtende stedord.

никакой	=	ingen, intet, ikke nogen, ikke noget, ikke nogle
никто	=	ingen, ikke nogen
ничто	=	intet, ikke noget
ничьей	=	ingens, ikke nogens

Dannes af de spørgende stedord + den benægtende partikel "ни".

Der er altid dobbelt nægtelse og "ни" skilles fra stedordet af et forholdsord.

Я никакого ключа не видел	⇔	Jeg har ikke set nogen nøgle
Никто ничего не хочет	⇔	Ingen har lyst til noget
Ни у кого ничего нет	⇔	Ingen har noget som helst
Я ни с кем об этом не говорил	⇔	Jeg har ikke talt med nogen om det
Ничего подобного!	⇔	Ikke tale om!
Ни за что!	⇔	Ikke for alt i verden!
Ничьих вещей не трогай	⇔	Rør ikke ved nogens ting

Ubestemte stedord.

Dannes af de spørgende stedord ved hjælp af ubestemthedspartiklerne.

Partiklerne bruges også til at lave ubestemte biord. Jf. side 43.

Om udtalen af "кое" jf. Talesprog og udtale, Vokaler, side 4.

1: кое–

Angiver noget, der er ukendt for samtalepartneren. Partiklen skilles fra stedordet af et forholdsord.

Я взял тебе кое-что в библиотеке ⇔ Jeg har taget et og andet til dig på biblioteket

Кое-кому предложение не понравится ⇔ Der er, dem forslaget ikke vil behage

Что-то он же знает кое о каких ⇔ Noget ved han jo om en og anden

2: –то

Angiver noget, der er ukendt også for den talende, men hvis eksistens ikke er i tvivl.

Что-то упало! ⇔ Der var noget, der faldt!

Кто-то вошёл в дом ⇔ Nogen gik ind i huset

3: –нибудь

Angiver noget, om hvis eksistens der er tvivl.

Кто-нибудь звонил? ⇔ Er der nogen, der har ringet?

Позовите кого-нибудь сюда! ⇔ Tilkald en eller anden!

Henvisende stedord.

который = som / der, har endelse og bøjning som et tillægsord.

Køn og tal retter sig efter ordet, der vises hen til, fald efter brug i sætningen.

Книга, которую я читаю ⇔ Bogen, som jeg læser

Дима, которому ты звонила, в отпуске ⇔ Dima, du ringede til, er på ferie

Dansk tilbagevisende "hvis" modsvarer af "который" i genitiv.

В доме, окна которого открыты ⇔ I huset, hvis vinduer står åbne

I talesprog erstattes "который" i nominativ og akkusativ tit med "что".

Jf. Bisætninger, side 52.

Дай-ка мне книжку, что вон там лежит ⇔ Giv mig lige bogen, som ligger derhenne

Bestemmende stedord.

самый = selve   другой = en anden   иной = en anderledes

всякий = enhver, al mulig   каждый = enhver   любой = en hvilken som helst

Disse seks har endelser fra tillægsordene og de bøjes som tillægsord.

	весь = al, alt, alle		ог		сам = selv		bøjes således:	
	intetkøn	hankøn	hunkøn	flertal	intetkøn	hankøn	hunkøn	flertal
nominativ	всё	весь	вся	все	само	сам	сама	сами
akkusativ	всё	?!	всю	?!	само	?!	саму	?!
genitiv	всего		всей	всех	самого		самой	самих
dativ	всему		всей	всем	самому		самой	самим
instrumentalis	всем		всей	всими	самим		самой	самими
præpositionalis	всём		всей	всех	самом		самой	самих

Один за всех, все за одного ⇔ En for alle, alle for en

Это всё равно ⇔ Det er ligegyldigt

Скорее всего, они уже ушли ⇔ De er nok snarest allerede gået

Больной всё слабеет ⇔ Den syge bliver stadig svagere

Познай самого себя ⇔ Kend dig selv

С самого начала ⇔ Lige fra begyndelsen

В самом деле ⇔ I virkeligheden

Каждый ученик знает ⇔ Enhver elev ved

Всякий человек знает ⇔ Ethvert menneske ved

Она приходит каждый день ⇔ Hun kommer hver dag

Всякое бывает ⇔ Der sker så meget

Med "без" kan kun bruges "всякий".

Без всякого сомнения ⇔ Uden nogen tvivl

Она идёт на любой риск ⇔ Hun løber enhver risiko

Он стал совсем другим ⇔ Han blev en helt anden

Придать чему-нибудь иной вид ⇔ At give noget et andet udseende

Jf. Ordenstal: Brug, side 16 og Tidsangivelse med præposition, side 50.

Numeralis, talord:

Mængdetal:

1 один	11 одиннадцать	10 десять	100 сто
2 два	12 двенадцать	20 двадцать	200 двести
3 три	13 тринадцать	30 тридцать	300 триста
4 четыре	14 четырнадцать	40 сорок	400 четыреста
5 пять	15 пятнадцать	50 пятьдесят	500 пятьсот
6 шесть	16 шестнадцать	60 шестьдесят	600 шестьсот
7 семь	17 семнадцать	70 семьдесят	700 семьсот
8 восемь	18 восемнадцать	80 восемьдесят	800 восемьсот
9 девять	19 девятнадцать	90 девяносто	900 девятьсот

Tal siges, som de skrives: 43 сорок три 102 сто два

0 = ноль og 1000 = тысяча er navneord som på dansk.

Bøjning:

en:	intetkøn	hankøn	hunkøn	flertal	to	tre	fire
nominativ	одно	один	одна	одни	два, две	три	четыре
akkusativ	одно	?!	одну	?!	?!	?!	?!
genitiv	одного		одной	одних	двух	трёх	четырёх
dativ	одному		одной	одним	двум	трём	четырёх
instrumentalis	одним		одной	одними	двумя	тремя	четырьмя
præpositionalis	одном		одной	одних	двух	трёх	четырёх

Bemærkninger til mængdetalenes bøjning.

"Один" bøjes altså ikke bare i køn, men også i tal!

"Два" har i nominativ hunkønsformen две.

"Сорок, девяносто, сто" har "а" i alle fald efter akkusativ.

Alle andre tal bøjes som hunkønsnavneord på blødt tegn, dvs efter i-bøjningen. Jf. side 7.

Sammensatte tal bøjes kun i sidste led.

Brug:

1 og sammensatte tal på 1 bruges som et tillægsord.

С двадцать одной книгой ⇔ Med enogtyve bøger

Betydningen af "один" kan være ene, alene, kun, nogle.

Она сидела дома одна ⇔ Hun sad ene hjemme

Он приходит один ⇔ Han kommer alene

В группе одни девушки ⇔ I gruppen er der kun piger

Одни читают, другие пишут ⇔ Nogle læser, andre skriver

Одни золотые часы, сколько стоят! ⇔ Hvor meget koster ikke bare gulduret!

Alle andre tal bruges som tillægsord i de sidste fire fald.

Он не знал об этих пяти тысяче ⇔ Han kendte ikke til disse fem tusinde

For nominativ og akkusativ af andre tal end 1 gælder at:

Efter 2, 3, 4 og sammensatte tal på 2, 3, 4

står navneord i genitiv ental

tillægsord i genitiv flertal

Две молодых женщин пришли ⇔ Der kom to unge kvinder

Он увидел двух красивых женщин ⇔ Han fik øje på to smukke kvinder

Письмо от двух старых друзей ⇔ Et brev fra to gamle venner

Письмо двум бывшим друзьям ⇔ Et brev til to venner fra førhen

Вместе с двумя красивыми кошками ⇔ Sammen med to smukke katte

Они говорили о двух вещах ⇔ De talte om to ting

Efter 5 og derover

står navneord i genitiv flertal

tillægsord i genitiv flertal

Пять хороших друзей ⇔ Fem gode venner

Вместе с пятью хорошими друзьями ⇔ Sammen med fem gode venner

Sættes tallet efter navneordet angives omtrentlig mængde.

Ему лет двадцать ⇔ Han er en 20 år

Efter mængdetal hedder menneske i genitiv flertal "человек". Jf. Enkeltundtagelser, side 8.

Пять человек ⇔ Fem mennesker

Ordenstal.

1. первый	11. одиннадцатый	10. десятый	100. сотый
2. второй	12. двенадцатый	20. двадцатый	200. двухсотый
3. третий	13. тринадцатый	30. тридцатый	300. трёхсотый
4. четвёртый	14. четырнадцатый	40. сороковой	400. четырёхсотый
5. пятый	15. пятнадцатый	50. пятидесятый	500. пятисотый
6. шестой	16. шестнадцатый	60. шестидесятый	600. шестисотый
7. седьмой	17. семнадцатый	70. семидесятый	700. семисотый
8. восьмой	18. восемнадцатый	80. восьмидесятый	800. восьмисотый
9. девятый	19. девятнадцатый	90. девяностый	900. девятисотый
		45. сорок пятый	1000. тысячный

Ordenstal: Brug.

De har endelse og bøjning som tillægsord.

Årstal, dato, klokkeslæt. Jf. Tidsangivelse, side 49.

Шёл сорок первый год	⇔	Det var i 1941
Второго марта всё кончилось	⇔	Anden marts var det hele forbi
Они придут во втором часу	⇔	De kommer engang over et
Она вошла точно в полшестого	⇔	Hun kom ind præcist klokken halv seks

Brøker.

Одна десятая [доля]	⇔	En tiendedel
Две пятых	⇔	To femtedele
Пять шестых	⇔	Fem sjattedele
Восемь (целых) (и) одна десятая	⇔	Otte en tiendedel
Три (целых) (и) сорок пять сотых	⇔	Tre komma fire fem
Ноль целых и одна десятая	⇔	Nul komma en
Два и три пятых метра	⇔	To tre femtedele meter
Пять гектаров и три восьмых	⇔	Fem tre ottendedele hektar

For det første osv.

Во-первых, я их не люблю	⇔	For det første kan jeg ikke lide dem
А во-вторых, у меня денег нет	⇔	Og for det andet har jeg ingen penge
Anden hedder. Jf. Ubestemte stedord, side 14 og Tidsangivelse med præposition, side 50.		
Видишь, вон там, второй столб?	⇔	Kan du se den anden stolpe derhenne?
Я не знал другую девушку	⇔	Jeg kendte ikke den anden pige
А это, ведь, иное дело	⇔	Men det er jo en helt anden sag
Она приходит через день	⇔	Hun kommer hver anden dag
Он приходил каждую вторую субботу	⇔	Han kom hver anden lørdag

Talnavneord.

единица   двойка   тройка   четвёрка   пятёрка
шестёрка   семёрка   восьмёрка   девятка   десятка   сотня

Dvs ener, toer, treer osv.

Тройка, семёрка, туз	⇔	Treeren, syveren, esset
Сотни людей	⇔	Hundredvis af menneske
Она пересела на девятку	⇔	Hun tog en omstigning til nieren
десяток = ti stykker		
Десятки примеров	⇔	Dusinvis af eksempler

Andre taludtryk.

Половина работы	⇔ Halvdelen af arbejdet
Полметра	⇔ En halv meter
Полтора метра	⇔ Halvanden meter han– og intetkøn
Полторы недели	⇔ Halvanden uge hunkøn
Полторааста штук	⇔ Halvanden hundrede stykker
"Пол" kan med bindevokal "y" hæftes på navneord, der ikke angiver mål.	
Полуостров	⇔ Halvø
Полукруг	⇔ Halvcirkel
Полумесяц	⇔ Halvmåne
Obs:	
Пол-Москвы	⇔ Det halve Moskva
Полдень	⇔ Middag
Полночь	⇔ Midnat
Треть пути	⇔ En tredjedel af vejen
Четверть часа	⇔ En kvart time
Оба друга	⇔ Begge venner han– og intetkøn
Обе руки	⇔ Begge hænder hunkøn
Расскажи об обоих друзьях	⇔ Fortæl om begge vennerne
Держись обеими руками	⇔ Hold fast med begge hænder
Трое людей всего	⇔ I alt tre mennesker
Они остались двое суток	⇔ De blev i to døgn
Их было четверо	⇔ De var fire
Я только однажды слышал	⇔ Jeg hørte det kun en gang
Однажды весной они встретились	⇔ En gang om foråret mødtes de
Как дважды два	⇔ Som to gange to
Трижды три – девять	⇔ Tre gange tre er ni
Он трижды прав	⇔ Han har mere end ret (har tre gange ret)
Он вдвое старше её	⇔ Han er dobbelt så gammel som hun
Она купила втрое дороже	⇔ Hun købte det for den tredobbelte pris
Пойдём с тобой вдвоём	⇔ Lad os gå vi to sammen
Они поехали впятером	⇔ De tog af sted fem sammen

Præpositioner, forholdsord.

Danske forholdsord er for længst, da kasus blev opgivet i dansk, stivnet til partikler, men de russiske er forblevet rigtige forholdsord, der styrer kasus og dermed betydning.

Nedenunder følger de 25 vigtigste. Læg mærke til at 5 af dem styrer to – og 3 hele tre fald.

akkusativ	10	в, за, на, о, по, под, про, с, сквозь, через
genitiv	11 (1)	без, для, до, из, из-за, из-под, кроме, от, ради, с, у
dativ	02 (1)	к, по
instrumentalis	06 (3)	за, между, над, перед, под, с
præpositionalis	05 (4)	в, на, о, по, при

"в, из, к, над, от, под, перед, с" får tilføjet et "о" foran flere konsonanter.

"о" får tilføjet et "б" foran vokal.

Derudover er der de enkeltstående udtryk "обо мне, обо всем, обо всей, обо всех". Jf. side 12 og 14.

Forholdsordene i brug.

Alfabetisk rækkefølge. Forkortelserne betyder:

a = anden betydning, f = formål, g = grund, k = klasse, r = retning, s = sted

Obs: Præpositionernes tidsbetydning er beskrevet i et eget afsnit, side 50.

Письмо осталось без ответа	⇔	Brevet forblev uden svar	a
Она не без хитрости	⇔	Hun er nok så listig	a
Девочка вся в мать	⇔	Pigen ligner sin mor helt og holdent	a
Юбка в клетку	⇔	En ternet nederdel	a
Мой брат играет в теннис	⇔	Min bror spiller tennis	k
Мороз в двадцать градусов	⇔	Tyve graders frost	k
Отряд в сто человек	⇔	En afdeling på hundrede mand	k
Он вошёл в комнату	⇔	Han gik ind i værelset	r
Она сидит в комнате	⇔	Hun sidder inde i værelset	s
В двух шагах от неё	⇔	To skridt fra hende	s
Комедия в трёх актах	⇔	En komedie i tre akter	k
Он весь в краске	⇔	Han er helt smurt til med maling	a
Это для меня новость	⇔	Det er nyt for mig	a
Там работа для многих	⇔	Der er der arbejde til mange	f
До города было недалеко	⇔	Der var ikke langt til byen	a
Чистить сапоги до блеска	⇔	At pudse støvlerne, så de skinner	f
У меня до тебя дело	⇔	Jeg har noget at snakke med dig om	f
Взять ребёнка за руку	⇔	Tage barnet ved hånden	a
Работать за двоих	⇔	Arbejde for to	a
Заплатить за книгу	⇔	Betale for en bog	f
Бороться за свободу	⇔	Kæmpe for friheden	f
Встать за дерево	⇔	Stille sig om bag ved et træ	r
Стоять за деревом	⇔	Stå omme bag et træ	s
Дело стало за деньгами	⇔	Pengemangel har sat sagen i bero	g
Муж ушёл за пивом	⇔	Manden gik efter øl	f
Он ухаживает за ней уже год	⇔	Han har gjort kur til hende et år nu	a
Сделано из дерева	⇔	Lavet af træ	a
Никто из нас	⇔	Ingen af os	a
Она сделала это из любви	⇔	Hun gjorde det af kærlighed	g
Обед из трёх блюд	⇔	En middag på tre retter	k
Приехать из Москвы	⇔	Komme fra Moskva	r
Это случилось из-за тебя	⇔	Det var din skyld, det skete	g
Он встал из-за стола	⇔	Han rejste sig fra bordet	r
Выйти из-под его влияния	⇔	Frigøre sig fra hans indflydelse	a
Собака вылезла из-под стола	⇔	Hunden krøb frem under bordet	r
Любовь к порядку	⇔	Kærlighed til orden	a
Это к счастью	⇔	Det bringer lykke	f
Машина подъезжала к дому	⇔	Bilen kørte op mod huset	r
Заходите ко мне завтра	⇔	Kik ind til mig i morgen	r

Все кроме меня	⇔ Alle med undtagelse af mig	a
Кроме меня были и другие	⇔ Foruden mig var der også andre	a
Между нами будь сказано	⇔ Det være sagt mellem os	a
Между небом и землёй	⇔ Mellem himmel og jord	s
Купить на все деньги	⇔ Købe for alle pengene	a
Мы надеемся на тебя	⇔ Vi håber på dig	a
Читать стихи на память	⇔ Læse digte efter hukommelsen	a
Я куплю мясо на обед	⇔ Jeg køber kød til middag	f
Разведка на нефть	⇔ En søgning efter olie	f
Она верила его на слово	⇔ Hun troede ham på hans ord	g
Он выше её на голову	⇔ Han er et hoved højere end hun	k
Обед на пять человек	⇔ En middag for fem personer	k
Она села на стул	⇔ Hun satte sig på stolen	r
Она сидит на стуле	⇔ Hun sidder på en stol	s
Моя дочь играет на скрипке	⇔ Min datter spiller violin	k
Куртка на вате	⇔ En vatteret trøje	k
Приехать на поезде	⇔ Komme med toget	a
Жарить на масле	⇔ Stege i smør	a
Сидеть над работой	⇔ Sidde over arbejdet	a
Пролететь над городом	⇔ Flyve hen over en by	r
Лампа висит над столом	⇔ Lampen hænger over bordet	s
Она оперлась о край стола	⇔ Hun støttede mod kanten af bordet	s
Мы говорим обо всём	⇔ Vi taler om alt	a
Она заботится о своей маме	⇔ Hun tager sig af sin mor	a
Узнать от друга	⇔ Få det at vide fra en ven	a
Средство от боли	⇔ Et middel mod smerten	f
Ключ от замка	⇔ En nøgle til låsen	f
Улыбаться от удовольствия	⇔ Smile af fornøjelse	g
Привет от меня	⇔ En hilsen fra mig	r
Отойти от дома	⇔ Gå væk fra huset	r
Перед нами стоят большие задачи	⇔ Store opgaver står foran os	a
Перед домом есть сад	⇔ Foran huset er der en have	s
По сто рублей всем	⇔ Hundrede rubler til hver	a
Ходить по грибы	⇔ Gå på svampejagt	f
По десятую страницу	⇔ Til og med side ti	s
Раздеться по пояс	⇔ Klæde sig af til bæltestedet	s
По правую сторону	⇔ På højre hånd	s
Хлопнуть по плечу	⇔ Slå på skulderen	s
Они шли по улице	⇔ De gik hen ad gaden	r
Чемпион по гандболу	⇔ Mester i håndbold	k
Она всегда одета по моде	⇔ Hun er altid klædt efter moden	k
Она скучает по детям	⇔ Han længes efter børnene	g
Ошибиться по неопытности	⇔ Tage fejl af uerfarenhed	g
Ходить по магазинам	⇔ Gå i forretninger	f
Получить письмо по почте	⇔ Få et brev med posten	a
Всё идёт по плану	⇔ Alt går efter planen	a
Они стоят по рублю пачка	⇔ De koster en rubel pakken	a
Попасть под дождь	⇔ Komme i regnvejr	a
Под расписку	⇔ Mod kvittering	a
Под звуки оркестра	⇔ Til lyden af et orkester	a
Бутылка под молоко	⇔ Mælkeflaske	k
Положить под стол	⇔ Lægge ind under bordet	r
Лежать под столом	⇔ Ligge inde under bordet	s
Жить под Москвой	⇔ Bo i nærheden af Moskva	s
Под его руководством	⇔ Under hans ledelse	a
Под этикой мы понимаем	⇔ Ved etik forstår vi	a
Рыба под соусом	⇔ Fisk med sovs	a
Идти под дождём	⇔ Gå i regnvejr	a

При свете лампы	⇔	Ved lampens skær	a
Она при деньгах	⇔	Hun er ved penge	a
При чём тут я	⇔	Hvad har jeg med det at gøre?	a
При дороге стоит дуб	⇔	Ved vejen står en eg	s
Петь про любовь	⇔	Syng om kærlighed	a
Думать про себя	⇔	Tænke ved sig selv	a
Оставить про запас	⇔	Efterlade som forråd	f
Ради общего дела	⇔	For det fælles bedste	f
Ради смеха	⇔	For skægs skyld	f
Он ростом с Мишу	⇔	Han er på størrelse med Misha	a
С чего начать?	⇔	Hvad skal vi begynde med?	a
Кормить с ложечки	⇔	Made med en ske	a
Она заплакала с горя	⇔	Hun begyndte at græde af sorg	g
Сойти с автобуса	⇔	Stå af bussen	r
Кто с нами?	⇔	Hvem er med os?	a
Что с ней?	⇔	Hvad er der med hende?	a
Слушать с удовольствием	⇔	Lytte med fornøjelse	a
Пробираться сквозь толпу	⇔	Mase sig gennem mængden	r
Смотреть сквозь пальцы на что-нибудь	⇔	Se gennem fingre med noget	a
Смех сквозь слёзы	⇔	Smil gennem tårer	a
Она живёт у родителей	⇔	Hun bor hos forældrene	s
Дом стоит у реки	⇔	Huset ligger ved floden	s
Писать слово через чёрточку	⇔	Skrive ordet med bindestreg	a
Перейти через улицу	⇔	Gå over gaden	r

Til og fra.

Retningerne:	til	○	fra	hedder altså:	
ind i	○	ud fra	в дом	○	из дома
			в Москву	○	из Москвы
op på	○	ned fra	на стол	○	со стола
			на войну	○	с войны
til	○	fra personer	к ней	○	от неё
			к врачу	○	от врача
til	○	fra grænse	до угла	○	от угла
			от Москвы	○	до Питера

Den logiske opfølgning til sted- og retningsbiord, side 42, dannes med forholdsord og ordene бок = side (krop) og сторона = side (part, egn).

a:	hvorhenne	b:	hvorhen	c:	hvorfra
	на бо <u>к</u>		на бо <u>к</u>		с бо <u>к</u>
	в сторо <u>н</u> е		в сторо <u>н</u> у		со сторо <u>н</u> ы

Verber, udsagnsord: Sætningsdannende former.

Der er 6 former, som kan lave en sætning.

Infinitiv, navneform.

Denne form er tillige udsagnsordets navn, dvs den, der står i ordbøger.

Den har tre mulige endelser, som føjes til infinitivstammen.

–ть: бы–ть, чита–ть, люби–ть være, læse, elske

Endelsen for langt de fleste udsagnsord.

–ти: ид–ти, най–ти, рас –ти gå, finde, vokse

Endelsen for få, men hyppigt brugte udsagnsord, alle med forskellige uregelmæssigheder i bøjningen.

–чь: мо–чь, пе–чь, ле–чь kunne, bage, lægge sig

Endelsen for ganske få udsagnsord, som oprindeligt endte på –гти eller –кти.

Ved bøjning dukker det "forsvundne" "г" eller "к" op igen.

Сидеть тихо! ⇔ I skal sidde stille!

Маша, нам пора идти ⇔ Masha, vi må af sted

Jf. Imperativ, side 24 og Infinitivsætninger, side 46.

Præteritum, fortidsform.

Dannes af infinitivstammen med endelsen –л.

Denne endelse udtrykker desuden, at subjektet er hankøn!

Præteritum er rest af en gammel participium og bøjes derfor også i køn og tal. Jf. Participier, side 34.

infinitiv		intetkøn	hankøn	hunkøn	flertal	
бы	–ть	бы –ло	бы –л	бы –ла	бы –ли	være

Verber på –ереть, –зть, –сть, –зти, –сти, –чь taber "л" i maskulinum.

тере	–ть	тёр –ло	тёр –÷	тёр –ла	тёр –ли	gnide
лез	–ть	лез –ло	лез –÷	лез –ла	лез –ли	klatre
вес	–ти	вес –ло	вёс –÷	вес –ла	вес –ли	føre
мо	–чь	мог –ло	мог –÷	мог –ла	мог –ли	kunne

"Ikke-momentanverber" på –ну–ть taber denne stavelse.

гибну	–ть	гиб –ло	гиб –÷	гиб –ла	гиб –ли	omkomme
-------	-----	---------	--------	---------	---------	---------

Jf. derimod momentanverberne, side 27.

Helt ude af trit er det vigtige verbum идти = gå og расти = vokse.

ид	–ти	ш –ло	ш –ё–л	ш –ла	ш –ли
----	-----	-------	--------	-------	-------

рас	–ти	рос –ло	рос –÷	рос –ла	рос –ли
-----	-----	---------	--------	---------	---------

Они начали вовремя	⇔ De begyndte rettidigt	начать
--------------------	-------------------------	--------

Она снесла дочку вниз на руках	⇔ Hun bar datteren ned i armene	снести
--------------------------------	---------------------------------	--------

Она помогла им встать	⇔ Hun hjalp dem med at rejse sig	помочь
-----------------------	----------------------------------	--------

Jf. Præfikser, side 36.

Konjunktiv, ønskeform.

Dannes af præteritum + partiklen "бы".

Formen bruges til at udtrykke noget tilsigtet eller ikke reelt.

Я пошёл бы в кино, но времени нет ⇔ Jeg ville gerne gå i bio, men jeg har ikke tid

Hæftes partiklen på et andet ord, fremhæves dette.

Этого бы я не сделала	⇔ Det ville jeg ikke have gjort	сделать
-----------------------	---------------------------------	---------

Obs: Tidsbetydningen kan være både fortid, nutid og fremtid!

Если бы она приехала вчера	⇔ Hvis bare hun var kommet i går	приехать
----------------------------	----------------------------------	----------

Если бы она приехала сегодня	⇔ Hvis bare hun dog kommer i dag	
------------------------------	----------------------------------	--

Если бы она приехала завтра	⇔ Hvis bare hun ville komme i morgen	
-----------------------------	--------------------------------------	--

Мы сделаем это, во что бы то ни стало	⇔ Det gør vi, koste hvad det vil	стать
---------------------------------------	----------------------------------	-------

чтобы = at, for at.

Я попрошу, чтобы все вышли	⇔ Jeg vil bede alle om at gå ud	выйти
----------------------------	---------------------------------	-------

De sidste to eksempler har præsens med fremtidsbetydning. Jf. Aspektbegreb, side 25.

Я попросила, чтобы все вышли	⇔ Jeg bad alle om at gå ud	попросить
------------------------------	----------------------------	-----------

Obs: Er der fælles subjekt i sætningerne, forbindes чтобы med infinitiv.

Я пришёл, чтобы помочь тебе	⇔ Jeg er kommet for at hjælpe dig	прийти
-----------------------------	-----------------------------------	--------

Præsens, nutidsform.

Dannes af præsensstammen, dvs 3. person flertal minus endelse.

Der er en e- / ë- og en и-бøjning.

	e- / ë-	и-	e- / ë-	и-
	ental		flertal	
1 person	-у / -ю	-у / -ю	-ем / -ём	-им
2 person	-ешь / -ёшь	-ишь	-ете / -ёте	-ите
3 person	-ет / -ёт	-ит	-ут / -ют	-ат / -ят

ë-endelserne bruges, når endelsen er betonet. Jf. Obs, side 2.

ид	-ти	ид	-у	-ёшь	-ёт	-ём	-ёте	ид	-ут	gå
игра	-ть	игра	-ю	-ешь	-ет	-ем	-ете	игра	-ют	lege
говори	-ть	говор	-ю	-ишь	-ит	-им	-ите	говор	-ят	tale

Infinitiv- og præsensstammerne kan, som det ses, afvige.

Langt de fleste udsagnsord går efter e- / ë-бøjningen. Efter и-бøjningen går kun fire grupper:

Flerstavellesord på "-ить": бросить = kaste: брошу, бросишь, бросят

Men enstavelsesordene бить, вить, лить, пить, шить, брить, гнить = slå, sno, hælde, drikke, sy, rage, råдне har e- / ë-бøjningen. Jf. Imperativ, side 24.

бью, бьёшь, бьют osv. samt брею, бреешь, бреют og гнию, гниёшь, гниют

Nogle på "-ать" efter hvislelyd, f. eks. держать, дрожать, дышать, звучать, кричать, лежать, молчать, слышать, стучать = holde, skælve, ånde, lyde, råbe, ligge, tie, høre, banke, samt гнать, спать = jage, sove.

держу, держишь, держат og гоню, гонишь, гонят, сплю, спишь, спят

To på "-ять": стоять, бояться = stå, frygte: стою, стоишь, стоят

Nogle få af dem på "-еть", f. eks. велеть, вертеть, видеть, висеть, гореть, кипеть, лететь, сидеть, смотреть, терпеть = befale, dreje, se, hænge, brænde, koge, flyve, sidde, kikke, tåle.

велю, велишь, велят

To blander de to бøjninger: бежать, хотеть = løbe, ville

бегу, бежишь, бежим, бежите, бегут og хочу, хочешь, хочет, хотим, хотите, хотят

Fire er lidt til en side: ехать, идти = køre, gå, стать = stille sig, blive, деть = gøre af/ved

еду, едешь, едут, иду, идёшь, идут, стану, станешь, станут, дену, денешь, денут

To har bevaret en gammel бøjning: есть, дать = spise, give

ем, ешь, ест, едим, едите, едят og дам, дашь, даст, дадим, дадите, дадут

Obs1: De to vigtigste undtagelser til бøjningsskemaet. Resten må man mærke sig, som de træffes.

Ord på "-ова-ть" og "-ева-ть" får præsens på "-у-ют"

к-ова-ть: к-у-ю, к-у-ёшь, к-у-ёт, к-у-ём, к-у-ёте, к-у-ют smede

Он куёт, пока железо горячо ⇔ Han smeder, mens jernet er varmt

Как ты себя чувствуешь? ⇔ Hvordan har du det? (føler du dig) чувствовать

Ord på "-ава-ть" får præsens på "-а-ют"

д-ава-ть: д-а-ю, д-а-ёшь, д-а-ёт, д-а-ём, д-а-ёте, д-а-ют give

Это ничего не даёт ⇔ Dette giver ikke noget

Она встаёт рано ⇔ Hun står tidligt op вставать

Obs2: Konsonantændringer er hyppige ved præsensбøjningen. Jf. Stærke бøjninger, side 6.

Ord på "-ть" og "-ти" efter e- / ë-бøjningen har ændringer hele skemaet igennem.

г, д, з ⇒ ж скаж -у скаж -ешь скаж -ут сказать sige

с, х ⇒ ш пиш -у пиш -ешь пиш -ут писать skrive

к, т ⇒ ч плач -у плач -ешь плач -ут плакать græde

ск, ст ⇒ щ ищ -у ищ -ешь ищ -ут искать søge

Что ты на это скажешь? ⇔ Hvad vil du sige til det?

Она пишет красиво ⇔ Hun skriver smukt

Они только и делают, что плачут ⇔ De bestiller ikke andet end at græde

Чего же вы здесь ищите? ⇔ Hvad søger I dog her?

Мальчик режет ножом ⇔ Drengen skærer med en kniv резать

Ord på "-ть" og "-ти" efter и-бøjningen ændrer kun 1. person ental.

Я брошу курить ⇔ Jeg holder op med at ryge бросить

Мальчики бросят камнями ⇔ Drengene kaster med sten бросить

Ord på "-чь" ændrer kun de fire midterste former. Jf. Infinitiv, side 21.

мо-чь: мог-у, мож-ешь, мож-ет, мож-ем, мож-ете, мог-ут kunne

Может быть, она приедет ⇔ Måske kommer hun

Мы туда ляжем ⇔ Vi lægger os derhen лечь

Der indføjes et "vellyds-l" efter "м, б, п":

I e- / ë-bøjningen går det skemaet igennem.

сыпать: сып-л-ю, сып-л-ешь, сып-л-ют		drysse
Противник не дремлет	⇔ Modstanderen slumrer ikke	дремать

I и-bøjningen optræder det kun i 1. person ental.

спать: сп-л-ю, сп-ишь, сп-ит, сп-им, сп-ите, сп-ят		sove
Я люблю водку	⇔ Jeg elsker vodka	любить

Verbet "быть".

For præsens af dette verbum gælder to vigtige undtagelser:

NB1: I daglig tale har det NUL-form! Jf. At være og at have, side 39.

Она дома	⇔ Hun er hjemme
У неё много денег	⇔ Hun har mange penge

Ved tvivl om eksistensen bruges dog en og samme form "есть".

Есть тут кто-нибудь?	⇔ Er her nogen?
У тебя есть деньги?	⇔ Har du penge?

Obs: Ved benægtelse forvandles nul-formen til formen "нет" + genitiv.

Сейчас её нет дома	⇔ Hun er ikke hjemme lige nu
У меня нет денег	⇔ Jeg har ingen penge

Ordet "есть" bruges ligeledes i den høje stil.

Что есть истина?	⇔ Hvad er sandhed?
Закон есть закон	⇔ Lov er lov

Ordet "есть" er del af en række faste vendinger.

То-то и есть = Да, действительно	⇔ Ja, netop, sådan er det
Так и есть = Действительно так	⇔ Ja, minsandten
Кто, что, какой, где и.т.д.: ни на есть	⇔ Ligegyldigt hvem, hvad, hvilken, hvor osv
Он чем ни на есть поможет	⇔ Han hjælper med alt, hvad han har
Решение самое что ни на есть лучшее	⇔ Beslutningen er den bedst mulige.

Jf. Brugen af gradbøjningen, side 11.

Ordet "есть" bruges med betydningen "javel" i militæret, politiet og lignende strukturer.

Выполняйте! – Есть, товарищ генерал! ⇔ Гå i gang! – Javel, hr. general!

NB2: Быть har en anden, meget vigtig præsensstamme "буд":

буд-у, буд-ешь, буд-ет, буд-ем, буд-ете, буд-ут

Med betydningen "vil være / blive" bruges denne stamme oftest om det fremtidige.

Она будет дома завтра	⇔ Hun vil være hjemme i morgen
Как скоро у неё будут деньги	⇔ Så snart hun kommer til penge
Мы все будем в длинных платьях	⇔ Vi vil alle være i lange kjoler
Будет и на нашей улице праздник	⇔ Vi får også grund til jubel (Der bliver også fest på vor gade)
И сказал Бог: да будет свет	⇔ Og Gud sagde: Lad der blive lys
Мы идём, если не будет дождя	⇔ Vi går, hvis det ikke bliver regn

Obs: Tidsbegrebet kan dog være flydende i talesprog: Jf. Aspektbrug, side 28.

А кто же вы тогда будете?	⇔ Og hvem er så De da?
А ей уж скорее лет тридцать будет	⇔ Hun er nok snarere en tredive år.
Сколько всего с меня это будет?	⇔ Hvor meget alt i alt kommer det til at koste mig?
Будет! Не ругай больше	⇔ Så er det nok! Hold op med at skælde ud

Futurum, fremtidsform.

Det er ingen bøjning, men en fast kobling mellem præsensstammen "буд" og imperfektiv infinitiv.

Jf. Aspektbegreb, side 25, og Aspektbrug, side 28.

Я не буду долго ждать тебя	⇔ Jeg vil ikke vente længe på dig
Она уже будет сдавать экзамен в июне	⇔ Hun går allerede op til eksamen i juni
Они будут отдыхать только летом	⇔ De vil kun holde ferie til sommer

Imperativ, bydeform.

Dannes af præsensstammen. Jf. Præsens, side 22.

Der er en kort – og en lang endelse som giver henholdsvis:

	du-form	I- / De-form	
Stamme på vokal får endelse:	–й	–йте	
игра–ть: игра–ют	⇒ игра –й	игра –йте	lege
Кончай свои штуки	⇔ Hold op med dine narrestreger!		
Отдай же им мяч-то	⇔ Så giv dem dog den bold!		
Tryksvag stamme på konsonant får endelse: –ь		–ьте	
готови–ть: готов–ят	⇒ готов –ь	готов –ьте	berede
Он придёт, поверь меня	⇔ Han kommer, tro mig		
Ну, оденься же	⇔ Klæd dig nu på!		
Trykstærk stamme på konsonant, eller stamme på flere konsonanter får endelse: –и		–ите	
говори–ть: говор–ят	⇒ говор –и	говор –ите	tale
кончи–ть: конч–ат	⇒ конч –и	конч –ите	slutte
Пойди, помой свои руки	⇔ Gå ud og vask dine hænder		
Скажите, пожалуйста	⇔ Vær venlig og sig mig		
Ну, прыгни же, или боишься?	⇔ Så spring da, eller er du ræd?		

Undtagelser ved dannelse af bydemåde.

Ord på "-авать" danner bydemåde af infinitivstammen. Jf. Infinitiv, side 21 og Transgressiver, side 35.

дава–ть: да–ют	⇒ дава –й	дава –йте	give
Вставайте рано!	⇔ Stå tidligt op!		
Давай, давай!	⇔ Se og få lidt fart på		

Быть danner bydemåde af stammen буд–. Jf. Infinitiv, side 21, Participier, side 34, og Transgressiver, side 35.

бы–ть: буд–ут	⇒ буд –ь	буд –ьте	være
Будь, что будет!	⇔ Ske, hvad der vil!		
Будь готов!	⇔ Vær beredt!		
Будьте добры	⇔ Vær så venlig		
Не забудь меня	⇔ Glem mig ikke		

Men ordene, бить, вить, лить, пить, шить, får бей, вей, лей, пей, шей. Jf. Præsens, side 22.

Ну, допей же своё молоко! ⇔ Drik nu din mælk!

Endebetonedede udsagnsord, der præfigeres med "вы–" beholder "deres и".

Выйди отсюда! ⇔ Forsvind herfra!

"Spise og lægge sig" får: есть: ешь, ешьте og лечь: ляг, лягте

Ну, доешь свою кашу! ⇔ Spis nu din grød!

Til blødgøring af bydeformen bruges "–ка".

Пойди-ка сюда! ⇔ Kom lige her hen!

Дай-ка мне соль, пожалуйста ⇔ Vær venlig lige at række mig saltet

Indledt med "ну-ка", får bydeformen enten en familiær eller en stærkere tone.

Ну-ка скажи мне сынок ⇔ Sig mig det så, min søn

Ну-ка отойди, мешаешь ведь ⇔ Tag nu og fjern dig, du forstyrrer

Indledt med "а ну", får bydeformen en endnu stærkere eller grovere tone.

А ну подойди сюда парень ⇔ Vil du så komme herhen, du der.

Obs: De skarpeste befalinger udtrykkes dog med imperfektiv infinitiv. Jf. Aspektbrug og navneform, side 32.

Сидеть тихо! ⇔ Sid stille!

Тебе молчать! ⇔ Du skal tie, skal du!

Anden brug af bydemåde.

Som erstatning for betingelsesbisætninger.

Приди я пораньше, ⇔ Hvis jeg var kommet lidt før,
ничего не случилось бы var der ikke sket noget =

Если бы я пришёл пораньше, ⇔ Hvis jeg var kommet lidt før,
то ничего не случилось бы var der ikke sket noget

Til angivelse af det, man er nødt til / nødt til ikke at gøre.

Все ушли, а я сиди дома ⇔ Alle er gået, men jeg må blive siddende hjemme

Я и слова ей не скажи ⇔ Hun lod mig end ikke indføre et ord

Verber: Aspektbegreb.

Aspekt betyder synspunkt eller synsvinkel på udsagnsordets handling.

Russisk udnytter et imperfektivt aspekt, dvs en ufuldstændig synsmåde og et perfektivt aspekt, dvs en fuldstændig synsmåde

så konsekvent, at der til de fleste danske udsagnsord svarer to russiske.

Imperfektivt aspekt = ipf asp

Skildrer handlingen i dens udførelse uden at interessere sig for andet.

Perfektivt aspekt = pf asp

Skildrer handlingen som en helhed, men fremhæver i givet fald handlingens resultat eller begyndelse.

NB1:

Ipf asp er altså alment, bruges om det igangværende

Pf asp er bestemt, bruges om det overskuelige.

Вы не оставляли ручку на столе?	⇔ De har vel ikke glemt en pen på bordet?	ipf
Не вы ли оставили ручку на столе?	⇔ Det er vel ikke Dem, der har glemt en pen på bordet?	pf
Я уже заполнял анкету, зачем же ещё раз?	⇔ Jeg har allerede udfyldt en blanket, hvorfor en gang til?	ipf
Я уже заполнил анкету и отдал дежурному	⇔ Jeg har allerede udfyldt blanketten og givet den til vagthavende	pf

NB2:

Pf aspekt kan altså ikke have samtidighedsbetydning.

Nutid, opfattet som samtid, udtrykkes altid med ipf præsens. Jf. Aspektbrug og nutid, side 30.

Я читаю книгу	⇔ Jeg læser / er ved at læse en bog	ipf
---------------	-------------------------------------	-----

Fortid kan udtrykkes med præteritum af begge aspekter!

Я читал книгу	⇔ Jeg læste / sad og læste en bog	ipf
Я прочитал книгу	⇔ Jeg læste / fik læst bogen	pf

Obs: Handlinger fra fortiden, som varer ved i nutiden er samtidige. Jf. Talesprog og pf. præsens, side 29.

Я читаю эту книгу уже месяц	⇔ Jeg har allerede brugt en måned på at læse den bog	ipf
-----------------------------	--	-----

Fremtid kan udtrykkes med pf præsens eller futurum

Я буду читать книгу	⇔ Jeg vil læse / sidde og læse en bog	ipf
Я прочитаю книгу	⇔ Jeg læser / skal nok læse bogen	pf

NB3: Ved udtryk for fortid og fremtid er de perfekte former langt de hyppigste.

Kommer du i tvivl, så brug perfektivt aspekt.

Папа болеет	⇔ Far er syg	ipf præsens
Папа болеет уже год	⇔ Far har allerede været syg et år	ipf præsens
Без шапки она заболит	⇔ Uden hue bliver hun syg	pf præsens
Она будет болеть ещё долго	⇔ Hun vil være syg længe endnu	futurum
Они болели тогда	⇔ De var syge dengang	ipf præteritum
Они заболели тогда	⇔ De blev syge dengang	pf præteritum
Выздоровливайте, не болейте	⇔ God bedring! (Bliv rask, vær ikke syg)	ipf imperativ
Смотрите, не заболейте	⇔ Pas på I ikke bliver syge	pf imperativ
Болезнь – не радость	⇔ Det er ingen glæde at være syg	ipf infinitiv
Мы не хотим заболеть	⇔ Vi har ikke lyst til at blive syge	pf infinitiv
Ты сдавала экзамен по физике?	⇔ Har du været oppe i fysik?	ipf præteritum
Ты сдала экзамен по физике?	⇔ Bestod du i fysik?	pf præteritum
Ты будешь сдавать экзамен?	⇔ Går du op til eksamen?	futurum
Ты сдаёшь экзамен?	⇔ Består du eksamen?	pf præsens

Aspektdannelse.

Tre hovedregler.

- H1: Grundverber, de uden præ- eller suffiks, er imperfektive.
 H2: Præfigering, at sætte forstavelse på, perfektiverer. Jf. Præfikser, side 36.
 H3: Suffigering, at sætte noget ind før endelse, imperfektiverer.

Obs1: Præfikser kan være tomme.

Dvs, de kan danne et perfektivt parverbum med samme leksikalske betydning, som det oprindelige imperfektive grundverbum. Dette gælder især for fire: за-, о-, по-, с-

Obs2: Er et præfiks ikke tomt, dannes et nyt perfektivt verbum med ny leksikalsk betydning.

Obs3: Ved suffigering af dette perfektive nyverbum dannes det manglende imperfektive parverbum med samme, ny leksikalske betydning.

Udsagnsordene er ulige gode til det, nogle tager mange præfikser, nogle kun få.

For fire ser det således ud, hvor der ikke er taget hensyn til reflektive former. Jf. Reflektive verber, side 41.

At skrive tager 17 præfikser: в, вы, до, за, ис, на, над, о, от, пере, по, под, пред, при, про, рас, с.

skrive		пис-	а	-ть / на-	писать
indskrive	в-	пис-	ыва	-ть / в-	писать
udskrive	вы-	пис-	ыва	-ть / вы-	писать
færdigskrive	до	пис-	ыва	-ть / до-	писать
notere	за-	пис-	ыва	-ть / за-	писать
på-, underskrive	над-	пис-	ыва	-ть / над-	писать
om-, beskrive	о-	пис-	ыва	-ть / о-	писать
skrive om	пере-	пис-	ыва	-ть / пере-	писать
underskrive	под-	пис-	ыва	-ть / под-	писать
tilføje, tilskrive	при-	пис-	ыва	-ть / при-	писать
registrere, ordinere	про-	пис-	ыва	-ть / про-	писать
afskrive	с-	пис-	ыва	-ть / с-	писать

At bygge tager 14 præfikser: в, вы, до, за, на, над, об, пере, по, под, при, про, рас, у.

bygge		стро-	и	-ть / по-	строить
indbygge, montere	в-	стра-	ива	-ть / в-	строить
færdigbygge	до-	стра-	ива	-ть / до-	строить
be-, tilbygge	за-	стра-	ива	-ть / за-	строить
indstille, sætte op	на-	стра-	ива	-ть / на-	строить
ombygge	пере-	стра-	ива	-ть / пере-	строить
tilbygge	при-	стра-	ива	-ть / при-	строить
nedbryde, bedrøve	рас-	стра-	ива	-ть / рас-	строить
ordne	у-	стра-	ива	-ть / у-	строить

At kunne tager 9 præfikser: вы, до, за, из, пере, по, перевоз, раз, с.

kunne		мо	-чь / с-	мочь	
blive syg	за-не-	мог-	а	-ть / за-не-	мочь
blive kraftesløs	из-не-	мог-	а	-ть / из-не-	мочь
hjælpe	по-	мог-	а	-ть / по-	мочь
overvinde	перевоз-	мог-	а	-ть / перевоз-	мочь

At være tager følgende 15 præfikser:

være		бы	-ть / по-	быть	
udgå, forlade	вы-	бы-	ва	-ть / вы-	быть
få fat på	до-	бы-	ва	-ть / до-	быть
fremskaffe	раз-до-	бы-	ва	-ть / раз-до-	быть
glemme	за-	бы-	ва	-ть / за-	быть
glemme helt	пере-за-	бы-	ва	-ть / пере-за-	быть
glemme lidt	под-за-	бы-	ва	-ть / под-за-	быть
glemme	по-за-	бы-	ва	-ть / по-за-	быть
slippe ud af	из-	бы-	ва	-ть / из-	быть
drage væk	от-	бы-	ва	-ть / от-	быть
være tidsrum, sted	пере-	бы-	ва	-ть / пере-	быть
være i egenskab	пре-	бы-	ва	-ть / пре-	быть
ankomme, øges	при-	бы-	ва	-ть / при-	быть
tilbringe	про-	бы-	ва	-ть / про-	быть
afsætte, synke	с-	бы-	ва	-ть / с-	быть
afgå, mindskes	у-	бы-	ва	-ть / у-	быть

Væsentlige undtagelser.

For bevægelsesverberne gælder særlige regler. Jf. side 37.

Momentanverber, jf. "ikke momentanverber", side 21, perfektiveres med suffikset –ну–

råbe	крич–	а	–ть	/	крик–	ну	–ть
banke på	стуч–	а	–ть	/	стук–	ну	–ть
stænke	брызг–	а	–ть	/	брыз–	ну	–ть
flytte	двиг–	а	–ть	/	дви–	ну	–ть
rive i	дёрг–	а	–ть	/	дёр–	ну	–ть
kyle	кид–	а	–ть	/	ки–	ну	–ть
stikke, prikke	тык–	а	–ть	/	тк–	ну	–ть
drysse	сып–	а	–ть	/	сып–	ну	–ть
vove	дерз–	а	–ть	/	дерз–	ну	–ть
dryppe	кап–	а	–ть	/	кап–	ну	–ть
springe	прыг–	а	–ть	/	прыг–	ну	–ть
skubbe	толк–	а	–ть	/	толк–	ну	–ть
kikke	гляд–	е	–ть	/	гля–	ну	–ть

18 vigtige grundverber er perfekte. Jf. H1, side 26.

give	да–	ва	–ть	/	да	–ть
gøre af	де–	ва	–ть	/	де	–ть
lægge sig	лож–	и	–ться	/	ле	–чь
sætte sig	сад–	и	–ться	/	сес	–ть
stille sig, blive, begynde	ста–нов–	и	–ться	/	ста	–ть
sige	говор–	и	–ть	/	сказ–	а –ть
kaste	брос–	а	–ть	/	брос–	и –ть
slutte	конч–	а	–ть	/	конч–	и –ть
berøve, fratage	лиш–	а	–ть	/	лиш–	и –ть
tage til fange	плен–	я	–ть	/	плен–	и –ть
købe	по–куп–	а	–ть	/	куп–	и –ть
tilgive	прощ–	а	–ть	/	прост–	и –ть
slippe, lade	пус–к–	а	–ть	/	пус–т–	и –ть
tillade, løse	реш–	а	–ть	/	реш–	и –ть
føde	рож–	а	–ть	/	род–	и –ть
træde	ступ–	а	–ть	/	ступ–	и –ть
gribe, være nok	хват–	а	–ть	/	хват–	и –ть
visе sig, være	яв–л–	я	–ться	/	яв–	и –ться

Der findes udsagnsord med kun et aspekt.

De vil som regel have en betydning, som gør to aspekter overflødig. Jf. stedsverberne, side 39.

валяться	⇔	ligge og vælte	ipf /
стоять	⇔	kosе	ipf /
заблудиться	⇔	fare vild	/ pf
уронить	⇔	tabe	/ pf

Nogle udsagnsord er præfigerede, men alligevel ipf aspekt.

De vil som regel have en betydning, som gør aspektet klart.

бездействовать	⇔	være uvirksom	ipf /
выглядеть	⇔	se ud	ipf /
зависеть	⇔	være afhængig	ipf /
находиться	⇔	befinde sig	ipf /
обладать	⇔	besidde	ipf /
преследовать	⇔	forfølge	ipf /
предвидеть	⇔	forudse	ipf /
принадлежать	⇔	tilhøre	ipf /
сочувствовать	⇔	have medfølelse med	ipf /

Endelig er der udsagnsord med kun en form, der alt efter sammenhængen er ipf eller pf aspekt.

Næsten alle er af den produktive type på "–овать".

телеграфировать	⇔	telegrafere	ipf / pf
факсовать	⇔	fakse	ipf / pf
пасовать	⇔	passе	ipf / pf
миновать	⇔	passere, gå	ipf / pf
использовать	⇔	udnytte	ipf / pf
исследовать	⇔	udforske	ipf / pf

Verber: Aspektbrug.

Sammenhængen mellem russernes opfattelse af tidens gang og deres brug af aspekt og form kan opstilles således, hvorved mulighederne i parentes er undtagelser til særlig brug.

tidsfornemmelse	fortid	nutid	fremtid
ipf asp	præteritum, (præsens)	præsens	futurum, (præsens)
pf asp	præteritum, (præsens)	(præsens)	præsens, (præteritum)

H: I fortid og fremtid er de perfekte former langt de hyppigste. Jf. NB3, side 25.

Aspektbrug og fortid.

Ved flere udsagnsord udtrykker ipf asp samtidighed.

Он лежал в постели и читал газету ⇔ Han lå i sengen og læste avis

Ved flere udsagnsord udtrykker pf asp rækkefølge.

Она надела пальто, взяла шляпу и ушла ⇔ Hun tog frakken på, tog hatten og gik

De to aspekter har fredelig sameksistens.

Маша убрала посуду, а Юра помогал ей ⇔ Masha tog af bordet og Jura hjalp hende

Он читал, когда кто-то постучал в дверь ⇔ Han sad og læste, da nogen bankede på døren

Tilfælde hvor man bruger ipf asp.

Gentagen eller sædvanlig handling.

Я не раз просил его, но он не разрешал ⇔ Jeg har bedt flere gange, men han gav ikke lov

Handling i sin udvikling.

Он писал книгу долго, три года ⇔ Han skrev længe på bogen, tre år

Ufuldendt handling.

Меня убивали, да, как видите, не убили ⇔ Man var godt i gang med at dræbe mig, men, som I ser, fik de mig ikke slået helt ihjel

Afbrudt handling.

Я думал о ней, когда вдруг увидел её ⇔ Jeg sad og tænkte på hende, da jeg pludselig fik øje på hende

Fortidig handling uden udløber i nutiden.

Obs: Hvis resultatet af handlingen foreligger, bruges pf asp.

Он брал эту книгу в библиотеке ⇔ Han har haft denne bog hjemme fra biblioteket ≠

Он взял эту книгу в библиотеке ⇔ Han har denne bog hjemme fra biblioteket

К вам приходил товарищ ⇔ Der har været en kammerat for at besøge Dem ≠

К вам пришёл товарищ ⇔ Der er kommet en kammerat for at besøge Dem

Кто открывал окно? ⇔ Hvem har haft vinduet åbnet? ≠

Кто открыл окно? ⇔ Hvem har åbnet vinduet?

Зачем вы вставали? ⇔ Hvorfor har De været oppe? ≠

Зачем вы встали? ⇔ Hvorfor er De stået op?

Tilfælde hvor man har et valg, med forskellig mening, mellem ipf og pf asp.

Ved benægtede sætninger.

Она ничего не отвечала ⇔ Hun svarede intet ≠

На этот вопрос она не ответила ⇔ Det spørgsmål svarede hun ikke på

Вы получили письмо? ⇔ Fik De mit brev? ≠

Нет, не получал ⇔ Nej, det gjorde jeg ikke ≠

Жаль, но я не получил твоё письмо ⇔ Det er ærgerligt, men jeg fik ikke dit brev

Вы не встречали её в институте? ⇔ Mødte De hende ikke på instituttet? ≠

Он не встретил её, так как опоздал ⇔ Han tog ikke imod hende, da han blev forsinket

Handlingen understreges med ipf asp, resultatet med pf asp. Jf. ovenfor.

Он долго решал задачу, но так и не решил ⇔ Han sad længe og ville løse opgaven, men han kunne ikke ≠

Вы ещё раз проверили, заметил он или нет? ⇔ Har De kontrolleret en gang til, om han har lagt mærke til noget? ≠

Проверял уже утром, когда его не было ⇔ Jeg kontrollerede det allerede i morges, da han ikke var til stede

Это вы заказывали суп овощной? ⇔ Er det Dem, der bestilte grøntsagssuppe? ≠

Вы заказали суп? ⇔ Har De bestilt suppe?

Spørgsmål vil derfor tit komme i ipf asp, beretning om enkelthandlinger i pf asp.

Он оставался там сегодня? ⇔ Blev han tilbage i dag?

Сегодня он остался на заводе ⇔ I dag blev han tilbage på fabrikken

Flere handlinger i rap kan ses som enkelte handlinger, dvs, man bruger ipf asp.

Eller de ses som en samlet pakke, dvs, man bruger pf asp.

Uanset hvad, tilknyttes en infinitiv i pf asp.

Он пробовал несколько раз открыть дверь	⇔ Han prøvede et par gange at åbne døren	≠
Он попробовал несколько раз открыть дверь	⇔ Han prøvede et par gange at åbne døren	
Каждый день проходил для меня бесследно	⇔ Hver dag gik sporløst for mig	≠
Каждый из этих дней прошёл для меня бесследно	⇔ Hver af disse dage gik sporløst for mig	
Они не считали, сколько раз подступили slæзы, и повторились вопросы, и забылись, а потом вспомнились второпях прервannede historier.	⇔ De regnede ikke efter, hvor mange gange tårene kom op i øjnene og spørgsmålene blev gentaget og glemt blev og derpå erindredes de i skyndingen afbrudte fortællinger	
Я уже счёт потерял, сколько раз proejede på denne vej, ejede på den to–tre gange om året. I alt, to–tre gange på den allerede kørt den, mindst	⇔ Jeg har allerede opgivet at føre regnskab med hvor mange gange, jeg har kørt denne vej, jeg kører en to–tre gange om året. Alt i alt, en halvanden hundrede gange har jeg allerede kørt den, mindst	

Tilfælde hvor man vil bruge pf asp.

Et tidsforløb, set som en helhed.

Он прожил всю жизнь в деревne	⇔ Han levede hele livet i en landsby
Два месеца она просидела дома	⇔ I to måneder sad hun hjemme

En fortidig handling med virkning i nutiden. Fortsætter selve handlingen bruges ipf. præsens. Jf. nedenunder.

Я устал	⇔ Jeg er træt
Мы договорились	⇔ Vi er enige
Пьеса мне очень понравилась	⇔ Jeg kunne vældig godt lide stykket
Men ipf asp, hvis handlingen ikke har nutidsvirkning.	
Эта песня мне в детстве нравилась, а теперь нет	⇔ Jeg holdt af sangen i min barndom, men det gør jeg ikke nu

Der er mange idiomatiske udtryk med pf asp.

Он взял вдруг да поцеловал её	⇔ Med et kysede han hende
Она чуть не упала	⇔ Hun var lige ved at falde
Они зашли было к нам домой	⇔ De ville have kikket ind og besøgt os

Tilfælde hvor man bruger ipf. præsens til at udtrykke fortidighed.

Hvis den fortidige handling strækker sig ind i nutiden, bruges ipf. præsens.

Вы давно меня ждёте?	⇔ Har De ventet længe på mig?
Она занимается уже больше часа	⇔ Hun har allerede øvet i mere end en time
"Бывало" + ipf. præsens: plejede at.	
А он, бывало, сидит и разговаривает с нами	⇔ Men han plejede at sidde og snakke med os
Ipf. præsens kan live op på fortiden.	
Подошла она ко мне и говорит	⇔ Hun kom hen til mig og sagde
Помню, идём мы однажды с отцом по лесу	⇔ Jeg husker, far og jeg engang går inde i en skov

Tilfælde hvor man bruger pf. præsens til at udtrykke fortidighed.

Handlinger i fortiden, der kunne tænkes at ville gentage sig er "mulig fremtid", dvs pf præsens.

"Бывало" + pf. præsens: det kunne hände og det kan ske igen.

Бывало, приду домой, сяду за книгу и зачитаюсь до позднего вечера	⇔ Det kunne hände, jeg kom hjem, sætter mig med en bog og læser i et væk til langt ud på aftenen
За последнее время забежит она ко мне, поплачет, повздыхает, чувствую, что хочет мне довериться, да всё не решается	⇔ På det sidste kommer hun løbende til mig, græder lidt og snøfter, jeg kan føle, hun vil betro sig til mig, men at hun ikke kan få sig til det

Den uventede, pludselige handling i fortiden udtrykkes med "как" + pf præsens.

Он глядел на неё, да как засмеётся	⇔ Han så på hende og med et gav han sig til at le
Он долго терпел, а вдруг как закричит	⇔ Han holdt ud længe, men pludselig skreg han

Aspektbrug og nutid.

Ved alle udtryk for en hengivelse i nuet bruges ipf. præsens.

Они решают задачу	⇔ De er ved at løse opgaven
Она говорит по телефону	⇔ Hun taler i telefon
Они танцуют	⇔ De er ude at danse

Men er der en nutid bag denne hengivelse? Er nutid andet end en grænseværdi? Starter fremtiden om et lillebitte øjeblik, så er fortiden også uendeligt tæt på en. Den kan have virkninger, ja, fortsætte, lige nu og videre. Måske vil fortiden gentage sig og omringe dig? Hvorom alting er, russere opfatter, som danskere, altid, dvs "naturlovenes tid", som samtid og bruger ipf præsens.

Они танцуют хорошо	⇔ De danser godt
Солнце восходит на востоке и заходит на западе	⇔ Solen står op i øst og går ned i vest
Книга делится на главы	⇔ En bog opdeles i kapitler
У неё хороший муж: он ходит по магазинам, помогает ей по дому	⇔ Hun har en god mand. Han køber ind, hjælper hende i huset
Она принимает душ каждое утро	⇔ Hun tager brusebad, hver morgen
И он, бывает, ошибается	⇔ Også han tager til tider fejl

Obs: Det afgørende ved sidste sætning er, han ikke er ufejlbarlig, ikke frygt for, hvad han kan finde på.

Tilfælde hvor man bruger pf. præsens til at udtrykke nutidighed.

Men tidens gang er ikke altid så fast som ovenfor: "Det kan ske", "fra tid til anden", "somme tider" osv. Sådanne udtryk er på russisk "mulig fremtid", dvs pf præsens!

Jf. Tilfælde hvor man bruger pf. præsens til at udtrykke fortidighed, side 29, Pleje at være, side 40, og Man-sætninger, side 47.

У неё хороший муж: он и по магазинам сходит, и ей по дому поможет	⇔ Hun har en god mand, han gør både indkøb og hjælper hende i huset
Чуть объяснишь – она всё сразу поймёт	⇔ Man behøver kun at forklare ganske lidt, hun forstår straks det hele
Красиво всё, ничего не скажешь	⇔ Alt er smukt, det må man sige
Он, бывает, и забудет, что обещал	⇔ Det hænder, han glemmer, hvad han har lovet
Иной раз с ней поздороваешься, а она не svarer	⇔ Somme tider kan man hilse på hende, men hun svarer ikke
Ну, всегда что-нибудь да забудеши, приходится всё peredeljvatj	⇔ Åh, altid glemmer du noget, nu må det hele laves om igen
Нет-нет да и взглянет она на меня	⇔ Fra tid til anden ser hun på mig

I fortid har denne konstruktion på normal vis ipf asp.

Нет-нет да и ошибался он	⇔ Det kunne ske han tog fejl

Aspektbrug og fremtid.

Tilfælde hvor man bruger futurum.

Gentagen og sædvanlig handling.

А Игорь будет жить в маленьком городке, вставать рано и ловить кильку	⇔ Men Igor vil komme til at bo i en lille by, stå tidligt op og fange kilka
Мы будем делать всё от нас зависящее, чтобы обеспечить успех переговоров	⇔ Vi vil gøre alt af os afhængende for at sikre forhandlingernes succes

Men det mulige resultat overvinder ikke sjældent sædvanen, dvs, man bruger pf asp.

Он всегда поможет в беде	⇔ Han er altid rede til at hjælpe i nøden

Handling uden begrænsning.

Ты будешь здесь сидеть, пока я не приду	⇔ Du bliver siddende her, til jeg kommer
Я буду ждать тебя здесь	⇔ Jeg vil vente på dig her

Hvis man frygter, tålmodet kan blive sat på prøve, antyder man med pf asp en grænse.

Я подожду тебя здесь	⇔ Jeg venter på dig her

Benægtede sætninger.

Он не будет кушать сейчас	⇔ Han vil ikke spise nu
Она не собирается приезжать	⇔ Hun har ikke tænkt sig at komme
Ты только не бойся: к тебе я больше приставать не буду	⇔ Vær du ikke bange, jeg skal ikke trænge mig på mere

Også her overvinder konkrete afvejsler tit den imperfektive tendens.

Она не проговорится, будьте спокойны!	⇔ Hun taler ikke over sig, vær bare rolig!
Я к вам не вернусь больше	⇔ Jeg kommer ikke tilbage til Dem mere
Чего я не сделаю для вас!	⇔ Hvad vil jeg ikke gøre for Dem!

Tilfælde hvor man har et valg mellem ipf og pf asp.

Det almene og det konkrete: En pige taler med sin frue.

Сейчас, Анна Ивановна, я буду вам платье гладить.	⇔	Nu, Anna Ivanovna, vil jeg stryge Deres kjole.	
После того я буду завтракать а потом я буду мыть посуду		Derpå skal jeg spise frokost og derefter vil jeg vaske op	≠
Вы хотите сказать, Маша, что вы выгладите моё платье, позавтракаете, вымоете посуду и отнесёте на почту письмо – до обеда	⇔	De ønsker at sige, Masha, at De får strøget min kjole, spist frokost, vasket op og bragt brevet til posthuset, før middag	
Иpf asp er høfligere ved almene spørgsmål!			
Вы будете выходить?	⇔	Skal De af nu?	
Вы будете сейчас кушать?	⇔	Vil I spise nu?	
Men en konkret problemstilling kræver pf asp.			
Съешь пирог?	⇔	Vil du have kagen?	

Tilfælde hvor man bruger pf asp.

Ligger der en objektiv umulighed i en benægtelse, bruges pf asp.

На смерть глаза не закроешь.	⇔	Man kan ikke lukke øjnene for døden.
Она тебе их закроет		Den lukker øjnene på dig
Ну, как ему докажешь?	⇔	Hvordan vil du få ham til at indse?
Я никак не пойму тебя	⇔	Jeg kan overhovedet ikke forstå dig
Слезами горю не поможешь	⇔	Med tårer afhjælper man ikke sorgen

Den konkrete betydning af pf asp gør det til langt det mest brugte!

Она сейчас оденется и выйдет на улицу	⇔	Hun klæder sig på nu og kommer ud
Я сейчас узнаю	⇔	Det finder jeg straks ud af
Конечно, она решит задачу	⇔	Selvfølgelig kan hun løse opgaven
Пойди домой, а то замёрзнешь	⇔	Gå hjem, ellers kommer du til at fryse
Любой прохожий скажет тебе	⇔	Enhver forbipasserende kan sige dig det
Только он поймёт меня	⇔	Kun han vil forstå mig

Der er mange idiomatiske udtryk med pf asp.

Хватит говорить глупости	⇔	Så er det nok med alle de dumheder
Подумаешь, капитал!	⇔	Skulle det være en kapital?!
А я никак не вспомню	⇔	Jeg kan overhovedet ikke erindre mig

Tilfælde hvor man bruger ipf. præsens til at udtrykke fremtidighed.

Ved nær fremtid og planlagt, fjernere fremtid.

Куда вы идёте сегодня вечером?	⇔	Hvor skal I hen i aften?
Летом мы едем на юг	⇔	Til sommer tager vi sydpå

Tilfælde hvor man bruger pf. præteritum til at udtrykke fremtidighed.

Disse talesprogskonstruktioner svarer ofte til danske.

Если ты мне не поможешь, я пропала	⇔	Hvis du ikke hjælper mig, er jeg fortabt
Я, пожалуй, пошёл	⇔	Nå, jeg er vel gået
Ну, как, отдохнули? Хорошо.	⇔	Nå, har I fået hvilet ud? Det var godt.
Теперь встали, пошли!		Så er det op nu, vi må af sted!
Ты плохо отвечаешь, а зачем?	⇔	Du svarer ikke godt for dig, hvorfor dog?
Подумал хорошенько и ответил		Tænk dig godt om og svar så

Aspektbrug og navneform.

Tilfælde hvor man bruger ipf asp.

Ved begyndelse, fortsættelse eller afslutning.

- Она сразу же стала рассказывать ⇔ Hun begyndte straks at fortælle
 Мы продолжали обсуждать вопрос ⇔ Vi fortsatte med at overveje spørgsmålet

Ved evne, formåen eller sædvane.

- Он умеет играть на гитаре ⇔ Han kan spille guitar
 Она привыкла рано вставать ⇔ Hun er vant til at stå tidligt op

Ved fysisk eller psykisk udmattelse.

- Я устал слушать тебя ⇔ Jeg er træt af at høre på dig
 Мне надоело это терпеть ⇔ Jeg gider ikke længere finde mig i det

Ved almen ret og almindeligt påbud. Jf. Obs, side 24.

- Ей разрешили выходить на улицу ⇔ De gav hende lov til at gå udenfor
 Ваша обязанность следить за порядком ⇔ Det er jeres opgave at sørge for orden

Ved benægtet navneform.

- Прошу вас не задерживаться ⇔ Jeg beder jer om ikke at blive hængende
 Невозможно не любить её ⇔ Man kan ikke andet end holde af hende

Obs: Benægtes ikke navneformen er der to hovedmuligheder.

Der benægtes en nødvendighed, dvs, udtrykkes nyttesløshed. Her bruges ipf asp.

- Не стоит пробовать ⇔ Det nytter ikke at prøve
 Мне не нужно сдавать экзамен ⇔ Jeg behøver ikke at gå til eksamen

Der benægtes en mulighed, dvs, udtrykkes en umulighed. Her bruges pf asp.

Jf. Tilfælde hvor man bruger pf. asp, side 31.

- Мы не можем открыть дверь ⇔ Vi kan ikke åbne døren
 Она не была в состоянии ответить ⇔ Hun var ikke i stand til at svare

Denne skelnen er meget hyppig med "нельзя".

- Здесь улицу нельзя переходить ⇔ Du må ikke gå over gaden her
 Здесь улицу нельзя перейти ⇔ Du kan ikke komme over gaden her

Ved enkelthandlinger er pf asp næsten enerådende, men:

Obs: Tilskyndelse til at begynde en enkelthandling udtrykkes med ipf asp.

- Можно мне примерить этот костюм? ⇔ Må jeg prøve dette sæt tøj?
 Примерочная свободна, можете примерять! ⇔ Prøverummet er frit, vær så venlig
 Можно налить чаю? Или кофе будете? ⇔ Må jeg skænke te? Eller vil De have kaffe? ≠
 Можно наливать чай ⇔ De må gerne skænke te

Tilfælde hvor man kan vælge.

Gentagne handlinger.

Ipf asp er mest brugt, men pf asp bruges hyppigt.

Jf. Tilfælde hvor man bruger pf. præsens til at udtrykke nutidighed, side 30.

- Газету вы всегда можете взять у меня ⇔ Avisen kan De låne af mig til enhver tid

Læg mærke til tidsudtrykkene nedenunder.

- Вы можете приходить ко мне по субботам ⇔ I kan komme om lørdagen ≠
 Вы всегда можете прийти ко мне в субботу ⇔ I kan altid komme på en lørdag

I følgende eksempel vinder det ønskede resultat over det daglige mas med stoffet.

- Я хочу изучить русский язык ⇔ Jeg vil lære russisk

Upræfigerede bevægelsesverber kobles med ipf asp, præfigerede hyppigt med pf asp.

- Вчера мы ходили собирать грибы ⇔ I går var vi ude og samle svampe ≠
 Он пошёл внутрь купить носки ⇔ Han er gået indenfor for at købe sokker

I samtale, hvor en enkelthandling har infinitiv i pf asp, kommer denne op igen i ipf asp.

- Мы должны провести такой эксперимент ⇔ Vi må lave et sådant forsøg
 А когда его проводить? ⇔ Og hvornår skal det være?

I fortid ville samtalen have gået således:

- Такой эксперимент уже был проведён ⇔ Et sådant forsøg var allerede lavet
 А когда его проводили? ⇔ Og hvornår havde man lavet det?

Aspektbrug og bydeform.

Benægtet bydeform.

Ipf asp er et forbud eller en almen formaning.

- Не говори ему об этом! ⇔ Snak ikke om det til ham!
 Не забывайте прочесть грамматику! ⇔ Glem ikke at læse grammatikken!

Pf asp er en konkret advarsel!

- Смотри, не скажи ему об этом! ⇔ Pas på, du må ikke sige det til ham!
 Смотри, не забудь свою книгу! ⇔ Se til, du ikke glemmer din bog!

Ubenægtet bydeform, ipf asp.

Gode råd.

- Каждый день занимайся зарядкой! ⇔ Gør gymnastik hver dag!
 Пишите! Звоните! ⇔ Husk at skrive og ringe!

Tilskyndelse til flere samtidige handlinger.

- Сиди спокойно и читай книгу! ⇔ Sid stille og læs i bogen!
 Лежи спокойно и спи! ⇔ Lig roligt og sov!

Tilskyndelse til at gå i gang.

- Входите, входите не стесняйтесь ⇔ Kom endelig ind, vær ikke bange
 Всё понятно? Теперь пишите! ⇔ Er alt klart? Skriv så!

Ubenægtet bydeform, pf asp.

Tilskyndelse til flere efterfølgende handlinger.

- Опусти деньги и оторви билет ⇔ Kom pengene i og tag en billet
 Разденься и сядь вон туда ⇔ Klæd dig af og sæt dig derover

Et konkret forslag, en bøn.

- Будьте добры, откройте окно ⇔ Vær venlig at åbne et vindue
 Сонь, дай-ка мне соль, пожалуйста ⇔ Sonja, stik mig lige saltet, vil du

Tilskyndelse til at gøre noget uden den talendes nærvær.

- Миш, сдай-ка и мою книгу, а? ⇔ Misha, aflever lige min bog også, hvad?
 Этот рассказ прочитайте дома ⇔ Denne fortælling kan I læse hjemme

Tilfælde, hvor man kan vælge.

Hvis man samtykker i en bøn.

- Можно войти? – Входите ⇔ Må jeg komme ind? – Ja da, kom endelig ind
 Можно войти? – Войдите ⇔ Må jeg komme ind? – Ja, kom ind

I almene situationer bliver ipf asp opfattet som den høflige form.

- Приходите к нам на обед ⇔ Kom til middag hos os
 Придите сейчас же! ⇔ Vil I straks komme!
 Заходи ко мне в среду ⇔ Kik indenfor på onsdag
 Зайдите ко мне в бюро завтра! ⇔ Kom ind på mit kontor i morgen!

Verber: Ikke-sætningsdannende former.

Der er 2 former, der ikke selv kan danne sætninger, men som kan erstatte bisætninger. Jf. Bisætninger, side 52.

Participier, tillægsformer.

Det er verbaladjektiver, fire i alt, der kan erstatte bisætninger indledt med "который".

Til præsens- eller præteritumsstammen føjes et mærke, forskelligt for hver type. Jf. Verber, side 21–22.

Hertil igen føjes så tillægsordets endelser i køn, tal og fald. Jf. Adjektiver, side 9.

Obs: Den refleksive endelse er ved participier overalt –ся. Jf. Refleksive verber, side 41.

	præsens			præteritum	
aktiv	–ущ– / –ющ–	–ащ– / –ящ–		–вш–, –ш–	
passiv	–ем–	–им–		–енн–, –ённ–, –нн–, –т–	
буд	–ущ– ий	↔	kommende	бы	–вш– ий ↔ forhenværende
пиш	–ущ– ий	↔	skrivende	оста	–вш– ийся ↔ efterbleven
быту	–ющ– ий	↔	som findes	побыва	–вш– ий ↔ som havde været
выда	–ющ– ийся	↔	fremragende	прошед	–ш– ий ↔ forgangen
окружа	–ющ– ий	↔	omgivende	умер	–ш– ий ↔ som døde
следу	–ющ– ий	↔	følgende	конч	–енн– ый ↔ afsluttet
леж	–ащ– ий	↔	liggende	объедин	–ённ– ый ↔ forenet
уч	–ащ– ийся	↔	studerende	провед	–ённ– ый ↔ tilbragt
блест	–ящ– ий	↔	strålende	увер	–енн– ый ↔ sikkert
говор	–ящ– ий	↔	talende	да	–нн– ый ↔ given
насто	–ящ– ий	↔	indeværende	сдела	–нн– ый ↔ gjort
неузнава	–ем– ый	↔	uigenkendelig	сказа	–нн– ый ↔ sagt
требу	–ем– ый	↔	krævede	созда	–нн– ый ↔ skabt
уважа	–ем– ый	↔	ærede	забы	–т– ый ↔ glemte
люб	–им– ый	↔	yndlings	нача	–т– ый ↔ begyndt
независ	–им– ый	↔	uafhængig	оде	–т– ый ↔ klædt
необход	–им– ый	↔	uomgængelig	приня	–т– ый ↔ vedtaget

Participiernes tidsværdi er relativ.

Præsens participium dannes af ipf verber og angiver samtidighed med hovedhandlingen.

Я вижу лежащую там книгу	↔	Jeg ser den der liggende bog	=
Я вижу книгу, которая лежит там	↔	Jeg ser bogen, som ligger der	
Хор девушек, руководимый знаменитой певицей, хорошо поёт	↔	Pigekoret, der ledes af en berømt sangerinde, synger godt	=
Хор девушек, которым руководит знаменитая певица, хорошо поёт	↔	Pigekoret, som en kendt sangerinde er leder for, synger godt	

Præteritum participium dannes næsten altid af pf verber og angiver så fortidighed for hovedhandlingen.

Лишь, доведший их до вокзала, он простился	↔	Først da han havde ført dem til banegården, tog han afsked med dem	=
Лишь, когда он провёл их до вокзала, он простился с ними	↔	Først da han havde ført dem til banegården, tog han afsked med dem	
Тут лежит забытая тобой книга	↔	Her ligger den af dig glemte bog	=
Тут лежит книга, которую ты забыла	↔	Her ligger bogen, du glemte	

Præteritum participium aktiv kan også dannes af ipf verber og angiver så samtidighed med hovedhandlingen.

Она смотрела на сына, игравшего в саду	↔	Hun så på sønnen, der legede i haven	=
Она смотрела на сына, играющего в саду	↔	Hun så på sønnen, der legede i haven	=
Она смотрела на сына, который играл в саду	↔	Hun så på sønnen, der legede i haven	

Præteritum participium passiv, især kortformerne bruges som i dansk tit.

Данная задача решена	↔	Den givne opgave er løst
Сказано, сделано!	↔	Som sagt, så gjort!
Он был уверен в успехе	↔	Han var sikker på succes
Кушать подано	↔	Der er serveret

Transgressiver, biformer.

Det er verbaladverbier, to i alt, der kan erstatte årsags- og tidsbisætninger.

Jf. Årsagsbiord, side 42, Tidsbiord, side 51 og Bisætninger, side 52.

De dannes med transgressivmærker af verbalstammen og er ubøjelige som biord.

Obs: Den refleksive endelse er ved transgressiver overalt –сь. Jf. Refleksive verber, side 41.

Imperfektiv transgressiv.

–а / –я føjes til præsensstammen af ipf verber. Jf. Præsens, side 22

Verber på –авать føjer mærket til præteritumsstammen. Jf. Præteritum, side 21, og Imperativ, side 24.

Verbet "быть" danner af stammen "буд" den enkeltstående form "будучи".

Jf. To vigtige regler for verbet быть, side 23, Imperativ, side 24, og Participier, side 34.

Perfektiv transgressiv.

–в(ши) føjes til præteritumsstammen af pf verber.

–а / –я føjes til præsensstammen af pf verber.

Transgressivernes tidsværdi er relativ.

Imperfektiv transgressiv angiver samtidighed med hovedhandlingen.

Он читал стоя	⇔	Han læste, mens han stod op	=
И когда он стоял, он читал	⇔	Også mens han stod op læste han	
Зная её, он ушёл	⇔	Han kendte hende og gik sin vej	=
Так как знал её, он ушёл	⇔	Da han kendte hende, gik han	
Идя мимо, он поздоровался с ней	⇔	Han hilste på hende i forbifarten	=
Он шёл мимо неё, но поздоровался	⇔	Han gik forbi hende, men hilste	

Perfektiv transgressiv angiver fortidighed for hovedhandlingen.

Увидев его, она встала	⇔	Da hun så ham, rejste hun sig	=
Когда она увидела его, она встала	⇔	Da hun så ham, rejste hun sig	
Устав, она легла	⇔	Udmattet, lagde hun sig	=
Она легла, так как устала	⇔	Hun lagde sig, da hun var træt	
Придя домой, он лёг	⇔	Da han kom hjem, lagde han sig	=
Когда он пришёл домой, он лёг	⇔	Da han kom hjem, lagde han sig	
Расставаясь, он пожал ему руку	⇔	Ved afskeden gav han ham hånden	=
Когда расставался, он пожал ему руку	⇔	Da han tog afsked, rakte han ham hånden	≠
Он простился с ним, пожав ему руку	⇔	Han gav ham hånden til afsked	=
Он пожал ему руку и простился	⇔	Han gav ham hånden og tog afsked	
Будучи в курсе дел, он молчал	⇔	Da han vidste, hvad der foregik, tav han	=
Он молчал, потому что был в курсе дел	⇔	Han tav, fordi han vidst, hvad der foregik	

Perfektiv transgressiv med betydning være, blive dannes af "побыть, побывать" og "стать".

Jf. At være og at have, side 39.

Побыв там недолго, он удалился	⇔	Da han havde været der lidt, gik han
Побывав во многих местах, он, наконец, вернулся домой	⇔	Efter at have været mange steder vendte han hjem til sidst
Став капитаном команды, он изменился к лучшему	⇔	Da han blev anfører for holdet, forandrede han sig til det bedre

Benægtet transgressiv oversættes med "uden at".

Она проходит, не замечая его	⇔	Hun passerer uden at se ham
Она прошла, не заметив его	⇔	Hun passerede uden at se ham

Verber: Seks uddybende afsnit.

Præfikser.

Det er forstavelser på et udsagnsord.

Nedenunder følger 17, hvoraf de 15 kommer fra forholdsordene. Jf. Præpositioner, side 18.

Præfikserne kan, med retningsbetydning, hæftes på enretningsverber. Jf. Bevægelsesverber, side 37.

Læg mærke til den tætte sammenhæng mellem valg af præfiks og præposition.

в	о-йти	в	ъ-ехать	в / на / к	⇔	gå / køre ind i / på / til
вз	о-йти	вз	ъ-ехать	в / на / к	⇔	gå / køre op i / på / til
вы	-йти	вы	-ехать	из / с / от	⇔	gå / køre ud af / fra
до	-йти	до	-ехать	до	⇔	gå / køre helt hen til
за	-йти	за	-ехать	за	⇔	gå / køre om bag ved
за	-йти	за	-ехать	в / на / к	⇔	smutte / komme et smut ind i / på / til
на	-йти	на	-ехать	на	⇔	gå / køre ind i, påkøre
об	о-йти	об	ъ-ехать	(вокруг)	⇔	gå / køre omkring
от	о-йти	от	ъ-ехать	от	⇔	gå / køre væk fra, fjerne sig
пере	-йти	пере	-ехать	(через)	⇔	gå / køre igennem / over, flytte
по	-йти	по	-ехать		⇔	gå / køre, tage af sted
под	о-йти	под	ъ-ехать	под / к	⇔	gå / køre ned ad / hen, op til
при	-йти	при	-ехать	в / на / к	⇔	komme, ankomme
про	-йти	про	-ехать		⇔	gå / køre igennem, tilbagelægge
раз	о-йтись	раз	ъ-ехаться		⇔	gå / køre hver til sit, blive skilt
с	о-йтись	с	ъ-ехаться		⇔	samles, komme sammen
с	о-йти	с	ъ-ехать	с	⇔	gå / køre ned fra
у	-йти	у	-ехать	из / с / от	⇔	gå / køre sin vej fra, rejse bort

вз- og раз- skrives før ustemt konsonant вс- og рас-

Præfikserne kan også hæftes på "ikke-bevægelsesverber".

Retningsbetydningen kan stadig være tydelig.

вы	-рвать зуб	⇔	rive en tand ud
до	-читать книгу	⇔	læse bogen færdig
при	-строить к дому	⇔	bygge til huset

Tit vil grundbetydningen dog være skjult.

за	-быть	⇔	glemme
по	-могать	⇔	hjælpe
от	-чаяться	⇔	fortvivle

Tre præfikser kan have ny betydning.

за	○ begyndelse.		
за	-плакать	⇔	give sig til at græde
за	-смеяться	⇔	briste i latter
за	-хотеть	⇔	få lyst til
у	○ resultat.		
у	-бить	⇔	slå ihjel
у	-видеть	⇔	få øje på
у	-нять	⇔	lægge en dæmper på
по	○ en smule.		
по	-спать немного	⇔	tage en lur
по	-говорить о деле	⇔	snakke lidt om sagen
по	-есть бы чего-нибудь!	⇔	det ville være godt med en bid brød!

Et præfiks er nyt.

из	○ ud / fuld.		
из	-учить русский язык	⇔	studere russisk
из	-дать книгу	⇔	udgive en bog
из	-брать новую Думу	⇔	vælge en ny Duma

Præfikserne kan også, men altid uden retningsbetydning, hæftes på flerretningsverber.

Jf. Bevægelsesverber, præfigering, talesprog, side 38.

Bevægelsesverber.

Disse 14 verber er en meget vigtig gruppe med to særlige grammatiske træk. Jf. NB1 og 2 nedenunder. De enkeltstående, ufuldstændige, former i opstillingen er de præfigerede varianter af de ovenstående verber. Læg mærke til at trykket i otte flerretningsverber skifter ved præfigering.

Imperfektive	flerretnings-	enretnings-	/	perfektive
gå	ходи	-ть	ид	-ти / -й -ти / пой -ти
føre	води	-ть	вес	-ти / повес -ти
transportere	вози	-ть	вез	-ти / повез -ти
bære	носи	-ть	нес	-ти / понес -ти
kravle	полза	-ть	полз	-ти / пополз -ти
	-полза	-ть		
slentre	броди	-ть	брес	-ти / побрес -ти
	-брѐда	-ть		
jage	гоня	-ть	гна	-ть / погна -ть
flyve	лета	-ть	лете	-ть / полете -ть
løbe	бега	-ть	бежа	-ть / побежа -ть
	-бега	-ть		
køre	ѐзди	-ть	еха	-ть / поеха -ть
	-ѐзжа	-ть		
rulle	ката	-ть	кати	-ть / покати -ть
	-ка́тыва	-ть		
klatre	лази	-ть	лез	-ть / полез -ть
	-леза	-ть		
sejle, svømme	плава	-ть	плы	-ть / поплы -ть
	-плыва	-ть		
slæbe	таска	-ть	тащи	-ть / потащи -ть
	-таскива	-ть		

Flerretningsverberne angiver flere, måske alle retninger.

Enretningsverberne angiver en bestemt eller en målrettet bevægelse.

Det betyder, at flerretningsverberne skal bruges om:

Evnen.

Он уже ходит	⇔	Han kan allerede gå	≠
Он идѐт к ней	⇔	Han er på vej hen til hende	

Turen frem og tilbage.

Она ходила в кино	⇔	Hun gik i biografen	≠
Она шла в кино пешком	⇔	Hun gik til biografen	

Bevægelser uden bestemt mål.

Дети бегают в лесу	⇔	Børnene løber rundt inde i skoven	≠
Дети бегут в лес	⇔	Børnene løber ind i skoven	

Den sædvanlige bevægelse.

Моя дочь ходит в школу	⇔	Min datter går i skole	≠
Мой сын идѐт в школу сегодня	⇔	Min søn går til skole i dag	

Bevægelsesverberne har to væsentlige undtagelse fra perfektiveringsreglerne. Jf. opstillingen ovenfor og Aspektdannelse, side 26.

NB1: Der er to imperfektive verber til et perfektivt.

Det perfekte parverbium fås ved at præfigere enretningsverbet med по-
Præfikset har undertiden bibetydningen begyndelse.

Мальчик побежал домой	⇔	Drengen stak i løb hjemad
-----------------------	---	---------------------------

Andre præfikser, sat på enretningsverberne giver nye perfekte verber. Jf. Præfikser, side 36.

Мальчик убежал из дома	⇔	Drengen er løbet hjemmefra
Она скоро придѐт	⇔	Hun kommer straks
Дети вышли на улицу	⇔	Børnene gik udenfor

NB2: Imperfektive parverber til disse ny perfekte verber får man ved at sætte samme præfiks på flerretningsverberne. Herved ændres dog de otte sidste verber, som angivet ovenfor.

	imperfektive		/	perfektive	
oversætte	пере –води	–ть	/	пере –вес	–ти
udføre	вы –вози	–ть	/	вы –вез	–ти
lette	вз –лета	–ть	/	вз –лете	–ть
bringe	при –носи	–ть	/	при –нес	–ти
gå ned fra	с –ходи	–ть	с /	с–о –й	–ти с
indhente	до –гоня	–ть	/	до –гна	–ть
slentre ind i	за –брѣдѧ	–ть	в /	за –брѣс	–ти в
kravle væk	у –ползѧ	–ть	/	у –полз	–ти
løbe ind i	в –бѣгѧ	–ть	в /	в –бѣжѧ	–ть в
rejse sin vej	у –ѣжѧ	–ть	/	у –ѣхѧ	–ть
rulle op mod	под –катывѧ	–ть	к /	под –кати	–ть к
krybe ind i	в –лезѧ	–ть	в /	в –лез	–ть в
sejle væk fra	от –плывѧ	–ть	от /	от –плы	–ть от
slæbe over	пере –таскива	–ть	/	пере –тащи	–ть

Bevægelsesverber, præfigering, talesprog.

I talesprog dannes hyppigt perfekte verber af flerretningsverberne.

Tit sker det i forbindelse med den refleksive endelse.

Sådanne udsagnsord har aldrig retningsbetydning.

Jf. Præfikser, side 36, og Refleksive verber, side 41.

At begynde, en smule, frem og tilbage.

Он заходил из угла в угол ⇔ Han gav sig til at gå fra hjørne til hjørne

Она побегала перед сном ⇔ Hun løb en lille tur før hun skulle sove

Муж сходит в булочную ⇔ Min mand går til bageren

En samlet handling, på kryds og tværs, rundt til alle, over et vist tidsrum.

Он за день исходил весь город ⇔ Han gik byen igennem på kryds og tværs på en dag

Машина уже наездила 5 тысяч км ⇔ Bilen har allerede kørt 5 tusinde km

Они за день находили сорок км ⇔ De gik 40 km på en dag

Она обходила все магазины ⇔ Hun var rundt i alle butikker

Он отлетал всего два года ⇔ Han var kun pilot i to år

Часы проходили всего месяц ⇔ Uret gik kun en måned

Она провозилась с ужином ⇔ Hun havde fuldt op at gøre med at få aftensmaden klar

Til fuld tilfredsstillelse, fuldstændigt, mere end normalt, negativt resultat

Он выбегался ⇔ Han løb sig helt ud

Он добегался до инфаркта ⇔ Han løb, så han fik et slagtilfælde

Она заездила бедного коня ⇔ Hun kørte den stakkels hest, så den var ved at styrte

Дети забегались ⇔ Børnene løb sig trætte

Рубашка заносилась ⇔ Skjorten er blevet møgbeskidt

Она износила своё платье ⇔ Hun har slidt sin kjole op

Он молод ещё, но износился уже ⇔ Han er ung endnu, men han er allerede slidt op

Самолёт излетал всё горючее ⇔ Flyet fløj alt sit brændstof op

Котятѧ наконец-то навозились ⇔ Killingerne blev endelig trætte af at fare rundt

Она находила себе мозоль ⇔ Hun har gået sig en vabel til

Зря ты расходился так ⇔ Det var dumt af dig at tage sådan på vej

Дети развозились ⇔ Børnene styrtede rundt

Уездила жизнь старушку ⇔ Livet har slidt den gamle kone op

Дети убегались ⇔ Børnene har løbet sig dødtræt

Resultat, til et mål, over et mål

Она сама выездила своего коня ⇔ Hun har selv redet sin hest til

Надо доносить платье сестры ⇔ Du må slide din søsters kjole færdig

Облетать самолёт ⇔ Prøveflyve et fly, til det er klart til brug

Туфли ещё не обносились ⇔ Skoene er ikke gået til endnu

Она его одна отходила ⇔ Ene og alene fik hun ham gjort rask

Он отлетал, зрение больше не то ⇔ Han er færdig med at flyve, synet er ikke længere godt nok

Она переходила, все волнуются ⇔ Hun går over tiden, alle er nervøse

Он проводит её до метро ⇔ Han følger hende til metroen

Sted–og retningsverber.

Denne gamle gruppe verber er stadig fuldt levende i russisk og hænger uløseligt sammen med sted– og retningsbiordene. Jf. side 42. Jf. også forholdsordenes sted– og retningsbetydning, side 18.

Læg også mærke til, at stedsverberne ikke har perfektiv. Jf. om udsagnsord med et aspekt, side 27.

Sted	Retning	imperfektivt / perfektivt	
stå: стоять	stille:	ставить / поставить	
	stille sig:	становиться / стать	
	rejse sig:	вставать / встать	
Книги стоят в шкафу	Книги поставили в шкаф		skab
Они стоят в очереди	Они стали в очередь		kø
Она стоит на стуле	Она встаёт на стул		stol
ligge: лежать	lægge: класть / положить		
	lægge sig: ложиться / лечь		
Она лежала у меня	Ложись ко мне		hos/til mig
Книга лежит на stole	Не клади книгу на стол		bord
sidde: сидеть	sætte: сажать / посадить		
	sætte sig: садиться / сесть		
Кто-то уже сидит там	Кто-то уже сел туда		der/derhen
Сын сидел на полу	Сына посадили на пол		søn/gulv
hænge: висеть	hænge: вешать / повесить		
	hænge sig: вешаться / повеситься		
Платье висит на вешалке	Она повесила платье на вешалку		kjole/bøjle
Висела капелька под носом	А ты нос не вешай		dråbe/næse (næb)

At være og at have.

At være: omsagsled til grundled.

Он был врачом / не был	врачом ⇔	Han var / var ikke	læge
Он врач / не	врач ⇔	Han er / er ikke	læge
Он будет врачом / не будет	врачом ⇔	Han bliver / bliver ikke	læge

становиться / стать vikarierer ofte for быть i betydningen blive.

Скоро стало невыносимо жарко	⇔	Der blev hurtigt uudholdeligt hedt
Это медленно становится нестерпимо	⇔	Dette er langsomt ved at blive uudholdeligt
Она скоро станет капитаном команды	⇔	Hun bliver snart holdets anfører

At være: eksistere, være til stede.

Alt det som ikke var, er, eller vil være til stede sættes i genitiv. Jf. Anden kasusbrug, side 45.

Он был там / Его там не было	⇔	Han var der / var der ikke
Он тут / Его тут нет	⇔	Han er her / er her ikke
Он будет / Его не будет	⇔	Han kommer / kommer ikke

Russisk har mange andre sætninger uden grundled i nominativ. Jf. Upersonlige sætninger, side 46

Obs: I betydningen "være til stede" har "быть" to perfekte former.

побыть med betydningen være et bestemt, kortere tidsrum på et sted
побывать med betydningen være et ubestemt tidsrum på et eller flere steder

Она побывала в Питере с неделю	⇔	Hun var i Peterburg en uges tid
Он побывал в нескольких городах	⇔	Han besøgte flere byer
Побывай у меня, миленький	⇔	Kom og besøg mig min kære

Pleje at være: "бывать".

Он редко бывает дома	⇔ Han er sjældent hjemme
Его редко не бывает дома	⇔ Han er sjældent ikke hjemme
Как ни в чём не бывало	⇔ Som om intet var hændt
Ну, я пошёл, бывайте!	⇔ Nå, jeg er gået, kan I have det!
С кем не бывает?	⇔ Hvem kan det ikke ske for?
Ничуть не бывало!	⇔ Overhovedet ikke!
Это ведь дело бывалое	⇔ Det er jo en gammelkendt sag

Særlig brug af "быть" og "бывать".

Jf. Aspektbrug, side 28.

было + pf præteritum	angiver den pludselig afbrudte handling i fortiden.
Он ушёл было, но вдруг увидел их	⇔ Han ville til at gå, men så dem så
бывало + ipf præsens	angiver det, man plejede at gøre i fortiden.
Они, бывало, приходят рано	⇔ De plejede at komme tidligt
бывало + pf præsens	angiver det, man plejede at gøre i fortiden, men som kan hænde igen.
Она, бывало, придёт и скажет	⇔ Hun kunne komme og sige
бывает + pf præsens	angiver det der hænder og som kan ske igen.
Он, бывает, и забудет, что обещал	⇔ Det hænder, han glemmer, hvad han har lovet

At have: abstrakte begreber.

Her bruger man udsagnsordet "иметь(ся)".

Они против него ничего не имели	⇔ De havde intet imod ham
Она имеет право на это	⇔ Hun har ret til det
Это не будет иметь значения	⇔ Det får ingen betydning
По имеющимся сведениям	⇔ Efter de foreliggende oplysninger
Препятствию не имеется	⇔ Der er ingen hindringer
Имеется в виду, что	⇔ Man har for øje at

At have: konkrete ting.

Her bruger man forholdsordet "у" + genitiv.

У неё были деньги / не было денег	⇔ Hun havde / havde ikke penge
У неё (есть) деньги / нет денег	⇔ Hun har / har ikke penge
У неё будут деньги / не будет денег	⇔ Hun får / får ikke penge

Pleje at have: "бывать".

Такие у нас бывают	⇔ Sådan nogen plejer vi at have
Таких у нас не бывает	⇔ Dem plejer vi ikke at have

Refleksive verber.

De dannes med endelserne –ся efter konsonant og –сь efter vokal.

Jf. dog: Participier, side 34, og Transgressiver, side 35.

De kan ikke tage akkusativobjekt, dvs genstandsled.

Jf. Kasusbrug uden præposition, side 44.

Урок начинается в восемь часов	↔	Timen starter kl. otte	≠
Учитель начинает урок	↔	Læreren begynder timen	
Книга легко читается	↔	Bogen er nemt læst	≠
Она читает книгу	↔	Hun læser i en bog	

De kan vise tilbage til grundledet.

Она помылась	↔	Hun vaskede sig	≠
Она помыла свои руки	↔	Hun vaskede sine hænder	
Они целуются	↔	De kyskes	
Они обнимаются	↔	De omfavner hinanden	

De refleksive former kan have udviklet en anden betydning.

Наконец-то она добилась своего	↔	Endelig opnåede hun det, hun ville
Они договорились встретиться вечером	↔	De aftalte at mødes om aftenen
Она всю жизнь занимается спортом	↔	Hun har dyrket sport hele sit liv
Дания находится на западе Европы	↔	Danmark ligger i Vesteuropa
Собрание состоится вечером	↔	Mødet finder sted om aftenen
На ней можно положиться	↔	Hende kan man stole på
Наконец-то она принялась за еду	↔	Endelig gik hun i gang med maden
Они поздно простились с гостями	↔	De tog sent afsked med gæsterne
Встреча глав государств состоится	↔	Mødet mellem statslederne vil finde sted
Торговаться тут нечего	↔	Der er ikke noget at forhandle om her

En større gruppe har tabt den oprindelige form.

Они боролись отчаянно	↔	De kæmpede fortvivlet
Она очень боялась	↔	Hun var meget bange
Она заботится о своём отце	↔	Hun tager sig godt af sin far
Вадь, давай, нет времени лениться	↔	Vadja, kom nu, der er ikke tid til at drive den af
Дети любовались красивым видом	↔	Børnene nød den smukke udsigt
Они безуспешно охотились за неё	↔	De jagede hende uden held
Она очнулась от невесёлых мыслей	↔	Hun vågnede op fra de triste tanker
Он очутился в тёмной уличке	↔	Han befandt sig med et i en snæver gyde
Вы ошиблись номером	↔	De har taget fejl af nummeret
Мама сейчас пользуется телефоном	↔	Mor bruger telefonen lige nu
Он не любит проснуться по будильнику	↔	Han kan ikke lide at vågne op til et vækkeur
Она старалась изо всех сил	↔	Hun bestræbte sig af alle kræfter
Она всегда улыбается	↔	Hun smiler altid

Passivkonstruktioner.

Den imperfektive form dannes af refleksive verber. Jf. ovenfor.

Den perfektive form dannes af perfektum participium passiv i kortform. Jf. Participier, side 34.

ipf		aktiv		passiv	
fortid	они	строили	дом	⌒ дом	строился ими
nutid	они	строят	дом	⌒ дом	строится ими
fremtid	они будут	строить	дом	⌒ дом будет	строиться ими
pf		aktiv		passiv	
fortid	они	построили	дом	⌒ дом был	построен ими
tilstand		÷		⌒ дом	построен ими
fremtid	они	построят	дом	⌒ дом будет	построен ими

Passivkonstruktionerne svarer til følgende danske:

ipf						
huset	byggedes,	blev	bygget,	var ved at blive	bygget	af dem
huset	bygges,	bliver	bygget,	er ved at blive	bygget	af dem
huset	bygges,	skal	bygges,	vil blive	bygget	af dem
pf						
huset	byggedes,	bleв	bygget,	var blevet	bygget	af dem
huset		er	bygget,	er blevet	bygget	af dem
huset	bygges,	skal	bygges,	bliver	bygget	af dem

Adverbier, biord.

Angiver omstændigheder ved handlingen, kommer ofte fra andre ordklasser og er ubøjelige med undtagelse af den gruppe, der kommer fra tillægsordenes kortform intetkøn. Denne kan som i dansk gradbøjes. Jf. Gradbøjning, side 11.

Tidsbiordene har eget afsnit, side 51. Jf. også Andre taludtryk, side 17.

Sted- og retningsbiord.

Kolonne a i skemaet indeholder ordene:

1: hvor 2: ingensteds 3: allesteds

4: her ◊ der 5: højre ◊ venstre 6: for ◊ bag 7: oppe ◊ nede 8: ude ◊ inde

9: hjemme

2b bliver da "ingen steder hen", 3c "alle steder fra". Oversæt selv resten!

a: hvorhenne	b: hvorhen	c: hvorfra
1 где	куда	откуда
2 нигде	никуда	ниоткуда
3 везде = всюду	всюду	отовсюду
4 здесь = тут ◊ там	сюда ◊ туда	отсюда ◊ оттуда
5 справа ◊ слева	направо ◊ налево	справа ◊ слева
6 впереди ◊ сзади	вперёд ◊ назад	спереди ◊ сзади
7 наверху ◊ внизу	наверх ◊ вниз	сверху ◊ снизу
8 снаружи ◊ внутри	наружу ◊ внутрь	снаружи ◊ изнутри
9 дома	домой	из дому

Til systemet hører logisk også nogle udtryk med forholdsord. Jf. Til og fra, side 20.

Mængdesbiord.

сколько	воды / книг	⇔	hvor meget	vand /	hvor mange	bøger
столько	воды / книг	⇔	så meget	vand /	så mange	bøger
много	воды / книг	⇔	meget	vand /	mange	bøger
очень много	воды / книг	⇔	vældig meget	vand /	en masse	bøger
мало	воды / книг	⇔	lidt	vand /	få	bøger
очень мало	воды / книг	⇔	meget lidt	vand /	meget få	bøger
немного	воды / книг	⇔	en smule	vand /	nogle få	bøger
несколько	лучше/ книг	⇔	noget	bedre /	nogle	bøger
немного	лучше/ хуже	⇔	en smule	bedre /	en smule	værre
очень	хорошо	⇔	vældig	godt		
совсем	плохо	⇔	aldeles	dårligt		

Årsagsbiord.

почему, зачем = hvorfor, потому, затем = fordi, поэтому = derfor

Ну почему, мама?	⇔	Jamen hvorfor, mor?
Потому, сынок!	⇔	Derfor, min søn!
Зачем пришёл?	⇔	Hvorfor er du kommet?
Поговорим, затем и пришёл	⇔	Få en snak, derfor er jeg kommet
Я устал, поэтому не хочу	⇔	Jeg er træt, derfor vil jeg ikke

Mådesbiord.

как = hvordan, никак = på ingen måde, всячески = på enhver måde, так = sådan

Как тебе яйцо хочется?	⇔	Hvordan vil du have ægget?
Игра никак не ладится	⇔	Spillet hænger slet ikke sammen
Она всячески отклоняется	⇔	Hun forsøger på enhver måde at undgå det
"Так и так", – сказала она	⇔	"Sådan og sådan," sagde hun

Obs: "как-никак" = når alt kommer til alt, alligevel

Как-никак я всё же ваш друг ⇔ Når alt kommer til alt, er jeg Deres ven

Tillægsordenes kortformer intetkøn er storleverandør.

Они красиво поют	⇔	De synger smukt
Он плохо играет сегодня	⇔	Han spiller skidt i dag

Nationale "måder" udtrykkes sådan:

Она говорит по-датски	⇔	Hun taler dansk
Написано всё по-русски	⇔	Alt er skrevet på russisk

"På – måde" dannes sådan:

По-моему, всё по-старому	⇔	Efter min mening er alt ved det gamle
Как, по-твоему?	⇔	Hvordan ser du på det?

Ubestemte biord.

Jf. Ubestemte stedord, side 14.

Sted og retning.

Они сидят где-то здесь в зале	⇔ De sidder et sted her i salen
Давай встретимся где-нибудь	⇔ Lad os mødes et eller andet sted
Они куда-то спешат	⇔ De haster nogetsteds hen
Пойдём куда-нибудь, а?	⇔ Skal vi ikke gå et eller andet sted hen, hvad?
Откуда-то они об этом узнали	⇔ Nogetsteds fra fik de det at vide
Откуда-нибудь придёт помощь	⇔ Der skal nok komme hjælp et eller andet sted fra

Måde.

Они как-то справились с задачей	⇔ På en eller anden måde klarede de opgaven
Трудно будет, но сделаем как-нибудь	⇔ Det bliver svært, men vi skal nok få det gjort klart
Они успели кое-как	⇔ De nåede det med stort besvær
Она кое-как убрала	⇔ Hun ryddede op til husbehov

Årsag.

Почему-то они не успели вовремя	⇔ Uvist hvorfor nåede de det ikke rettidigt
Если ты почему-нибудь не придёшь, позвони	⇔ Hvis du af en eller anden grund ikke kan komme, så ring
Отчего-то она устала	⇔ Af en eller anden grund var hun træt

Formål.

Тебя зачем-то вызывают	⇔ Man kalder på dig af en eller anden grund
Зачем-нибудь пригодиться эта штука	⇔ Der findes sikkert noget, den her tingest kan bruges til

Konjunktioner, bindeord.

De binder led og sætninger sammen.

Jf. Bisætninger, side 52.

Муж и жена	⇔ Mand og kone
И муж, и жена	⇔ Både mand og kone
Ни муж, ни жена	⇔ Hverken mand, eller kone
Муж, но не жена	⇔ Manden, men ikke konen
Не муж, а жена	⇔ Ikke manden, men konen
Муж объясняет, а жена слушает	⇔ Manden forklarer og konen lytter
Муж объясняет, однако жена не слушает	⇔ Manden forklarer, dog konen lytter ikke
Как муж, так и жена	⇔ Såvel mand som kone
Муж, а также жена	⇔ Manden, samt konen
Не столько мужа, сколько его жены	⇔ Ikke så meget manden, som hans kone
Мужчина или женщина	⇔ En mand eller en kvinde
Или мужчина, или женщина	⇔ Enten en mand eller en kvinde
То мужчина, то женщина	⇔ Så en mand, så en kvinde
Не то его жена, не то его любовница	⇔ Måske hans kone, måske hans elskerinde
То ли её муж, то ли её любовник	⇔ Måske hendes mand, måske hendes elsker
Мужчина, то есть человек	⇔ En mand, det vil sige et menneske
Не любой человек, а именно она	⇔ Ikke hvem som helst, men netop hun
Женщина ведь тоже человек	⇔ En kvinde er jo også et menneske
Женщина не сильна, зато она умна	⇔ Kvinden er ikke stærk, til gengæld er hun klog
I århundreder har mødre formanet deres sønner, når disse blev pibede.	
Терпи, казак, атаманом будешь!	⇔ Hold ud, kosak, så bliver du anfører!
Ungerne har selvfølgelig ikke kunnet stå for fristelsen til at lege med sproget.	
Терпи, казак, а то мамой будешь!	⇔ Hold ud, kosak, ellers bliver du mor!

Sætningslære.

Ord kan, med deres forskellige betydninger, sættes sammen til sætninger og danne meninger.

Kasusbrug uden præposition.

Objektet.

Der er fire fald at kikke på.

Nominativ er forbeholdt grund- og omsagnsled og præpositionalis forekommer kun efter præposition.

Akkusativ.

Den normale kasus for et genstandsled.

Он ревнует жену к другу	⇔	Han er skinsyg på konen på grund af sin ven
Она купила дорогую книгу	⇔	Hun købte den dyre bog
Мальчик любит свою кошку	⇔	Drengen elsker sin kat

Genitiv.

Ofte ved benægtet objekt, ved partitiv genitiv, samt efter udsagnsord, der udtrykker ønske, stræben, forventning, frygt, skam, værdsættelse, lystren, berøring.

Он не получил письма	⇔	Han fik ikke brevet
Она налила дочке молока	⇔	Hun skænkede lidt mælk for datteren
Мы хотим пива	⇔	Vi vil have øl
Желать лучшего	⇔	Ønske det bedste
Проси прощения!	⇔	Bed om forladelse!
Она требовала покоя	⇔	Hun forlangte ro
Он долго ждал ответа	⇔	Han ventede længe på svar
Я боюсь этого	⇔	Det er jeg bange for
Она стыдится его слов	⇔	Hun skammer sig over hans ord
Слушайся мамы!	⇔	Gør som mor siger!
Предложение заслуживает внимания	⇔	Forslaget fortjener opmærksomhed
Это и тебя касается	⇔	Det vedrører også dig

Dativ.

Efter udsagnsord, der udtrykker glæde, forundring, venlig eller fjendtlig indstilling, det man lærer fra sig.

Радоваться чему-то	⇔	Glæde sig over noget
Надоедает мне всё это	⇔	Jeg er led og ked af alt dette
Я удивляюсь всему	⇔	Jeg undrer mig over alt
Это мне совсем не нравилось	⇔	Det syntes jeg slet ikke om
Помогите мне ради Бога	⇔	Hjælp mig for Guds skyld
Он ей сочувствовал	⇔	Han følte med hende
Она давно изменяет мужу	⇔	Hun har bedraget manden i lang tid
Они ему верят	⇔	De tror ham
Это им никак не мешаает	⇔	Det generer dem på ingen måde
Она завидует своей сестру	⇔	Hun misunder sin søster
Он учит их русскому языку	⇔	Han lærer dem russisk

Instrumentalis.

Efter vikarverber for быть, samt efter forskellige udsagnsord, f. eks. eje, herske, styre.

Она станет чемпионкой мира	⇔	Hun bliver verdensmester
Это казалось лёгкой задачей	⇔	Det syntes at være en nem opgave
Они остались недовольными	⇔	De forblev utilfredse
Он руководит группой	⇔	Han leder en gruppe
Она заведует отделом	⇔	Hun leder en afdeling
Да, он владеет русским языком	⇔	Ja, han behersker russisk
Она правит всем в доме	⇔	Hun styrer alt i huset
Он пользуется всеобщим уважением	⇔	Han nyder almen agtelse
Они полюбовались красивым видом	⇔	De nød den smukke udsigt
Девушки поменялись местами	⇔	Pigerne byttede plads
Они интересуются шахматами	⇔	De er interesseret i skak
Ты рискуешь всем потерять	⇔	Du risikerer at miste alt
Я занимался спортом	⇔	Jeg dyrkede sport
Она заболела гриппом	⇔	Hun fik influenza
Дышать свежим воздухом	⇔	Trække frisk luft
Он хвастается своими деньгами	⇔	Han praler af sine penge
Мать ужасно гордится своей дочкой	⇔	Moderen er forfærdelig stolt af sin datter

Anden kasusbrug.

Nominativ.

Grundled og omsagnsled til grundled i nutid.

Мы с папой долго работали ⇔ Far og jeg arbejdede længe

Катя – хорошая ученица ⇔ Katja er en god elev

Sløset dansk har tit akkusativ, men det går ikke i russisk.

Это он наделал ⇔ Det er ham, der har gjort det

Вон та моя хорошая знакомая ⇔ Hende der er min gode bekendt

Мы с тобой вдвоём ⇔ Mig og dig sammen

Для девушки, как я, это не трудно ⇔ For en pige som mig er det ikke svært

Akkusativ.

Tiden hvor længe.

Они пробыли в городе неделю ⇔ De blev i byen en uge

Она думала долгое время ⇔ Hun tænkte i lang tid

Genitiv.

Ejendomsforhold og af, beskrivende, det som ikke er til stede, andet sammenligningsled, datoangivelse, efter talord og mængdesbiord samt til angivelse af store mængder.

Дом сестры ⇔ Søsterens hus

Музыка Шостаковича ⇔ Musik af Shostakovitj

Она маленького роста ⇔ Hun er lille af vækst

У них не было денег ⇔ De havde ingen penge

Они приедут уже шестого ⇔ De kommer allerede den sjette

Она значительно моложе его ⇔ Hun er betydeligt yngre end han

Три часа – много времени ⇔ Tre timer er lang tid

Ребёнок наелся шоколада ⇔ Barnet spiste sig mæt i chokolade

Набралось народу ⇔ Der var kommet en mængde mennesker

Dativ.

Hensynsled, alder og upersonlige sætninger.

Не говори ей об этом ⇔ Tal ikke om det for hende

Она отдаёт же тебе книгу ⇔ Hun skal nok give dig bogen

Написать ему письмо, а? ⇔ Skulle jeg skrive ham et brev?

Я отомщу тебе за это! ⇔ Det skal du få betalt!

Сколько ему лет? ⇔ Hvor gammel er han?

Ей было двадцать один год ⇔ Hun var enogtyve år

Им обоим будет два года ⇔ De bliver begge to år

Как тебе кажется? ⇔ Hvad synes du?

Нам пора домой! ⇔ Vi må til og hjem!

Instrumentalis.

Omsagnsled til grundled i fortid og fremtid, midlet, tiden om, vejen mm.

Она была моей ученицей тогда ⇔ Hun var min elev dengang

Это будет ей полезным уроком ⇔ Det bliver en lærestreg for hende

Он собственными глазами видел ⇔ Han så det med egne øjne

Ребёнок нарезался ножом ⇔ Barnet skar sig på en kniv

Победить любой ценой ⇔ Sejre for enhver pris

Работай днём и спи ночью ⇔ Arbejd om dagen og sov om natten

Он вернулся только ранним утром ⇔ Han kom først tilbage tidligt om morgenen

Иди своей дорогой ⇔ Gå din vej

Он шёл прямым путём лесом ⇔ Han skød genvej gennem skoven

Дела идут полным ходом ⇔ Det hele er i fuld gang

Он работает механиком ⇔ Han arbejder som mekaniker

Она живёт двойной жизнью ⇔ Hun lever et dobbeltliv

Уехать уже ребёнком ⇔ Rejse bort allerede som barn

Лестница высотой в два метра ⇔ En to meter høj stige

Она мала ростом ⇔ Hun er lille af vækst

Она похожа лицом на маму ⇔ Hun ligner sin mor på ansigtet

Её выбрали капитаном команды ⇔ Man valgte hende til holdkaptajn

Его считают большой надеждой ⇔ Han regnes for et stort håb

Она признала себя виновной ⇔ Hun erklærede sig for skyldig

Upersonlige sætninger.

Russerne har mange muligheder for at lave sætninger uden med nominativ at angive en handlende person. Jo mere, man nærmer sig talesprog, jo mere vil de blive brugt.

Læg mærke til, at verbet, med undtagelse af "man"-sætningerne i præteritum står i intetkøn.

Sætninger om det som ikke var, er eller vil være. Jf. At være, eksistere, være til stede, side 39.

Не было, нет, и не будет покоя	⇔	Der var, er og bliver ikke ro
Не было никакого повода для этого	⇔	Der var ingen grund til dette
Нет худа без добра	⇔	Intet er så slemt, det ikke er godt for noget
Никакого отдыха вам там не будет	⇔	I får ingen feriero der
У них ни копейки нет	⇔	De har ikke fem flade ører
У них не осталось ни копейки	⇔	De havde ikke fem flade ører tilbage
Ни одной ошибки нет	⇔	Der er ikke en eneste fejl
Не было ни одной ошибки	⇔	Der var ikke en eneste fejl

Sætninger med benægtede udsagnsord.

Мест не имеется	⇔	Der er ingen pladser
Не прошло и недели	⇔	Der var ikke gået en uge
Этого не повторится	⇔	Dette vil ikke gentage sig
Конца не предвидится	⇔	Der er ingen ende i sigte
Ничего такого не произошло	⇔	Der var ikke sket noget særligt
Ничего с ней не случилось	⇔	Hun kom ikke noget til
Никого не осталось	⇔	Der var ingen tilbage

Sætninger med refleksive verber i almindelighed. Jf. Refleksive verber, side 41.

Это верится с трудом	⇔	Det er svært at tro
Ей плохо спалось в ту ночь	⇔	Hun sov skidt den nat
Курить запрещается!	⇔	Rygning forbudt!
Так говорится	⇔	Sådan siges det
Никак не получается	⇔	Det virker slet ikke
Мне так думалось	⇔	Det var, hvad jeg troede
В такую погоду дома не сидится	⇔	Man kan ikke sidde inde i sådant et vejr

Sætninger med fem vigtige upersonlige udsagnsord.

везёт, везло	/	повезёт, повезло	have held, have tur
кажется, казалось	/	покажется, показалось	synes, forekomme
приходится, приходилось	/	придётся, пришлось	være / blive nødt til
хватает, хватало	/	хватит, хватило	være nok, slå til
хочется, хотелось	/	захочется, захотелось	have / få lyst til

Ему совсем не везёт	⇔	Han har slet ikke heldet med sig
В этом им повезло	⇔	Det havde de held med
Кажется, ты права	⇔	Du har nok ret
Это им только показалось	⇔	Det var bare noget, de troede
Приходилось трудиться	⇔	Man blev nødt til at strenge sig an
Тебе придётся это сделать	⇔	Du bliver nødt til at gøre det
Денег не хватает	⇔	Der er ikke penge nok
С меня хватит	⇔	Så kan det være nok!
Мне совсем не хочется	⇔	Jeg har overhovedet ikke lyst
Им захотелось поест	⇔	De fik lyst til en bid brød

Infinitivsætninger. Jf. Infinitiv, side 21.

Всё бы нам знать	⇔	Bare vi vidste det hele
Не жить мне без тебя	⇔	Jeg kan ikke leve uden dig
Что же нам делать?	⇔	Hvad skal vi dog gøre?
Ему не с кем было говорить	⇔	Han havde ingen at tale med
Поспать, что ли?	⇔	Skulle jeg tage mig en lur?
Ехать туда было далеко	⇔	Der var langt derhen
Здесь нельзя курить	⇔	Her må man ikke ryge
Здесь можно курить	⇔	Her må man ryge

Sætninger med perfektiv participium passiv kortform. Jf. Participier, side 34.

Там не закрыто	⇔ Der er ikke låst
Так было написано	⇔ Sådan stod der
Решено начать с утра	⇔ Besluttet er at starte om morgenen
Куриль запрещено	⇔ Det er forbudt at ryge
Сказано, сделано!	⇔ Som sagt, så gjort!
Как вам уже сказано	⇔ Som man allerede har sagt jer
Так много сделано для вас!	⇔ Man har gjort så meget for jer!
Уже послано за врачом	⇔ Der er allerede sendt bud efter lægen

Sætninger med biord. Jf. Adverbier, side 42.

Нельзя трогать	⇔ Du må ikke røre
Сегодня холодно	⇔ Det er koldt i dag
Пора ехать!	⇔ Det er tid at komme af sted!
Вам не стыдно?	⇔ Skammer I jer ikke?
Будет скучно там	⇔ Det bliver kedeligt der
Ему стало жаль её	⇔ Han fik ondt af hende
Нельзя так ходить	⇔ Man kan ikke trække sådan
Ходить можно только так	⇔ Man kan kun trække sådan

Sætninger om fysiske tilstande.

Мальчика рвало	⇔ Drengen kastede op
Её знобит	⇔ Hun har kuldegysninger
Её бросило в краску	⇔ Hun rødmede
Их тошнило от этого	⇔ De fik kvalme af det
Уже рассветает	⇔ Det lysner allerede
Темнело	⇔ Det var ved at blive mørkt
Машину трясло	⇔ Bilen blev rystet igennem
Песком занесло дорогу	⇔ Vejen var føjet til med sand
Утром ещё моросило, а вечером уже морозило	⇔ Om morgenen regnede det endnu let, men om aftenen var det allerede blevet frostvejr

Man-sætninger.

Begrebet "man" kan udtrykkes på forskellige måder. Jf. ovenover og Modale udtryk, side 48.

Den almindelige verbale konstruktion er ved:

Præteritum flertal med tidsfornemmelse fortid

Ipf præsens 3. person flertal med tidsfornemmelse samtid

Pf præsens 2. person ental med tidsfornemmelse "mulig fremtid"

Jf. side 30.

Об этом много писали	⇔ Det skrev man meget om
Хотя поехали сразу, но не успели	⇔ Skønt man tog af sted straks, nåede man det ikke
Об этом говорят во всем городе	⇔ Man snakker om det i hele byen
Помогают, конечно, помогают	⇔ Man hjælper, selvfølgelig yder man hjælp
Тут ничего не поделаешь	⇔ Her kan man ikke stille noget op
Красиво всё, ничего не скажешь	⇔ Alt er smukt, det må man sige
Что посеешь, то пожнёшь	⇔ Som man sår, så høster man

Sætningsellipser.

Det sker tit, at et udsagnsord udelades i talesprog.

Всё из-за тебя, Вань!	⇔ Det er alt sammen din skyld, Vanja!
Это само собой	⇔ Det er selvindlysende
Ну, как дела?	⇔ Nå, hvordan går det?
Можно к вам?	⇔ Må jeg komme ind?
Вы куда?	⇔ Hvor skal I hen?
Таню, пожалуйста!	⇔ Vil De være venlig at give mig Tanja?
Опять она об этом!	⇔ Nu snakker hun om det samme igen!
Если бы не он, я не успел	⇔ Uden ham, havde jeg ikke nået det
Осторожно!	⇔ Pas på!
С Новым годом!	⇔ Godt nytår!
С днём рождения!	⇔ Tillykke med fødselsdagen!
Всего хорошего!	⇔ Hav det godt!
Спокойной ночи!	⇔ God nat!
Да нет мой дорогой!	⇔ Du kan tro nej min kære!

Modale udtryk.

Angiver forskellige måder.

Burde: (måtte, skulle)

Они должны прийти скоро	⇔ De bør komme snart
Ты не должен был уехать	⇔ Du burde ikke være kørt
Это сделано, как подобает	⇔ Det er lavet, som det sig hør og bør
Всё сделано должным образом	⇔ Alt er lavet, som det sig hør og bør
Хоть раз сделай как следует	⇔ Gør det, som det sig hør og bør, for en gangs skyld
Так не следует говорить	⇔ Sådan bør man ikke sige
Ему следовало бы знать это	⇔ Han burde vide det

Måtte: (burde)

Это надо учить	⇔ Det må man sætte sig ind i
А это нужно помнить	⇔ Og det bør man huske
Тебе необходимо прийти	⇔ Du bliver nødt til at komme
Ей пришлось встать	⇔ Hun blev nødt til at rejse sig
Тут можно сидеть, а там нельзя	⇔ Her må man godt sidde, men ikke der
Я не могла не ответить на это	⇔ Jeg måtte svare på det

Skulle: (burde)

Надо было сказать всё	⇔ Man skulle have sagt alt
Что мне делать?	⇔ Hvad skal jeg gøre?
К чему же это?	⇔ Hvad skal det gøre godt for?
Она об этом ещё пожалеет	⇔ Det skal hun nok komme til at fortryde
Скажи, чтобы он сделал сам	⇔ Sig, han skal lave det selv
Говорят, что она уехала	⇔ Hun skal være rejst
Пойдём в кино?	⇔ Skal vi gå i biografen?
Если бы вы это видели!	⇔ Det skulle I have set!

Kunne:

Я не могу понять его	⇔ Jeg kan ikke forstå ham
Они умеют писать по-русски?	⇔ Kan de skrive russisk?
Она знает своё дело	⇔ Hun kan sine ting
Не может быть!	⇔ Det kan ikke være sandt!
Тут можно сидеть, а там нельзя	⇔ Her kan man sidde, men ikke der
Тут ничего не поделаешь	⇔ Her kan man ikke stille noget op
Как им помочь?	⇔ Hvordan kan man hjælpe dem?
Дети уже ходят	⇔ Børnene kan allerede gå
Пожалуй, ты права	⇔ Du kan have ret

Lade:

Она пустила детей бесплатно	⇔ Hun lod børnene komme gratis ind
Пусть он сам посмотрит	⇔ Lad ham selv se efter
Дай мне договорить	⇔ Lad mig tale ud
Давай сыграем в карты	⇔ Lad os spille kort
Едем!	⇔ Lad os køre
Оставь меня!	⇔ Lad mig være!
Не будем терять времени!	⇔ Lad os ikke spille tiden!
А ну пошли в конце концов	⇔ Lad os dog nu endelig komme af sted
Это легко сделать	⇔ Det lader sig nemt gøre
Он не мог не засмеяться	⇔ Han kunne ikke lade være med at le
Надо отдать ему должное	⇔ Det må man lade ham
Кажется, дело пойдёт	⇔ Det lader til at gå

Ville:

Я не хочу домой	⇔ Jeg vil ikke hjem
Ей хотелось спать	⇔ Hun ville gerne sove
Ну, чего же ты хочешь?	⇔ Hvad er det, du vil?
Не желая	⇔ Uden at ville det
Будь что будет	⇔ Ske hvad der vil
Приехала бы она	⇔ Bare hun ville komme
Кто сделает это?	⇔ Hvem vil lave det?
Я буду дома в десять часов	⇔ Jeg vil være hjemme kl. ti
Я ушёл было, но вдруг увидел их	⇔ Jeg ville til at gå, men så dem så

Tidsangivelse.

Klokken.

Сколько времени? = Который час ⇔ Hvad er klokken?

Hele klokkeslæt. Mængdetal plus en form af "час".

Час, два часа, пять часов ⇔ Klokken er et, to, fem

Halv. "Пол" sat på ordenstal i genitiv.

Полпервого, полтретьего, полдесятого ⇔ Halv et, halv tre, halv ti

Fra hel til halv siges:

"så og så mange minutter": mængdetal "af næstfølgende time": ordenstal

Пять минут первого ⇔ Fem minutter over tolv

Четверть шестого ⇔ Kvart over fem

Fra halv til hel siges:

"uden så og så mange minutter et helt klokkeslæt": mængdetal

Без пяти минут час ⇔ Fem minutter i et

Без четверти пять ⇔ Kvarter i fem

Когда? = Во сколько? = В который час? ⇔ Hvornår?

Man svarer ved at udvide udsagnene uden præposition ovenover til "в" + akkusativ.

Udsagn med præposition ændres ikke.

Он уехал в восемь часов ⇔ Han kørte klokken otte

Они сели ужинать в полвосьмого ⇔ De satte sig til aftensmaden klokken halv otte

Она придёт в четверть первого ⇔ Hun kommer kvart over tolv

Начало фильма ровно без четверти ⇔ Filmen begynder præcis kvart i.

Dag.

Какое число / какой день? ⇔ Hvilken dato / dag er det?

Суббота ⇔ Lørdag

Первое мая ⇔ Første maj

9 апреля, 9-е апреля ⇔ 9. april

Когда? = В какое число? В какой день? ⇔ Hvornår?

Man svarer ved at udvide udsagn om ugedage til "в" + akkusativ, datoudsagn sættes i genitiv.

В субботу первого мая ⇔ På lørdag den første maj

Первого мая ⇔ Den 1. maj

9 апреля, 9-го апреля ⇔ Den 9. april

Årstal.

Årstal udtrykkes med ordenstal og en form af "год".

Какой год? ⇔ Hvilket år er det?

Тысяча девятьсот сорок первый год ⇔ Nitten hundrede og enogfyrre

1941 год, 1941-й год ⇔ 1941

Когда? = В каком году? ⇔ Hvornår?

Udsagn udvides til "в" + akkusativ.

В тысяча девятьсот сорок первом году ⇔ I nitten hundrede og enogfyrre

В 1941 году, в 1941-ом году ⇔ I 1941

Svarer man i forbindelse med dato, sættes årstallet ligeledes i genitiv.

Первого мая ⇔ Den 1. maj

тысяча девятьсот сорок первого года nitten hundrede og enogfyrre

17 – X – 2002 г. ⇔ 17. 10. 2002

Tidsangivelse ved kasus uden præposition.

Akkusativ: hvor længe.

Весь день и всю ночь ⇔ Hele dagen og hele natten

Неделю она сидела дома одна ⇔ Hun sad ene hjemme en uge

Genitiv: datoangivelse, hvornår.

Они приедут уже шестого ⇔ De kommer allerede den sjette

Школа начинается первого сентября ⇔ Skolen begynder den første september

Instrumentalis: i, om, til eller oversættes ikke.

Вчера утром ⇔ I går morges

Дело было зимой ⇔ Det hele skete om vinteren

Летом я уезжаю ⇔ Jeg rejser til sommer

Днём и ночью ⇔ Dag og nat

Tidsangivelse med præposition. Jf. Præpositioner, side 18.

I / om / på ved ugedage, unøjagtige angivelser og gentagelse: "в" + akkusativ.

Я приехал в среду	⇔	Jeg kom i onsdags
Я приезжаю в среду	⇔	Jeg kommer om onsdagen
Я приеду в среду	⇔	Jeg kommer på onsdag
В то время	⇔	På den tid
Раз в год	⇔	En gang om året
Obs: Дождь пошёл во время матча	⇔	Regnen begyndte under kampen

I / til ved måneder og årstal samt i ved uger: "в / на" + lokativ

В прошлом месяце	⇔	I forrige måned
В будущем году	⇔	Til næste år
На прошлой, этой, будущей неделе	⇔	I sidste, denne, næste uge
Obs: В начале было слово	⇔	I begyndelsen var ordet
В конце (концов) стало лучше	⇔	Til (aller)sidst blev det bedre

Fra indtil: "от" eller "с" + genitiv med "до" + genitiv.

От восьми часов до десяти	⇔	Fra klokken otte til ti
С часа до трёх часов	⇔	Fra klokken et til tre
С первого до третьего мая	⇔	Fra første indtil tredje maj

Fra til og med: "с" + genitiv med "по" + akkusativ.

С первого по третье мая	⇔	Fra første til og med tredje maj
По сей день	⇔	Til i dag

Det fremtidige: "на" + akkusativ.

Планировать на будущий год	⇔	Planlægge for næste år
Уехать на неделю	⇔	Rejse bort i en uge
Одолжить на день	⇔	Låne for en dag

Tiden noget varer: "за" + akkusativ.

Успеть за пять минут	⇔	Nå det på fem minutter
Прочитать книгу за неделю	⇔	Læse en bog færdig på en uge

Сå og så lang tid før: "за" + akkusativ med "до" + genitiv.

Всё было готово за час до начала	⇔	Alt var klart en time før begyndelsen
Уже за год до этого	⇔	Allerede et år før dette

Om / efter så og så lang tid: "через" + akkusativ + pf asp.

Он придёт через час	⇔	Han kommer om en time
Он пришёл через день	⇔	Han kom dagen efter
Obs: Med ipf asp bliver betydningen hver anden. Jf. Ordenstal: Brug, side 16.		
Он приходит через час	⇔	Han kommer hver anden time
Он приходил через день	⇔	Han kom hver anden dag

Hvis en ugedag nævnes, bliver imidlertid konstruktionen:

Он приходит каждую вторую субботу	⇔	Han kommer hver anden lørdag
Он приходил каждую вторую субботу	⇔	Han kom hver anden lørdag

Сå og så lang tid efter: "через" + akkusativ med "после" + genitiv.

Он придёт через час после обеда	⇔	Han kommer en time efter middag
Он пришел через час после матча	⇔	Han kom en time efter kampen

For så og så lang tid siden: akkusativ + "назад".

Он кончил школу неделю назад	⇔	Han sluttede skolen for en uge siden
Началось это уже год назад	⇔	Det begyndte allerede for et år siden

Obs: Faste præpositionelle vendinger med tid, time, dag, år:

Со временем ей стало лучше	⇔	Med tiden fik hun det bedre
Час от часу	⇔	1: Time for time. 2: Som tiden går, kortere tidsrum
День за день	⇔	Dag efter dag
Изо дня в день	⇔	Fra dag til dag
На днях	⇔	1: For et par dage siden. 2: Om et par dage
День ото дня	⇔	1: Dag for dag. 2: Som tiden går, længere tidsrum
Со дня на день	⇔	Fra den ene dag til den anden
Год от года	⇔	1: År for år. 2: Som tiden går, langt tidsrum
Год за годом	⇔	År efter år
Из года в год	⇔	År for år
С году на год	⇔	Fra år til andet

Andre tidsudtryk med præposition.

"за, под"	+ akkusativ
"около, от"	+ genitiv
"к, по"	+ dativ
"за, перед"	+ instrumentalis
"по, при"	+ præpositionalis.

Ему уже за сорок лет	⇔ Han er allerede over fyrre år
А ей же под тридцать	⇔ Men hun derimod er tæt på de trediv
Он вернулся только под вечер	⇔ Han kom først tilbage hen under aften
Она просидела там около часа	⇔ Hun sad der hen ved en time
Я получил письмо от третьего мая	⇔ Jeg har fået brevet af 3. maj
К вечеру стало холодно	⇔ Hen mod aften blev det koldt
Мне нужно быть там к трём часам	⇔ Jeg skal være der senest klokken tre
Она приходит по субботам	⇔ Hun plejer at komme om lørdagen
За обедом они успели поговорить	⇔ De nåede at få talt sammen under middagen
Перед ужином они погуляли	⇔ Før aftensmaden gik de en tur
По истечении срока	⇔ Ved fristens udløb
По прибытии на вокзал	⇔ Efter ankomsten til banegården
При Петре Великом	⇔ Under Peter den Store
При жизни мужа	⇔ Medens manden levede

Tidsbiord.

Jf. Adverbier, side 42.

Когда они приходят?	⇔ Hvornår plejer de at komme?
Когда они придут?	⇔ Hvornår kommer de?
Когда они приходили	⇔ Når de kom
Когда они пришли	⇔ Da de kom
Иногда они не приходили	⇔ Somme tider kom de ikke
Никогда я не слышал	⇔ Det har jeg aldrig hørt
Мне действительно некогда	⇔ Jeg har virkelig ikke tid
Когда-то его пригласили	⇔ Engang indbød man ham
Когда-нибудь ему не сойдёт	⇔ En skønne gang slipper han ikke
Я всегда так делаю	⇔ Sådan gør jeg altid
Он навсегда уехал	⇔ Han er rejst for altid
Тогда не получилось	⇔ Dengang lykkedes det ikke
Теперь получается	⇔ Nu går det
Сейчас легко	⇔ Nu er det nemt
Потом будет труднее	⇔ Senere bliver det sværere
Начнём, а затем увидим	⇔ Lad os begynde, så kan vi altid se
Завтра сегодня – вчера	⇔ I morgen er i dag i går
Это уже давно было	⇔ Det var allerede lang tid siden
Недавно вдруг	⇔ Pludselig for nylig
Я только что начал	⇔ Jeg er lige begyndt
Я скоро кончу	⇔ Jeg er snart færdig
Он часто встаёт рано	⇔ Han står ofte tidligt op
Он редко встаёт поздно	⇔ Han står sjældent sent op
Однажды я вернулся вовремя	⇔ Engang kom jeg hjem i rette tid
Она ещё дома	⇔ Hun er stadig hjemme
Она опять дома	⇔ Hun er hjemme igen
Начать надо снова	⇔ Vi må begynde på ny
Сначала всё было хорошо	⇔ Til at begynde med var alt godt
Наконец они кончили петь	⇔ Endelig holdt de op med at synge
Дети играют, пока готовят завтрак	⇔ Børnene leger, mens man laver frokost
Он подождёт, пока завтрак не готов	⇔ Han venter, indtil frokosten er klar
Obs: En del tidsudtryk dannet af instrumentalis, kommer meget tæt på tidsbiord:	
Часами	⇔ I timevis
Временами	⇔ Til tider

Bisætninger.

Sætninger deles i hovedsætninger, som kan tale for sig selv, og bisætninger, som ikke kan stå alene, men kun kan optræde tilknyttet en hovedsætning i en eller anden anvendelse. Jf. Konjunktioner, side 43.

Læg mærke til den russiske tidsfornemmelse. Jf. Aspektbrug, side 28.

Bisætninger, der knytter sig til hovedsætningens udsagnsled.

Bisætninger kan fungere som genstandsled.

Он уверен, что они приехали	⇔	Han er sikker på, at de er kommet
Я хочу, чтобы ты пришёл	⇔	Jeg vil, at du kommer
Я боюсь, чтобы он не пришёл	⇔	Jeg frygter, at han kommer
Я боюсь, что он не придёт	⇔	Jeg frygter, at han ikke kommer
Я рада, что ты пришёл	⇔	Jeg er glad for, du er kommet
Дело в том, что слишком поздно	⇔	Sagen er, at det er for sent
Она видела, как дочь играет	⇔	Hun så, at datteren legede
Они знали, как надо сделать	⇔	De vidste, hvordan de skulle gøre
Не знаю, приду ли я	⇔	Jeg ved ikke, om jeg kommer
Он утверждает, будто сам видел	⇔	Han hævder, at han selv så det

Obs: Disse objektbisætninger kan, modsat dansk, ikke hæftes på et forholdsord, der jo i russisk styrer kasus. Der må indskydes en form af stedordet "то".

Начать с того, что	⇔	Begynde med, at
Не говоря уже о том, что	⇔	For ikke at tale om, at
Несмотря на то, что	⇔	Til trods for, at
Расстаться перед тем, как...	⇔	Skilles før, at
Отдыхали после того, как набегались	⇔	Man hvilede efter, at havde løbet sig træt

Nogle bisætninger kan fungere som biord eller biformer.

Я лёг, потому что устал	⇔	Jeg lagde mig, fordi jeg var træt
Она встала, чтобы лучше видеть	⇔	Hun rejste sig, for bedre at se
Он дома, так как заболел	⇔	Han er hjemme, da han er syg
Рано, так как они ещё спят	⇔	Det er tidligt, så de sover endnu
Как ни жаль, но мне пора уйти	⇔	Hvor trist det end er, må jeg gå
Как бы то ни было, она права	⇔	Hvorom alting er, har hun ret
Солнце светит, поэтому жарко	⇔	Solen skinner, derfor er det hedt
Если хочешь, пойдём гулять	⇔	Hvis du vil, går vi en tur
Не купи он машину, денег хватило бы	⇔	Havde han ikke købt bil, havde der været penge nok
Хотя он устал, но он не лёг	⇔	Skønt træt, gik han ikke i seng
Раз ты пришла, то останься	⇔	Når du nu er kommet, så bliv
Я приду, когда готов	⇔	Jeg kommer, når jeg er færdig
Я жду, пока ты одеваешься	⇔	Jeg venter, mens du klæder dig på
Я подожду, пока ты не оденешься	⇔	Jeg venter, til du er klædt på

Bisætninger, der fungerer som, eller udvider hovedsætningens grundled.

Subjektbisætninger.

Her gælder de samme betydninger som ved objektbisætninger med undtagelse af "будто".

Она лежит, будто неживая	⇔	Hun ligger, som om hun er livløs
Он сделал вид, будто испугался	⇔	Han lod, som om han blev forskrækket
Отличаться от той, какая	⇔	Være forskellig fra den, som
Ужасно, что с ней случилось	⇔	Det er skrækkeligt, hvad der er sket med hende
Это было всё, чего они хотели	⇔	Det var alt, hvad de ønskede

Nogle bisætninger kan fungere som tillægsord eller tillægsformer.

Город, в котором она жила раньше	⇔	Byen, hun før boede i
Та, игру которой я люблю	⇔	Hun, hvis spil jeg kan lide

I talesprog erstatter "что" ofte "котрый" i nominativ eller akkusativ uden præposition.

Где люди, что писали эти письма?	⇔	Hvor er de folk, som har skrevet disse breve?
Эти сёла, что приходится проезжать	⇔	Disse landsbyer, som man må køre igennem

Indirekte tale.

Bisætninger kan bruges til at gengive udtalelser.

Obs: I russisk udtrykkes tiden i den indirekte tale på samme måde som i den direkte.

Udsagn: что, будто.

Сын сказал: "Я приду!"	⇔	Sønnen sagde: "Jeg kommer!"
Сын сказал, что он придёт	⇔	Sønnen sagde, han kom
Она сказала: "Я хочу!"	⇔	Hun sagde: "Jeg vil!"
Она же сама сказала, что хочет	⇔	Hun sagde jo selv, hun ville
"Не может этого быть, Костя!"	⇔	Det kan ikke være rigtigt, Kostja!
Я сказал Косте, что этого быть не может	⇔	Jeg sagde til Kostja, at det ikke kunne være rigtigt
Они говорят: "Он уехал!"	⇔	De siger: "Han er rejst!"
Говорят, будто он уехал	⇔	Man siger, han er rejst

Opfordring, befaling: чтобы eller infinitiv.

Ей сказали: "Садитесь, пожалуйста".	⇔	Man sagde til hende: "Vær venlig at sætte Dem."
Её попросили, чтобы она села	⇔	Man bad hende sætte sig =
Её попросили сесть		
"Надя, заходи-ка ко мне"	⇔	"Nadja, kik lige ind til mig"
Я попросил, чтобы Надя заходила ко мне	⇔	Jeg bad Nadja lige kikke ind til mig =
Я попросил Надю заходить ко мне		
Им сказали: "Встаньте!"	⇔	Man sagde til dem: "Rejs jer!"
Было сказано, чтобы они встали	⇔	Der blev sagt, de skulle rejse sig
Им велели встать	⇔	Man befalede dem at rejse sig
"Люба, пойдём в кино, а?"	⇔	"Ljuba, skal vi ikke gå i biffen?"
Я предложил Любу пойти в кино	⇔	Jeg foreslog Ljuba at gå i biografen

Spørgsmål med spørgeord: spørgeordet gentages.

Я сказал: "Как же так?"	⇔	Jeg sagde: "Hvad skal det sige?"
Я спросил, как же так?	⇔	Jeg spurgte, hvad det skulle sige
Я сказал: "Сколько же ей лет?"	⇔	Jeg sagde: "Hvor gammel er hun da?"
Я спросил, сколько же ей лет?	⇔	Jeg spurgte, hvor gammel hun da var?
"Юра, когда же мы увидимся?"	⇔	"Jura, hvornår ses vi så?"
Она спросила Юру, когда же они увидятся	⇔	Hun spurgte Jura, hvornår de så skulle ses

Andre spørgsmål: ли.

Он сказал: "Вы сделаете это?"	⇔	Han sagde: "Vil I gøre det?"
Он спросил, сделаем ли мы это	⇔	Han spurgte, om vi ville gøre det
"Чаю будешь?"	⇔	"Vil du have en kop te?"
Я спросила, будет ли он чаю	⇔	Jeg spurgte, om han ville have te
"Митя, это твои ключи?"	⇔	"Mitja, er det dine nøgler?"
Он спросил брата, его ли эти ключи	⇔	Han spurgte sin bror, om det var hans nøgler

Obs: I hovedsætninger udtrykker ли tvivl.

"Приедет ли она?"	⇔	"Kommer hun mon?"
Они не знали, приедет ли она	⇔	De vidste ikke, om hun kom
"Так сделать, что ли?"	⇔	"Skal vi, monstro, gøre sådan?"
Он спросил, так ли сделать	⇔	Han spurgte, om han skulle gøre sådan

Partikler og indirekte tale.

"мол, дескать, –де" rusker op i den indirekte tale.

Он спрашивал себя, что, мол, это значит	⇔	Han spurgte sig selv, hvad det dog betød
Говорят, что ты, дескать, сам виноват	⇔	Snakken går, at du, siger man, selv har skylden
Он говорит, я-де ни за что не пойду-де	⇔	Han siger, jeg, siger han, ikke for alt i verden, siger han, tager jeg med

Sætningskomplekser.

I russisk kan sætninger uden bindeord, sætninger, der tilsyneladende er sideordnede, i virkeligheden hænge sammen. Sådanne konstruktioner hører talesproget til og følgerlig spiller intonationen her en stor rolle for tolkningen. Jf. Udtalen af sætninger, side 5.

Men konstruktionerne optræder hyppigt i skriftsprog, der afspejler talesproget. Læg mærke til tegnsætningen. Mængder af ordsprog og faste vendinger er af denne type. Nedenunder er sådanne mærket med "o".

Betingelsessammenhæng.

Denne sammenhæng kan udtrykkes på følgende måder:

Jf. Verber, side 21, især Konjunktiv og Imperativ samt Aspektbrug, side 28.

Med konjunktiv i begge sætninger:

Дождялся бы меня –   ⇔ Hvis du havde ventet på mig,
вместе пошли бы туда   kunne vi sammen have gået derhen

Med konjunktiv i den ene sætning, ipf – eller pf præsens i den anden:

Ужин не нужен,   ⇔ Aftensmad behøves ikke,   o
был бы обед   bare der bliver middagsmad

Была бы охота,   ⇔ Hvis viljen var der,
найдем выход   fandt vi en udvej

Med konjunktiv i den ene sætning, imperativ i den anden.

Уйду я попозже,   ⇔ Var jeg gået lidt senere,
ничего бы не случилось   var der ikke sket noget

Med imperativ i begge sætninger:

Случись что –   ⇔ Sker der noget,
семью мою не забудь   så glem ikke min familie

Умей пошутить,   ⇔ Er du god for en spøg,   o
умей и перестать   så vid også at stoppe

Med imperativ i den ene sætning, pf præsens i den anden:

Умри я сегодня,   ⇔ Hvis jeg dør i dag,
что с вами будет?   hvad bliver der så af jer?   o

Ешь горькое,   ⇔ Spis det bitre,
доберешься до сладкого   så når du frem til det søde

Выпей чай,   ⇔ Drik lidt te,
легче будет   så bliver det lettere

Med pf – eller ipf præsens i begge sætninger:

Малога пожалеешь –   ⇔ Vær nærig i det små,   o
большое потеряешь   og du taber det store

Чайку попьешь –   ⇔ Hvis du drikker lidt te,
легче будет   bliver det lettere

С миру по нитке –   ⇔ En tråd fra alle   o
голому рубашка   giver den nøgne en skjorte

Тише едешь –   ⇔ Kører du stille,   o
дальше будешь   kommer du længere

Med infinitiv i begge sætninger:

Волков бояться –   ⇔ Er man ræd for ulve,   o
в лес не ходить   skal man ikke gå i skov

Med infinitiv og ipf – eller pf præsens:

Вот спросить тебя,   ⇔ Hvis man spørger dig,
так ты сама не знаешь   ved du det jo ikke selv

Смотреть,   ⇔ Hvis man kikker efter,
так выйдешь из терпенья   vil man tabe tålmodigheden

Med ipf præteritum i den ene sætning, infinitiv i den anden:

Волком родился,   ⇔ Født som ulv,   o
овцой не бывать   kan man ikke blive får

Med pf præteritum i begge sætninger:

Хорошо смазал,   ⇔ Den der smører godt,   o
хорошо и поехал   kører godt

Med pf præteritum i den ene sætning, pf præsens i den anden:

Солнце зашло за тучу –   ⇔ Skyen er forsvundet bag en tordensky,
будет дождь   så det bliver regn

Andre sammenhænge.

Men man kan udtrykke meget mere: tid, sammenstilling, modsætning, forklaring mm:

Лес рубят – щепки летят	⇔ Fælder man skov, flyver spåner	o
Кошки грызутся – мышам приволье	⇔ Når kattene rives, har musene frit spil	o
Седина в бороде, бес в ребро	⇔ Et gråt stænk i skægget, en djævel i brystkassen	o
Без солнышка нельзя пробыть, без милого нельзя прожить	⇔ Uden sol kan man ikke være til, uden kæresten kan man ikke leve	o
Не хвались серебром, хвались добром	⇔ Bryst dig ikke af sølv, bryst dig af det gode	o
Оденься потеплее – ветер холодный	⇔ Klæd dig varmt på, vinden er kold	
Нельзя перескочить, так можно подлезть	⇔ Kan man ikke springe over, så kan man krybe under	o
Не плюй в водицу: пригодиться напиться	⇔ Spyt ikke i vandet, du skal drikke af	o
Легко добыто, легко и прожито	⇔ Hvad der kommer nemt, går nemt	o
Люди тонут – и за соломинку хватаются	⇔ Folk, der drukner, griber efter selv et halmstrå	o
А вы считаете – успеха не будет?	⇔ Men De mener, det ikke kan lykkes?	
Было ясно: мы опаздываем	⇔ Det stod klart, at vi ikke kunne nå det	
Щеголь Иваска: что ни год, то рубашка	⇔ Ivan er en spradebasse, hvert år en skjorte	o
Счастье не конь: хомута не наденешь	⇔ Lykken er ingen hest, man kan ikke lægge seletøj på den	o
Богатство – вода: пришла и ушла	⇔ Rigdom er som vand, den kommer og går	o
Пораздумай ты путем, не раскаяться потом	⇔ Tænk godt over det, så du ikke kommer til at angre bagefter	

Ordstilling.

I Ordlæren er der eksempler på alle mulige typer sætninger ordnet efter ordklasser.

Sætningslæren består af sætningstyper i en orden, som angivet i indholdsfortegnelsen.

De fleste sætninger er i begge lærer taget fra skriftsproget, men der er også en del eksempler på talesprog.

Jf. Upersonlige sætninger, side 46.

Sætningerne der afviger på forskellig måde fra de personlige sætninger, som opsummeres nedenunder.

Obs: Danske sætninger med foreløbigt grundled svarer ofte til en upersonlig russisk sætning.

Прошло два часа ⇔ Der gik to timer

Часто случается, что... ⇔ Det sker tit, at...

Den personlige sætning: Skriftsprog.

I skriftsproget er ordstillingen ligefrem:

Man sætter grundled før udsagnsled før genstandsled før hensynsled.

Она влюбилась в него ⇔ Hun forelskede sig i ham

Она подала руку всем присутствовавшим ⇔ Hun gav hånd til alle tilstedeværende

Fravigelse fra denne orden betyder fremhævelse i mindre eller større grad.

С тобой я буду откровенна ⇔ Overfor dig vil jeg være åbenhjertig

Dog ikke ved dativ af personlige stedord.

Он передал ей соль ⇔ Han rakte hende saltet

I de næste tre eksempler fremhæves forskellige led. Læg mærke til oversættelserne i de sidste to.

Опоздал всего один ⇔ Kun en kom for sent ≠

Всего один опоздал ⇔ Der var kun en, der kom for sent

Сказал мне всё это Ваня ⇔ Alt dette fik jeg at vide af Vanja ≠

Ваня сказал мне всё это ⇔ Vanja fortalte mig det hele

Его укусила собака ⇔ Han blev bidt af en hund ≠

Собака укусила его ⇔ Hunden bed ham

Ved en beskrivelse, især ved første sætning i en længere række, kan man bruge omvendt ordstilling.

Приходил он к ней, а... ⇔ Han kom hen til hende, men...

Udvidelser.

Hovedordene kan udvides med bestemmende led.

Udvidelser til navneord står før disse, hvis de samstemmer i køn, tal og fald.

Ved forskellige udvidelser står stedord før tillægsord.

Они долго обсуждали эту ужасную новость ⇔ De talte længe sammen om denne skrækkelige nyhed

Fravigelse betyder også her fremhævelse.

Безвольный он был человек! ⇔ Han var ganske blottet for vilje!

Eje- eller påpegende stedord kan dog godt sættes efter. I så fald er de altid ubetonede.

Весь день этот они провели дома ⇔ Hele denne dag tilbragte de hjemme

Udvidelser, som ikke samstemmer i køn, tal og fald, anbringes efter hovedordet.

К завтраку подали яйца всмятку ⇔ Til frokost serverede man blødkogte æg

Студенты нашей группы были на практике ⇔ De studerende fra vores gruppe var i praktik

Har et navneord begge slags udvidelser, har man to muligheder.

Вошла худенькая женщина невысокая роста ⇔ Ind kom en slank, lille kvinde =

Вошла худенькая, невысокая роста женщина ⇔ En slank, lille kvinde kom ind

For udvidelser til tillægs- eller biord gælder samme regler som for udvidelser til navneord.

Он был слепой от природы ⇔ Han var blind fra fødslen

В комнате ужасно жарко ⇔ I værelser er der forfærdeligt varmt

Udvidelser til udsagnsledet kan stå både før og efter.

En udvidelse med navneform sættes efter.

Мы пошли гулять ⇔ Vi gik en tur

Steds- og retningsangivelser samt tidsangivelser kan stå både efter og før, men står en tidsangivelse foran, følger grundledet lige efter,

hvorimod udsagnsleddet følger lige efter en foranstillet steds- eller retningsangivelse.

Уже пару лет он работает на заводе	⇔	Han har allerede arbejdet på fabrikken et par år	=
На заводе работает он уже пару лет	⇔	Han har allerede arbejdet på fabrikken et par år	
Она вернулась домой	⇔	Hun vendte hjem	
Она вернулась поздно ночью	⇔	Hun kom tilbage sent på natten	=
Поздно ночью она вернулась	⇔	Hun kom tilbage sent på natten	
После разговора он задумался	⇔	Efter samtalen faldt han i dybe tanker	
С востока шёл человек	⇔	Østfra kom en mand gående	

Har sætningen begge udvidelser, sættes tidsbestemmelsen forrest.

Час спустя она вернулась домой	⇔	En time efter kom hun hjem
--------------------------------	---	----------------------------

Udvidelser der angiver måde eller grund sættes før udsagnsleddet.

Они весело разговаривали между собой	⇔	De snakkede muntert sammen
Я её хорошо знаю	⇔	Jeg kender hende godt
Мальчик от страха заплакал	⇔	Drengen gav sig til at græde af forskrækkelse
Руки у неё от усталости трясутся	⇔	Hendes hænder ryster af træthed

Fravigelse betyder også her fremhævelse.

Она шла быстро, я едва поспевал за ней	⇔	Hun gik stærkt, jeg kunne næppe følge med
--	---	---

Den personlige sætning: Talesprog.

Skriftsproget er styret af tanken, mens talesproget er umiddelbart og følelsespræget.

Man har brug for at kunne fremhæve det, man har i hovedet det givne nu og dagligdagens ordstilling kan derfor afvige stærkt fra den litterære.

Følgende sætning er ganske almindelig i begge sprog.

Мне вчера принесли новую книгу	⇔	Man bragte mig den ny bog i går
--------------------------------	---	---------------------------------

Man fremhæver nu et ord ved at sætte det forrest eller sidst og bruge sin intonation.

Jf. Udtalen af sætninger, side 5.

Вчера новую принесли мне книгу	⇔	I går bragte man mig den ny bog
Книгу мне вчера принесли новую	⇔	Man bragte mig en bog i går, den ny
Принесли мне книгу вчера новую	⇔	Man bragte mig en bog i går, en ny

Det er typisk talesprog at skille samhørende ord.

Чёрный есть свежий хлеб на кухне	⇔	Der er frisk rugbrød i køkkenet
Всегда врагом он был беспорядка	⇔	Han har altid været en fjende af uorden
Часы она сегодня новые купила	⇔	Hun har købt et nyt ur i dag
Мы захотели в речке выкупаться	⇔	Vi fik lyst til et bad i floden
Трудную он выбрал себе задачу очень	⇔	Han har valgt sig en meget vanskelig opgave
Она очень была настроена враждебно	⇔	Hun var meget fjendtligt stemt

Ordfølge, der ikke går i skriftsprog, er i samarbejde med intonationen fint talesprog.

Плащ голубой здесь висел	⇔	Den lyseblå regnfrakke hang her
Полку эту повесили высоко очень	⇔	Den hylde har I hængt meget højt
А это сестры комната	⇔	Og det er min søsters værelse
Пришёл Коля	⇔	Det var Kolja, der kom
Направо там такой дом будет магазин	⇔	Til højre er der sådant et hus, en forretning
Что-нибудь вкусное надо приготовить	⇔	Noget, der smager, må vi lave
Я вешалку принёс, повесить чтобы	⇔	Jeg har taget en knagerække med for at hænge den op
С ним что-то случилось с затвором	⇔	Der er sket noget med den, med slåen
Они всё промокли туфли	⇔	De er helt gennemblødte, skoene

Grammatisk ordliste ⇔ Грамматический словарь

Ordlisten følger sproglærens opbygning med tre hovedafsnit.

sproglære	⇔ грамматика	ordlære	⇔ морфология
lydlære	⇔ фонетика	ord	⇔ слово
alfabet	⇔ алфавит	stamme	⇔ основа
lyd	⇔ звук	rod	⇔ корень
bogstav	⇔ буква	endelse	⇔ окончание
tegn	⇔ знак	verbalbøjning	⇔ спряжение
håndskrift	⇔ рукописные буквы	anden bøjning	⇔ склонение
trykt skrift	⇔ печатные буквы	lydveksel	⇔ чередование звуков
lille bogstav	⇔ строчные буквы	regel	⇔ правило
stort bogstav	⇔ прописная буква	navneord	⇔ имя существительное
selvlyd	⇔ гласный	hankøn	⇔ мужской род
blødgørende	⇔ смягчающий	hunkøn	⇔ женский род
assimilering	⇔ ассимиляция	intetkøn	⇔ средний род
reducering	⇔ редукция	nominativ	⇔ именительный падеж
tryk	⇔ ударение	akkusativ	⇔ винительный падеж
medlyd	⇔ согласный	genitiv	⇔ родительный падеж
hård medlyd	⇔ твёрдый согласный	dativ	⇔ дательный падеж
blød medlyd	⇔ мягкий согласный	instrumentalis	⇔ творительный падеж
stemt	⇔ звонкий	propositionalis	⇔ предложный падеж
ustemt	⇔ глухой	ental	⇔ единственное число
konsonantophobning	⇔ сочетание согласных	flertal	⇔ множественное число
udtale	⇔ произношение	tillægsord	⇔ имя прилагательное
dannet sprog	⇔ литературный язык	langform	⇔ полная форма
talesprog	⇔ разговорная речь	kortform	⇔ краткая форма
skriftsprog	⇔ письменная речь	gradbøjning	⇔ степени сравнения
retskrivning	⇔ правописание	positiv	⇔ положительная степень
skilletegn	⇔ знак препинания	komparativ	⇔ сравнительная степень
komma	⇔ запятая	superlativ	⇔ превосходная степень
punktum	⇔ точка	stedord	⇔ местоимение
kolon	⇔ двоеточие	personligt	⇔ личное местоимение
tankestreg	⇔ тире	tilbagevisende	⇔ возвратное местоимение
anførselstegn	⇔ кавычки	ejstedord	⇔ притяжательное местоимение
sætning	⇔ предложение	påpegende	⇔ указательное
stavelse	⇔ слог	spørgende	⇔ вопросительное
trykstavelse	⇔ ударный слог	benægtende	⇔ отрицательное
tryk	⇔ ударение	ubestemt	⇔ неопределённое
		henvisende	⇔ относительные
		bestemmende	⇔ определительное
		talord	⇔ имя числительное
		mængdetal	⇔ количественные числительные
		ordenstal	⇔ порядковые числительные
		oprindeligt	⇔ производный
		forholdsord	⇔ предлог
		som styrer	⇔ управляющий + inst.
		udsagnsord	⇔ глагол
		verbalbøjning	⇔ спряжение
		stamme	⇔ основа

navneform	⇔ инфинитив	sætningslære	⇔ синтаксис
fortidsform	⇔ прошедшее время	sætning	⇔ предложение
ønskeform	⇔ сослагательное наклонение	hovedled	⇔ главный член
nutidsform	⇔ настоящее время	udvidelsesled	⇔ распространяющий член
e-bøjning	⇔ 1-е спряжение	ordstilling	⇔ порядок слов
i-bøjning	⇔ 2-е спряжение	samsstemmelse	⇔ согласование
fremtidsform	⇔ будущее время	bestemmelse	⇔ определение
bydeform	⇔ повелительное наклонение	styring	⇔ управление
aspekt	⇔ вид	tilknytning	⇔ примыкание
imperfektivt aspekt	⇔ несовершенный вид	grundled	⇔ подлежащее
perfektivt aspekt	⇔ совершенный вид	bestemmelse til grundled	⇔ определение подлежащего
præfiks	⇔ приставка	samstemmende bestemmelse til grundled	⇔ согласованное определение подлежащего
suffiks	⇔ суффикс	udsagnsled	⇔ сказуемое
aspektpar	⇔ видовая пара	omsagnsled	⇔ предикативная часть сказуемого
aspektdannelse	⇔ образование видовых пар	genstandsled	⇔ дополнение сказуемого
aspektbrug	⇔ употребление видов	hensynsled	⇔ косвенное дополнение сказуемого
bevægelsesverbum	⇔ глагол движения	udvidelse til udsagnsled	⇔ обстоятельство сказуемого
enretningsverber	⇔ глагол одноправленного движения	verbum, som tager	⇔ глагол управляющий + inst.
flerretningsverber	⇔ глагол разноправленного движения	upersonligt verbum	⇔ безличный глагол
tillægsform	⇔ причастие	upersonlig sætning	⇔ безличное предложение
præsens participium aktiv	⇔ действительное причастие настоящего времени	sætningsellipse	⇔ неполное предложение
præsens participium passiv	⇔ страдательное причастие настоящего времени	hovedsætning	⇔ главное предложение
præteritum participium aktiv	⇔ действительное причастие прошедшего времени	bisætning	⇔ придаточное предложение
præteritum participium passiv	⇔ страдательное причастие прошедшего времени	indskudt sætning	⇔ обособленное предложение
handlingsform	⇔ деепричастие	direkte tale	⇔ прямая речь
imperfektiv transgressiv	⇔ деепричастие несовершенного вида	indirekte tale	⇔ косвенная речь
perfektiv transgressiv	⇔ деепричастие совершенного вида		
refleksivt verbum	⇔ возвратный глагол		
verbum som tager/ ikke tager:			
genstandsled	⇔ переходный глагол		
genstandsled	⇔ непереходный глагол		
aktiv	⇔ действительный залог		
passiv	⇔ страдательный залог		
biord	⇔ наречие		
stedsbiord	⇔ наречие места		
retningsbiord	⇔ наречие направления		
mængdesbiord	⇔ количественное наречие		
årsagsbiord	⇔ наречие причины		
mådesbiord	⇔ качественное наречие		
tidsbiord	⇔ наречие времени		
ubestemte biord	⇔ неопределённое наречие		
bindeord	⇔ союз		
sideordnende	⇔ сочинительный		
underordnende	⇔ подчинительный		

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD

RUSLAND, RUSSERE OG RUSSISK

LYDLÆRE

Lyde, bogstaver og tegn

Alfabetet	01
Fra alfabet til alfabet	01

Vokaler, selvlyde

Bogstaver og lyde	02
Blødgørende vokaler	02
Vokalernes reducering	02

Konsonanter, medlyde

Bogstaver og lyde	03
Bløde og hårde lyde	03
Stemte og ustemte lyde	03
S-lydene	03
Konsonantophobninger	03-04
Talesprog og udtale	04

Udtalen af ord .....

Udtalen af sætninger .....

ORDLÆRE

Ordklasser

Ords mening og ords navn	06
Bøjning og retskrivning	06
Tre retskrivningsregler	06
Stærke bøjninger	06

Substantiver, navneord

Bøjning	07-08
Grammatisk køn	08
Biologisk køn	08
Personnavne	08

Adjektiver, tillægsord

Bøjning	09
Brugen af tillægsordene	09-10
Tillægsord og navneord	10
Tillægsord og navne	10
Komparation, gradbøjning	11

Pronominer, stedord

Personlige stedord	12
Tilbagevisende stedord	12
Ejestedord	12
Påpegende stedord	13
Spørgende stedord	13
Benægtende stedord	13
Ubestemte stedord	14
Henvisende stedord	14
Bestemmende stedord	14

Numeralis, talord

Mængdetal	15
Ordenstal	16
Talnavneord	16
Andre taludtryk	17

Præpositioner, forholdsord

Navne	18
Brug	18-20
Til ↔ fra	20

Verber, udsagnsord:

Sætningsdannende former

Infinitiv, navneform	21
Præteritum, fortidsform	21
Konjunktiv, ønskeform	21
Præsens, nutidsform	22-23
To vigtige regler for verbet "быть"	23
Futurum, fremtidsform	23
Imperativ, bydeform	24

Verber: Aspekt

Aspektbegreb	25
Aspektdannelse	26-27
Aspektbrug	
Tidsformemmelse og form	28
Fortid	28-29
Nutid	30
Fremtid	30-31
Navneform	32
Bydeform	33

Verber:

Ikke-sætningsdannende former

Participier, tillægsformer	34
Transgressiver, biformer	35

Verber:

Seks uddybende afsnit

Præfikser	36
Bevægelsesverber	37-38
Præfigering, talesprog	38
Sted- og retningsverber	39
At være og at have	39-40
Refleksive verber	41
Passivkonstruktioner	41

Adverbier, biord

Sted- og retningsbiord	42
Mængdesbiord	42
Mådesbiord	42
Ubestemte biord	43

Konjunktioner, bindeord .....

SÆTNINGSLÆRE

Kasusbrug uden præposition

Objektet	
Akkusativ.....	44
Genitiv.....	44
Dativ.....	44
Instrumentalis	44

Anden kasusbrug

Nominativ.....	45
Akkusativ.....	45
Genitiv.....	45
Dativ.....	45
Instrumentalis	45

Upersonlige sætninger

Det som ikke var, er, vil være	46
Benægtede verber.....	46
Refleksive verber.....	46
5 vigtige verber	46
Infinitivsætninger	46
Sætninger med ppp-kortform	47
Sætninger med biord.....	47
Fysiske tilstande.....	47
Man-sætninger.....	47

Sætningsellipser .....

Modale udtryk

Burde (måtte, skulle)	48
Måtte (burde)	48
Skulle (burde).....	48
Kunne	48
Lade.....	48
Ville.....	48

Tidsangivelse

Klokken, dag, år.....	49
Tidsangivelse ved kasus.....	49
Tidsangivelse med præposition	50-51
Tidsbiord.....	51

Bisætninger

Og hovedsætningens verbum	52
Og hovedsætningens subjekt.....	52

Indirekte tale

Udsagn.....	53
Opfordring, befaling	53
Spørgsmål med spørgeord.....	53
Andre spørgsmål	53
Partikler og indirekte tale.....	53

Sætningskomplekser

Betingelsessammenhæng	54
Andre sammenhænge	55

Ordstilling

Den personlige sætning: Skriftsprog.....	56
Udvidelser	56-57
Den personlige sætning: Talesprog	57

TILLÆG

Grammatisk ordliste	58-59
---------------------------	-------

INDHOLDSFORTEGNELSE .....

